

Bestemmingsplan

Herinrichting Uiterwaarden

Demen - Dieden – 2020

ontwerp

Toelichting

Gemeente Oss,
Datum

INHOUDSOPGAVE

TOELICHTING

Hoofdstuk 1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding en korte planbeschrijving	5
1.2	Begrenzing plangebied	6
1.3	Geldende bestemmingsplannen	6
Hoofdstuk 2	Bestaande situatie en programma	7
2.1	Historie van het gebied	7
2.2	Bestaande situatie	8
2.3	Beoogde situatie	9
Hoofdstuk 3	Toelichting op de regels	13
3.1	Algemeen	13
3.2	Regels	13
Hoofdstuk 4	Beleidskader	15
4.1	Wettelijk kader	15
4.2	Rijksbeleid	17
4.3	Provinciaal beleid	21
4.4	Beleid Waterschap Aa en Maas	31
4.5	Gemeentelijk beleid	33
Hoofdstuk 5	Verantwoording	40
5.1	Milieueffectrapportage (M.e.r.)	40
5.2	Milieu- en omgevingsaspecten	40
5.3	Waarden	48
5.4	Defensie	56
5.5	Niet gesprongen explosieven (NGE)	57
Hoofdstuk 6	Handhaving	58
6.1	Beleidskader	58
6.2	Professionele handhaving en handhavingprogramma	58
6.3	Handhaafbaarheid, positief bestemmen, overgangsrecht	59
Hoofdstuk 7	Economische uitvoerbaarheid	60
7.1	Kostenverhaal	60
7.2	Planschade	60
7.3	Conclusie	60
Hoofdstuk 8	Overleg en maatschappelijke uitvoerbaarheid	61
8.1	Vooroverleg	61
8.2	Zienswijzen	61

REGELS

VERBEELDING

BIJLAGEN

zie separaat bijlagenboek

TOELICHTING

Bestemmingsplan

Herinrichting Uiterwaarden Demen – Dieden – 2019

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding en korte planbeschrijving

Natuurmonumenten heeft het initiatief genomen voor het natuurontwikkelingsproject Demen-Dieden dat deel uitmaakt van het Natuurnetwerk Brabant (NNB). Het plan bestaat uit het verlagen van de uiterwaarden en het graven van nevengeulen waardoor natuur zich kan ontwikkelen en de waterveiligheid wordt vergroot. Natuurmonumenten investeert in het project vanuit haar programma MeerMaas¹ (zie onderstaande afbeelding), een investeringsfonds voor natuurontwikkeling voor de bedijkte Maas vanaf Ravenstein tot Heusden. Natuurmonumenten werkt samen met Rijkswaterstaat. Rijkswaterstaat investeert in het project vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW) met als doel het ecosysteem van de Maas te herstellen. Hiervoor zijn opgaven en doelen voor de Maas geformuleerd (Richtlijn 2000/60/EG, in juni 2005 geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving). Tevens is Rijkswaterstaat betrokken vanuit de eigendomssituatie van de oeverzone. De provincie Noord-Brabant investeert in het gebied vanuit het Groen Ontwikkelfonds Brabant met als doel realisatie van het NNB. De grondstoffen (keramische klei) die bij de natuurontwikkeling vrijkomen, worden afgezet op de markt ten behoeve van de baksteen- en dakpanindustrie. Deze delfstofwinning is daarbij ook één van de motoren achter het plan. De herinrichting van de uiterwaarden Demen-Dieden is een project van Natuurmonumenten en Rijkswaterstaat in samenwerking met Wetering en K3Delta.

Natuurmonumenten en Rijkswaterstaat hebben de wens uitgesproken de planvorming voor het natuurontwikkelingsproject integraal op te pakken. Natuurmonumenten heeft hierover afstemming met de andere terreineigenaren. De plannen worden zover uitgewerkt dat alle benodigde vergunningen kunnen worden aangevraagd en verkregen. Natuurmonumenten en Rijkswaterstaat hebben nog geen afspraken gemaakt over de latere uitvoering van het project; in principe moet de uitvoering van de werkzaamheden in de uiterwaarden en in de oeverzone ook onafhankelijk van elkaar uitgevoerd kunnen worden.

Figuur 1 De visie van Natuurmonumenten voor meer riviernatuur langs de bedijkte Maas is samengebracht onder de noemer MeerMaas.

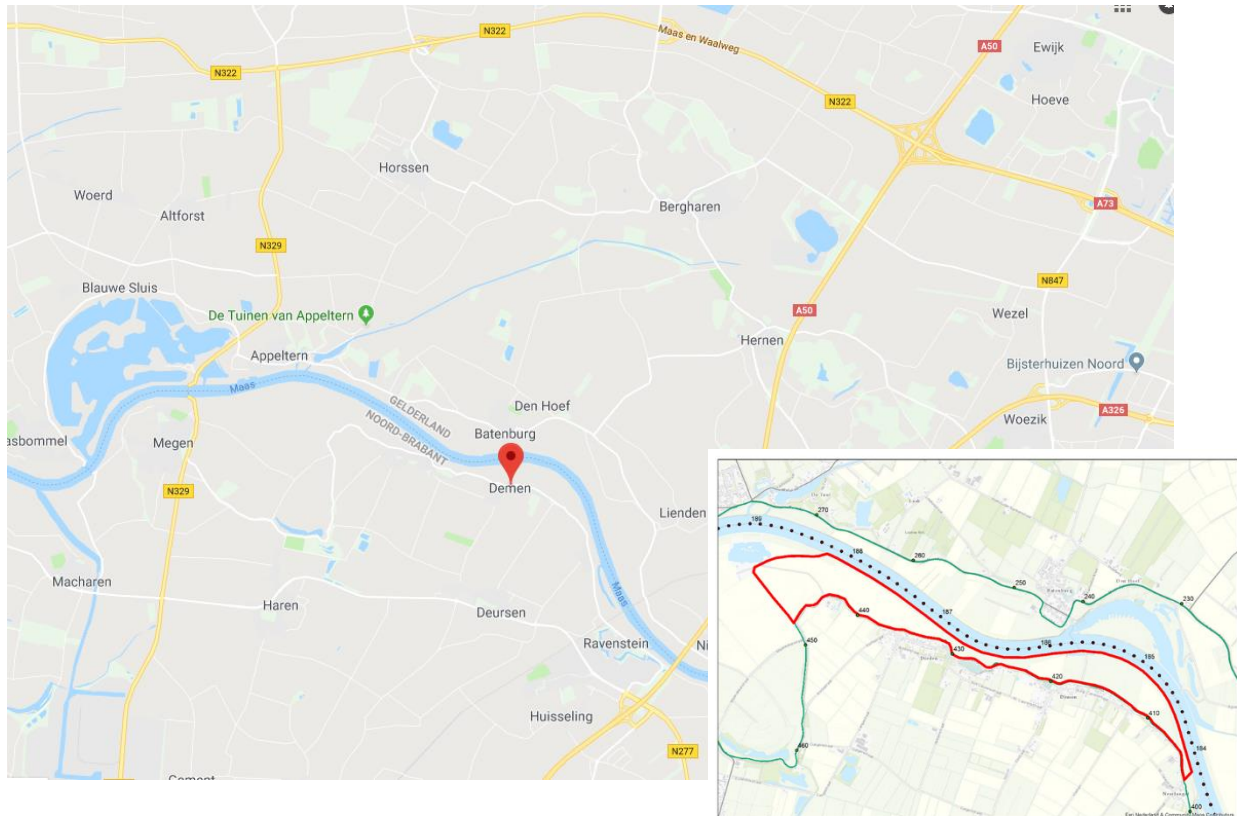
K3Delta trekt in opdracht van Natuurmonumenten, Rijkswaterstaat en Wetering de gehele uitwerking en (al dan niet) gedeeltelijke uitvoering van het voorgenomen plan. Dit omvat de planvorming, de benodigde onderzoeken, milieueffectrapportage, de vergunningaanvragen en het omgevingsmanagement en

¹ <https://www.natuurmonumenten.nl/projecten/meer-maas>, natuurontwikkeling voor de bedijkte Maas vanaf Ravenstein tot Heusden.

coördinatie. Zij worden hierbij ondersteund door het advies- en ingenieursbureau Lieveense, Jos Rademakers (ontwerpend rivierecoloog), Adri Voorwinden (landschapsarchitect), Acacia Water en Landmeetkundig en adviesbureau Meet B.V.

1.2 Begrenzing plangebied

Het plangebied Demen-Dieden omvat de Maasuiterswaarden van dijkteen tot rivieroever ter hoogte van Demen en Dieden, vanaf Neerlangel (dijkpaal 401) tot aan de Diedensche Uiterdijk (dijkpaal 448). Het plangebied is ongeveer 110 ha groot en omvat 4,5 kilometer rivieroever (rivierkilometer 183,7 t/m 188,2). Het te verwachten af te graven oppervlak beslaat circa 80 hectare. Zie onderstaande figuur.

Figuur 2 Globale begrenzing plangebied en ligging in omgeving

1.3 Geldende bestemmingsplannen

Tot de inwerkingtreding van voorliggend bestemmingsplan 'Herinrichting uiterwaarden Demen-Dieden' geldt binnen het plangebied het bestemmingsplan 'Buitengebied Oss – 2010'.

Na de inwerkingtreding van voorliggend bestemmingsplan verliest dit plan, binnen het plangebied, zijn rechtskracht.

Relatie met bestemmingsplan Buitengebied Oss – 2019 (in procedure)

Op dit moment werkt de gemeente Oss ook aan een nieuw bestemmingsplan voor het hele buitengebied. Het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied Oss – 2019 heeft eind 2018 ter inzage gelegen. Er is gekozen om voor het gebied Demen - Dieden een separaat bestemmingsplan op te stellen, specifiek toegesneden op de beoogde ontwikkeling. De ontwikkeling is wel in lijn met de gewenste ontwikkelrichting zoals die in het bestemmingsplan Buitengebied Oss – 2019 is opgenomen.

Hoofdstuk 2 Bestaande situatie en programma

2.1 Historie van het gebied

De Maas is een regenrivier met van oorsprong vele meanders (zie figuur 3). De rivier heeft bij elk hoogwater klei en zand afgezet. De dorpen zijn gebouwd op relatief hoge zandige koppen van de oeverwal. De kleilaag in de uiterwaarden varieert sterk in dikte. Ter hoogte van Demen is het kleidek tussen de 2,5 en 3,5 meter dik. Ter hoogte van Dieden zijn in de ondergrond twee oude beddingen van de Maas herkenbaar, hier is het kleipakket dikker dan 4 meter (tot 6 meter).

Figuur 3 Afbeelding van de meanderende Maas in 1980 (bron: www.topotijdreis.nl).

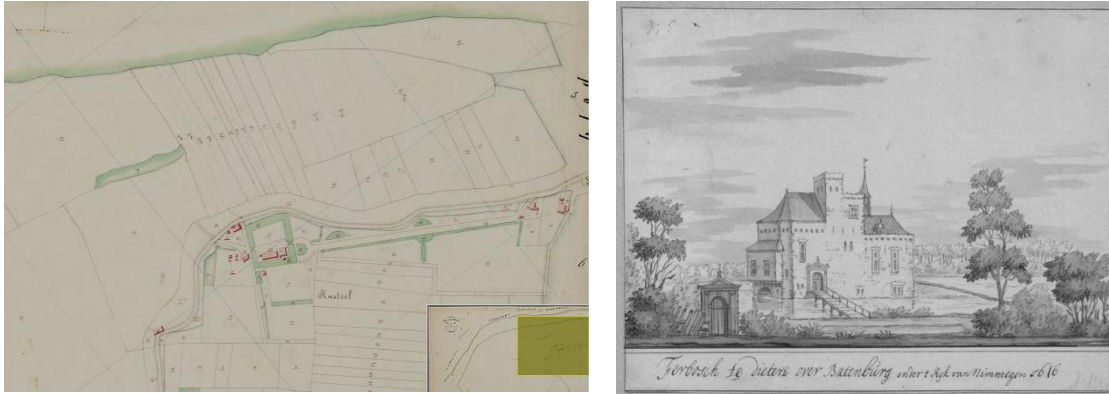
Er was sinds de bedijking vanaf de Middeleeuwen al wateroverlast bij grote afvoeren. Te veel water door het smalle stroombed maakte het risico op dijkdoorbraak groot. Eeuwenlang was om die reden de “Beerse Maas”, een groene rivier dwars door het Maasland, een uitweg. Ondanks de Beerse Maas waren er nog steeds dijkdoorbraken, zoals in 1925 bij Overasselt. Daarom werd de Maas in de jaren ‘30 van de vorige eeuw gekanaliseerd (en genormaliseerd): bochten werden rechtgetrokken, een strakke hoofdgeul gegraven en er kwam een stuw met sluisencomplex bij Grave en bij Lith. De rivier heeft sindsdien een vast peil. De zandondergrond ligt hierdoor deels boven en deels onder het stuwpeil van de Maas (4,9 m +NAP). Nagenoeg de hele uiterwaard bij de Maaswerken is in de vorige eeuw afgevlakt.

In het plangebied Demen-Dieden is geen oude Maasmeander aanwezig. Een deel van het traject ligt tegenover de meander van Batenburg. Destijds is dwars door de uiterwaard van Demen niet alleen een nieuwe Maasbedding gegraven; een deel van de Maasoever is destijds (30 tot 70 meter) verschoven. Over ongeveer 2 kilometer lengte zijn hier de oude bekende oeverzones aangevuld met zand en klei.

De Lelyzone is een relict van de vroegere kanalisatie door ingenieur C.W. Lely. In de uiterwaarden bij Demen en Dieden is deze verlaagde Lelyzone nog slechts als een subtiële terreinsprong zichtbaar. Het “Lelyprofiel” ter hoogte van de Meanderende Maas verwijst naar het plan van ingenieur Lely, *Verbetering van de Maas voor groote afvoeren*, waarmee na 1926 een verkorting en verruiming van de Maas, benedenstrooms van Grave is uitgevoerd. Ter markering van de hoofdgeul heeft Rijkswaterstaat in de jaren 1930 de bakenbomen geplant.

In het traject Demen-Dieden zijn de meander van Batenburg en de oude Maasarm bij Dieden herkenbaar in het landschap aanwezig. Binnendijs zijn nog oude dijkdoorbraken zichtbaar en het kronkelige dijktracé toont dat er nog meer dijkdoorbraken hebben plaatsgevonden, maar bij de Maaswerken zijn verdwenen.

Aan de Maasdijk van Dieden staan de markante korenmolen Stella Polaris (1865) en de Sint-Laurentiuskerk uit de 12e eeuw. Op de westelijke grens van het plangebied en de Diedensche Uiterwaarden, liggen binnendijs de restanten van de gracht van kasteel Eerbosch. Het kasteel stond hier tot 1875 (zie figuur 4). Oorspronkelijk zal dit kasteel direct aan een – inmiddels dichtgeslibde – rivierarm hebben gelegen.

Figuur 4 Links: uitsnede kadastrale kaart 1811-1832 (bron: wat was waar, rechts: Schets van 't slot "Eerbosch te Dieten in 1616". Getekend door J. Stellingwerf rond 1723, naar een onbekend voorbeeld

2.2 Bestaande situatie

2.2.1 Landschap

De landschappelijke hoofdstructuur van dit gebied wordt gevormd door het meanderend stroombed van de Maas met haar oeverwallen. De dorpen zijn op de oeverwallen nabij de rivier gesitueerd op en achter de dijken. De oeverwallen zijn tussen de dorpen relatief grootschalig, open, als gevolg van het agrarisch gebruik, met aangeplante wegen en verspreid enkele kleine bosschages. In dit traject van de Maas liggen de uiterwaarden hoog, vaak hoger dan het land achter de dijk. In de uiterwaarden ontwikkelt zich steeds meer natuur waardoor deze minder strak en open worden zodat een meer begroeid en gevarieerd landschap ontstaat. Zo ontstaan uiterwaarden met afwisselend grazige en kruidige begroeiing met spontane ruigten en struwelen en zelfs plaatselijk ooibos.

Het landgebruik in het plangebied Demen-Dieden wordt anno 2018 gekenmerkt door het agrarisch gebruik. Door de hoge ligging leent het buitendijkse land zich voor het verbouwen van bieten en mais. Nabij Demen is de uiterwaard als grasland in gebruik. De actuele natuurwaarden van de uiterwaarden zijn daardoor zeer beperkt. Alleen op de deels zandige, aangevulde oeverzones komen hier en daar enigszins soortenrijkere vegetaties voor. De uiterwaard is in de loop der tijd hoog opgeslibd en overstroomt in de huidige situatie nog maar heel zelden (eens per 10 jaar). Cultuurhistorische waarden worden gevormd door de oorspronkelijke rivier, de oude dijken, de veerweg en de bakenbomen.

De dijk bij Demen-Dieden is voorzien van een tuimelkade, dit is een smalle hogere kade op de dijk langs het water, en van een onderbroken markante laanbeplanting, zowel één- als dubbelzijdig. Binnendijs tegen de dijk ligt een tweetal rabatbosjes. Het dijktracé is licht slingerend, tot de scherpe bocht bij Dieden, die de oude Maasmeander markeert. Bij Demen ligt, haaks op de stroomrichting van de Maas, de veerweg naar het voet- en fietsveer naar Batenburg. Deze veerpont vaart alleen in het toeristenseizoen (van mei tot oktober). Aan weerszijden van de veerstoep liggen gegraven laagten met water, achter de stenen rivieroever. Op enkele plaatsen is de Lelyzone nog zichtbaar, maar door het intensieve gebruik als akker, vaak niet meer als zodanig te herkennen. De bakenbomen zijn voor het grootste deel nog aanwezig. De rivieroever is met stenen versterkt.

Het plangebied Demen-Dieden start aan de oostzijde met de oude rivieroever, van toen de Batenburgse meander nog bestond. Aan de westzijde van het plangebied ligt het reeds in uitvoering zijnde project Natuurontwikkeling Oeverzone Diedensche Uiterdijk. Ook hier wordt reliëfvolgend ontleid.

Op een hoog deel van dit project is recent een bos aangelegd waar een dassenburcht aanwezig is (die wordt gehandhaafd). De binnendijs gelegen kasteellocatie hier is tegenwoordig een agrarisch bedrijf. Vanaf de dijk bij de kasteellocatie ligt een (landbouwkundige) ontsluiting in de uiterwaard. De kasteellocatie, ook wel bekend als Heerlijkheid Dieden, ligt overigens buiten het bestemmingsplan.

2.2.2 *Natuurnetwerk Brabant*

Het plangebied is onderdeel van het Natuurnetwerk Brabant. Gebieden binnen dit netwerk zijn bestemd voor het behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden. Zolang het Natuurnetwerk nog niet is gerealiseerd, zijn de bestaande bebouwing en bestaande planologische gebruiksactiviteit toegelaten. Het gebied wordt nu voornamelijk agrarisch gebruikt. De herinrichting tot natuur, na de tijdelijke kleiwinning, betekent dat het Natuurnetwerk in dit gebied fysiek wordt gerealiseerd.

In aansluiting op (deels) gerealiseerde natuur langs de bedijkte Maas is hier de ontwikkeling van het natuurbeheertype N01.03 Rivier- en moeraslandschap gewenst. Met de herinrichting van de uiterwaarden bij Demen en Dieden wordt hieraan invulling gegeven.

2.3 *Beoogde situatie*

De basis van het ontwerp is het realiseren van ***natuurontwikkeling*** door een deel van de uiterwaard af te graven en nevengeulen aan te leggen (zie figuur 5). Het ontwerp is in afstemming met de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit van de gemeente Oss tot stand gekomen en vastgelegd in een 'ontwerptoelichting Demen - Dieden' van 7 oktober 2019². Het ontwerp wordt hierna kort beschreven.

De vrijkomende klei wordt afgezet bij de keramische industrie. Hierdoor ontstaat ter hoogte van Demen een brede mee stromende ondiepe zandige oevergeul. Deze geul is tweezijdig aangetakt aan de rivier, met een instroomdrempel vlak onder stuwpeil. Tussen de geul en de Maas ontstaan zandige platen en eilanden daar waar de zandspiegel hoger ligt dan het stuwpeil. De geulen zijn zo vormgegeven dat er door het rivierwater steile buitenbochten en flauwe binnenbochten ontstaan. In de buitenbocht ontstaan steilranden, dit is gunstig voor bijvoorbeeld oeverwaluven. In de flauwe binnenbochten zijn de stroomsnelheden beperkt, waardoor zich hier oever- en watervegetaties ontwikkelen. De flauwe binnenbochten zijn bovendien gunstig met het oog op de bescherming van de huidige bakenbomen in het gebied.

Een zone van tenminste 75 meter uit de huidige dijkteen blijft onvergraven, om de stabiliteit van de dijk niet aan te tasten en een toename op het pipingrisico te voorkomen. Ter plekke van de oeveraanvullingen worden de oude kribben (aangelegd rond 1854-1891) zo mogelijk ingepast in het ontwerp. De bakenbomen zijn van landschappelijke waarde en zijn dan ook ingepast in het ontwerp.

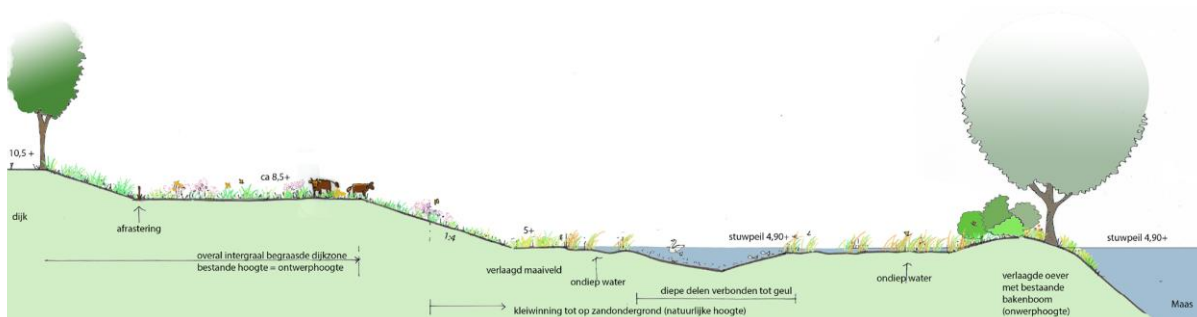
De nieuwe Demense geul grenst in het oosten aan de hoger liggende oever, die verwijst naar de oude oever van de Batenburgse Maasmeander. Het fiets- en voetveer naar Batenburg behoudt zijn toegang in de vorm van een brede vlonder. Na ontkleien wordt de vlonder ondersteund door een landhoofd op een eilandje. Doordat de Demense geul relatief breed is en dat de bestaande laagten nabij de veerstoep in het ontwerp worden opgenomen, behoudt Demen de visuele relatie met de rivier. Naar verwachting wordt de Maas vanaf de omgeving van de Veerweg zelfs beter zichtbaar.

² Bijlage 19 bij de toelichting: Ontwerptoelichting Adri Voorwinden, namens initiatiefnemers

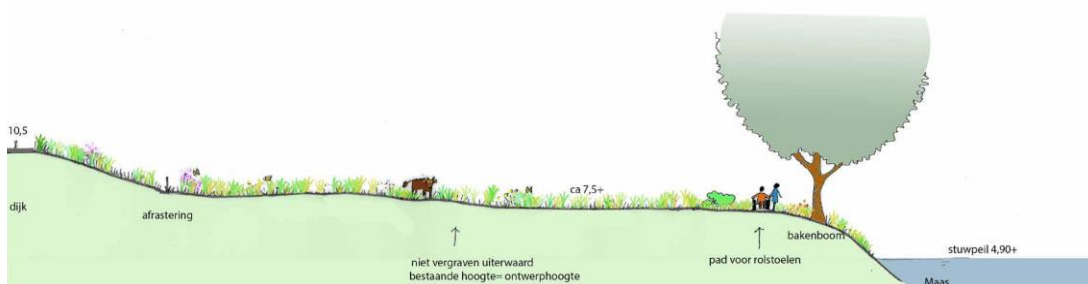

Figuur 5 Ontwerp Herinrichting Uiterwaarden Demen - Dieden

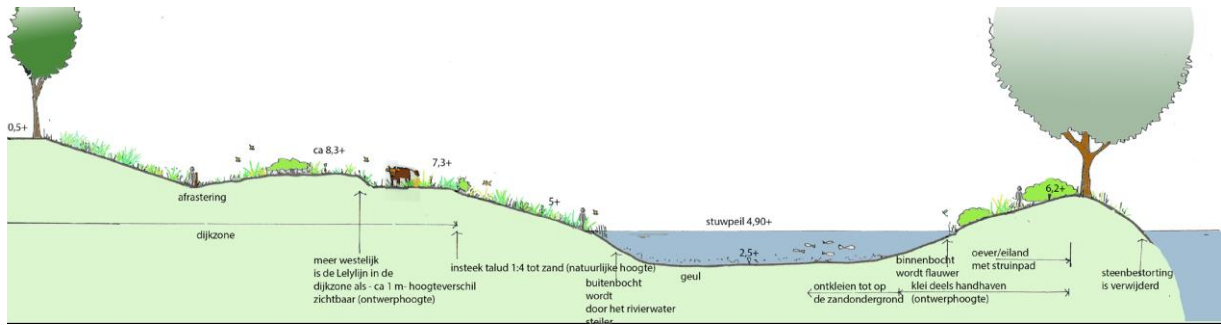
Tussen Demen en Dieden wordt geen klei gewonnen. De uiterwaard is hier zo smal dat verlagen binnen de dijkschermingszone zou vallen. Wel wordt hier voorzien in een pad dat berijdbaar is voor rolstoelgebruikers. Dit pad sluit aan op bestaande dijkafritten, zodat een ommetje ontstaat.

Figuur 6 Dwarsprofiel bij Demen (bron: ontwerptoelichting Demen – Dieden d.d. 7 oktober 2019)

Figuur 7 Dwarsprofiel tussen Demen en Dieden (bron: ontwerptoelichting Demen – Dieden d.d. 7 oktober 2019)

Figuur 8 Dwarsprofiel bij Dieden (bron: ontwerptoelichting Demen – Dieden d.d. 7 oktober 2019)

Figuur 9 Dwarsprofiel bij Diedensche Uiterdijk (bron: ontwerptoelichting Demen – Dieden d.d. 7 oktober 2019)

Landschapsversterking:

Het streven is het landschap goed beleefbaar te maken en de samenhang tussen rivier en uiterwaarden te versterken. De ontstaansgeschiedenis wordt waar mogelijk, door de vormgeving van de ingrepen, zichtbaar gemaakt.

Rivierverruiming:

Rivierverruiming is niet het primaire doel, maar het project beoogt wél een proportionele bijdrage te leveren aan de verruiming van de afvoercapaciteit bij hoogwater.

Het plan levert een waterstandsval van ca. 5 cm voor een dijktraject van 4,5 km lengte. Dat is een significante bijdrage aan de opgave voor het hele traject Meanderende Maas (totaal 25 km dijk).

Dijkzone

Het plangebied omvat de Maasruiterwaarden vanaf de rivieroever tot de teen van de waterkering. Het zomerbed, de dijk en het binnendijs gebied zijn géén onderdeel van het plangebied.

Dijkverbetering is géén onderdeel van het project. Het project anticipeert waar mogelijk wel op de aanstaande dijkversterking (ruimte voor verbreding, voorlandverbetering, strategische voorraadvorming) mits dit de voortgang van het project niet beperkt.

Recreatie

Het gebied wordt vrij toegankelijk voor extensieve natuurgerichte recreatie (struinen, wandelen, vissen). Er worden slechts spaarzaam recreatieve voorzieningen aangelegd (toegangen, informatieborden). Het gebied wordt niet toegankelijk voor ruiters (en menners) teneinde conflicten met de grazende dieren bij voorbaat te vermijden. De aan te leggen wateren worden toegankelijk voor activiteiten als kanoën, maar niet voor gemotoriseerde watersport. Het toeristische fiets- en voetveer Batenburg-Demen blijft bestaan en wordt in overleg met de eigenaar/beheerder ingepast in het ontwerp. Verder is het de bedoeling om een rolstoelpad in het gebied te realiseren.

Terreinbeheer en eigendommen:

Natuurmonumenten blijft terreinbeheerder van haar eigendom binnen het plangebied. Rijkswaterstaat blijft terreinbeheerder van haar eigendom binnen het plangebied. Conform de natuurvisie MeerMaas van Natuurmonumenten is een integraal beheer en natuurgerichte seizoensbegrazing het uitgangspunt voor het beheer. Jaarrondbegrazing is in de toekomst mogelijk.

Figuur 10 Eigendomssituatie (groen = Natuurmonumenten, oranje = Rijkswaterstaat)

Uitvoering:

Het moet mogelijk zijn om de uitvoering van het project in de oeverzone (gedeelte Rijkswaterstaat) en het overige plangebied (gedeelte Natuurmonumenten), respectievelijk 1/3 en 2/3 van het totale oppervlak, los van elkaar te realiseren (zie figuur 10).

Niet-vermarktbaar vrijkomende specie (onder meer bovengrond, onbruikbare kleilagen en zand) wordt in principe binnen het gebied toegepast (dit heeft mogelijk alleen betrekking op het deel van Natuurmonumenten vanwege gescheiden aanbesteding van de uitvoering tussen de percelen van Rijkswaterstaat en Natuurmonumenten). Er wordt in principe geen zand afgevoerd. Binnen het gebied is uitwisseling van zand tegen vermarktbaar klei mogelijk, maar alleen waar dat bijdraagt aan de projectdoelen.

De werkzaamheden worden, voor het gedeelte van Natuurmonumenten, in pas met de afzetmogelijkheden van de klei, gefaseerd uitgevoerd. Ontgraven terreindelen worden waar mogelijk binnen 3 jaar definitief opgeleverd, passend binnen het bestemmingsplan en de vergunningen. De werkrichting is in principe van west naar oost. De uitvoering vindt gefaseerd plaats. De fasering is afgestemd met het Waterschap Aa en Maas. De uitvoeringssnelheid wordt afgestemd op de jaarlijks beschikbare ruimte om de vrijkomende klei direct af te zetten. De totale uitvoering neemt een periode van circa 7-10 jaar in beslag; een en ander is afhankelijk van de markt. Op enig moment zal niet meer dan 30% van het plangebied in uitvoering zijn.

Hoofdstuk 3 Toelichting op de regels

3.1 Algemeen

Het bestemmingsplan bevat regels die het juridisch instrumentarium geven voor het regelen van het gebruik van de gronden en opstellen én bepalingen over de toelaatbaarheid van bebouwing.

Het bestemmingsplan kan worden verbeeld op papier, en gaat vergezeld van deze toelichting. De toelichting heeft geen bindende werking en maakt juridisch geen deel uit van het bestemmingsplan. Wel heeft zij een belangrijke functie bij de onderbouwing van het plan.

De Wet ruimtelijke ordening biedt zowel de mogelijkheid om een globaal bestemmingsplan te maken als de mogelijkheid van een gedetailleerd bestemmingsplan. In het bestemmingsplan is gekozen voor een gedetailleerde regeling, omdat in dit geval geen flexibiliteit is vereist. Voor de opzet van de regels is aangesloten bij de regel uit het nieuwe bestemmingsplan “Buitengebied 2019”, dat op het moment van het schrijven van deze toelichting nog in voorbereiding is.

De regels bestaan uit vier hoofdstukken. Dit zijn de inleidende regels (artikelen 1 en 2), de bestemmingsregels (artikelen 3 tot en met 9), de algemene regels (artikelen 10 tot en met 15) en de overgangs- en slotregels (de artikelen 16 en 17).

In de volgende paragraaf worden de diverse artikelen uit de regels en de bijlage toegelicht.

3.2 Regels

Hoofdstuk 1: Inleidende regels

Artikel 1: Begrippen

In dit artikel worden de in de regels gehanteerde begrippen nader verklaard om verschillen in interpretatie te voorkomen. Omdat het plan een beperkte bestemmingsregeling bevat, is het aantal relevante begripsomschrijvingen teruggebracht ten opzichte van het bestemmingsplan Buitengebied dat in procedure is. Veel van die begrippen komen niet in dit plan voor.

Artikel 2: Wijze van meten

Dit artikel geeft aan op welke manier het meten van in de regels genoemde maten moet plaatsvinden.

Hoofdstuk 2: Bestemmingsregels

De in dit hoofdstuk geregelde bestemmingen zijn achtereenvolgens:

Artikel 3: Natuur

Deze bestemming geldt voor het gehele plangebied; het maakt de tijdelijke ontgravingen mogelijk en de herinrichting tot natuurgebied daarna. Enkele specifieke onderdelen van de natuurinrichting, zoals een vlonderbrug naar het fiets- en voetveer, parkeergelegenheid en een rolstoelpad worden in deze bestemming rechtstreeks mogelijk gemaakt. Ook de waterpartijen in het gebied vallen onder deze bestemmingsregeling.

Gebouwen zijn niet toegestaan en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, slechts beperkt. Verder is een omgevingsvergunningplicht opgenomen voor het uitvoeren van bepaalde werken en werkzaamheden. Aan de regels is een bijlage gekoppeld met het technisch ontwerp van de maatregelen.

Artikel 4 en 5: Waarde – Archeologie verwachtingswaarde hoog en middelhoog

Deze dubbelbestemmingen zijn overgenomen uit het bestemmingsplan Buitengebied Oss – 2020 en aangevuld op basis van archeologisch beleid.

Artikel 6: Waterstaat – Stroomvoerend rivierbed

Deze dubbelbestemming is overgenomen uit het vigerende bestemmingsplan. Gronden met deze bestemming zijn mede bestemd voor de uiterwaarden van de rivier en voor de berging, afvoer en doorstroming van water.

Hoofdstuk 3: Algemene regels

Dit hoofdstuk geeft een aantal gebruikelijke algemene regels. Het betreft achtereenvolgens:

Artikel 7: Anti-dubbeltelregel

Artikel 8: Algemene gebruiksregels

Hierin zijn enkele gebruiksactiviteiten als strijdig gebruik aangemerkt. Deze opsomming is niet limitatief.

Artikel 9: Algemene aanduidingsregels;

In dit artikel zijn de volgende aanduidingen opgenomen en van een regeling voorzien:

- Overige zone – beperking veehouderij;
- Overige zone – kleiwinning; in deze gebieden is tijdelijk ontgraving ten behoeve van kleiwinning mogelijk.
- Overige zone – uiterwaarden;
- Vrijwaringszone Dijk; deze zone ziet op de beschermingszone van de dijk
- Vrijwaringszone Molenbiotoop;

De aanduidingsregels zijn overgenomen uit het in voorbereiding zijnde bestemmingsplan Buitengebied 2019.

Artikel 10: Overige regels

Hierin is een regel opgenomen over de verwijzing naar wettelijke regelingen.

Hoofdstuk 4: Overgangs- en slotregels

Artikel 13: Overgangsrecht

Dit artikel regelt het overgangsrecht voor bebouwing en gebruik van gronden en bouwwerken.

Artikel 14: Slotregel

Dit artikel regelt de formele titel waaronder het bestemmingsplan kan worden aangehaald.

Hoofdstuk 4 Beleidskader

4.1 Wettelijk kader

4.1.1 *Wet ruimtelijke ordening*

Op 1 juli 2008 is de Wet ruimtelijke ordening in werking getreden. De hoofdlijnen van de wet zijn samengevat:

- Decentraal wat kan en centraal wat moet: rijk en provincie moeten en mogen niet meer regelen dan wat de taak van deze overheden direct met zich brengt;
- Rijk, provincie en gemeente hebben gelijke instrumenten en kunnen die inzetten voor de eigen taken op het gebied van de ruimtelijke ordening: structuurvisie, bestemmingsplan en projectafwijkingsbesluit;
- Rijk en provincie kunnen zaken voor de gemeente dwingend voorschrijven via een verordening en via een aanwijzing;
- Er is een strikte scheiding tussen beleid en bestemmingsplan; beleidsdocumenten hebben geen directe juridische werking meer;
- De goedkeuring van de provincie op bestemmingsplannen is vervallen;
- De gemeente moet meer werk maken van de herziening van bestemmingsplannen:
 - o Er komt een sanctie op verouderde niet digitaal beschikbare bestemmingsplannen: geen legesheffing meer mogelijk;
 - o Voor de realisering van projecten kan een projectafwijkingsbesluit genomen worden;
- Voor gebieden waar geen ruimtelijke ontwikkelingen spelen kan de gemeente kiezen om een beheersverordening te maken in plaats van een bestemmingsplan;
- Er is een drempel voor planschade van 2%;
- De mogelijkheid van kostenverhaal bij grondexploitatie is verbeterd;
- Bestemmingsplannen moeten analoog en digitaal worden gemaakt.

4.1.2 *Grondexploitatiewet*

Tegelijk met de Wet ruimtelijke Ordening is de nieuwe Grondexploitatiewet (Grex-wet) in werking getreden. De grondexploitatiewet is als paragraaf 6.4 in de Wet ruimtelijke ordening opgenomen. De Grex-wet is noodzakelijk omdat eerdere wettelijke instrumenten voor kostenverhaal, te weten de exploitatieverordening en de baatbelasting, niet toereikend bleken. Doelstelling van de wet is een goede regeling voor kostenverhaal, binnenplanse verevening en enkele locatie-eisen bij particuliere grondexploitatie.

Onder de Grex-wet is kostenverhaal mogelijk via het privaatrechtelijke spoor (door middel van een vrijwillige samenwerkingsovereenkomst) en door middel van het publiekrechtelijke spoor. Eén van de belangrijkste onderdelen, is het verplichtende karakter van kostenverhaal. Privaatrechtelijke afspraken hebben de voorkeur. Maar als een gemeente er niet in geslaagd is met alle particuliere eigenaren in een gebied een overeenkomst te sluiten over grondexploitatie moet de gemeente publiekrechtelijk kosten verhalen bij partijen waarmee geen contract is gesloten. Dit publiekrechtelijke verhaal gaat door middel van een exploitatieplan, waarvan de totstandkoming gelijk op moet lopen met een bestemmingsplan.

De verplichting tot een publiekrechtelijke regeling is gekoppeld aan twee voorwaarden:

1. In de eerste plaats is een ruimtelijk besluit op grond van de Wet ruimtelijke ordening nodig. Het publiekrechtelijk instrumentarium is alleen van toepassing bij de vaststelling van een bestemmingsplan, wijziging van een bestemmingsplan, of een projectafwijkingsbesluit.
2. De tweede voorwaarde is dat het ruimtelijk besluit voorziet in nieuwbouw of in belangrijke en omvangrijke verbouwplannen met functiewijzigingen. De bouwplannen waar het om gaat zijn in het Besluit ruimtelijke ordening aangewezen.

Dit bestemmingsplan voorziet niet in nieuwe bouw mogelijkheden. De Grondexploitatie-wetgeving is dan ook niet van toepassing. Voor het in procedure brengen van dit bestemmingsplan moet de initiatiefnemer legeskosten betalen.

4.1.3 Erfgoedwet

In de Erfgoedwet (2016) is het doel van het in 1992 gesloten Verdrag van Valletta (Malta) verwerkt: bescherming van het archeologische erfgoed als bron van het Europese gemeenschappelijke geheugen en als middel voor geschiedkundige en wetenschappelijke studie. Om dat doel te bereiken moet de wetgever het archeologisch erfgoed betrekken bij de ruimtelijke ordening. De kern van de wet is dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de archeologische monumentenzorg binnen de gemeentegrenzen. Bij de vaststelling van een bestemmingsplan dient de gemeente rekening te houden met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten archeologische waarden.

4.1.4 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en beschermt Nederlandse natuurgebieden en planten- en diersoorten. Het is belangrijk voor de natuur dat er veel verschillende planten- en diersoorten zijn. Wanneer het met de natuur goed gaat, is er ook meer ruimte voor economische en andere maatschappelijke activiteiten. Maar sommige soorten zijn kwetsbaar, zoals vleermuizen en mussen. Een goede natuurbescherming is dan ook belangrijk.

De Wet natuurbescherming vervangt 3 wetten die tot 1 januari 2017 golden:

- De Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet regelde de natuurbescherming van gebieden.
- De Flora- en faunawet. Deze wet beschermde in het wild voorkomende diersoorten en plantensoorten.
- De Boswet. Deze wet beschermde de Nederlandse bossen.

Met één wet en minder regels wordt de regelgeving voor natuurbescherming overzichtelijker.

Rolverdeling tussen provincies en Rijk

Sinds 1 januari 2017 bepalen de provincies wat wel en niet mag in de natuur binnen de provincie. De provincies zorgen voor de vergunningen en ontheffingen. De Rijksoverheid blijft verantwoordelijk voor het beleid van grote wateren en internationaal beleid (zoals Natura2000).

Ruimtelijke plannen en omgevingsvergunningen die invloed hebben op beschermde natuur moeten passen binnen de Wet natuurbescherming. Daarnaast gelden ook provinciale regelingen voor natuurbescherming.

Meer informatie over vergunningen en ontheffingen Wet natuurbescherming staat op de site van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

4.1.5 Erfgoedwet

De Erfgoedwet beschermt het cultureel erfgoed in Nederland. De wet is op 1 juli 2016 in werking getreden en vervangt zes wetten en regelingen. In deze wet staan regels om belangrijk cultureel erfgoed beter te beschermen en behouden.

De Erfgoedwet vervangt de volgende zes wetten en regelingen op het gebied van cultureel erfgoed:

- Monumentenwet 1988;
- Wet verzelfstandiging rijksmuseumse diensten;
- Wet tot behoud van cultuurbezit;
- Wet tot teruggave cultuurgoederen uit bezet gebied;
- Uitvoeringswet UNESCO-verdrag 1970 over onrechtmatige invoer, uitvoer of eigendomsoverdracht van cultuurgoederen;
- Regeling materieel beheer museale voorwerpen.

In de Erfgoedwet staat wat cultureel erfgoed is, hoe de overheid omgaat met roerend cultureel erfgoed (zoals schilderijen), wie welke verantwoordelijkheden heeft en hoe de overheid daar toezicht op houdt.

Het beschermingsregime voor archeologische rijksmonumenten wordt net als de bescherming van gebouwde rijksmonumenten opgenomen in de Omgevingswet. Vooruitlopend op de ingang van de Omgevingswet is het deel van de Monumentenwet 1988 dat gaat over de fysieke leefomgeving geregeld in het overgangsrecht van de Erfgoedwet.

Het gaat om:

- vergunningen tot wijziging, sloop of verwijdering van rijksmonumenten.
- verordeningen, bestemmingsplannen, vergunningen en ontheffingen op het gebied van archeologie.
- bescherming van stads- en dorpsgezichten.

Het erfgoed in de ruimtelijke ordening wordt nu nog voor een belangrijk deel geregeld via de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Ruimtelijke plannen die toepassing hebben op cultureel erfgoed moeten passen binnen wettelijke kaders van de Erfgoedwet en ook de regelingen die in andere wetten en regelgeving is opgenomen zoals de Wabo en het Bro.

4.2 Rijksbeleid

4.2.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

Op 13 maart 2012 heeft de minister van Infrastructuur en Ruimte de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgesteld. De visie stelt het (integrale) kader voor het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid op rijksniveau in Nederland. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte schetst het kabinet hoe Nederland er in 2040 uit moet zien: concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig.

In de SVIR zijn tot 2028 drie Rijksdoelen geformuleerd:

- Het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland. (concurrerend)
- Het verbeteren en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat. (bereikbaar)
- Het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke cultuurhistorische waarden behouden zijn. (leefbaar en veilig)

De SVIR vervangt onder meer de volgende nota's:

- de Nota Ruimte;
- de Structuurvisie Randstad 2040;
- de Nota Mobiliteit;
- de MobiliteitsAanpak;
- de Structuurvisie voor de Snelwegomgeving.

Verder vervallen met de SVIR de ruimtelijke doelen en uitspraken uit de Agenda Landschap, Agenda Vitaal Platteland en Pieken in de Delta.

Oplossingsrichtingen

Verstedelijkings- en landschapsbeleid wordt overgelaten aan gemeenten en provincies. Gemeenten krijgen ruimte voor kleinschalige natuurlijke groei geënt op het bouwen van huizen die aansluiten bij de woonwensen van mensen. Bij het beheren en ontwikkelen van natuur krijgen boeren en particulieren in het landelijk gebied een grotere rol.

Bij gebiedsontwikkelingen moet de daadwerkelijke vraag van bewoners, bedrijven en organisaties leidend worden. Om zorgvuldig ruimtegebruik te bevorderen wordt een *ladder voor duurzame verstedelijking* geïntroduceerd: eerst kijken of er vraag is naar een bepaalde nieuwe ontwikkeling, vervolgens kijken of het bestaande stedelijk gebied of bestaande bebouwing kan worden hergebruikt en altijd zorgen voor een optimale (multimodale) bereikbaarheid.

Bij het verbeteren van de bereikbaarheid wordt sterk gelet op het samenspel tussen alle modaliteiten (weg, spoor, water) in samenhang met ruimtelijke ontwikkeling. Er moet innovatief worden omgegaan met de benutting van de infrastructuur.

Het Rijk kiest voor een selectieve inzet van rijksbeleid op dertien nationale belangen. Voor die belangen is het Rijk verantwoordelijk en wil het resultaat boeken. Buiten deze dertien belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid.

De 13 nationale belangen zijn:

Vergroten van de concurrentiekracht van Nederland

1. Een excellente ruimtelijk-economische structuur van Nederland door een aantrekkelijk vestigingsklimaat in en goede internationale bereikbaarheid van de stedelijke regio's met een concentratie van topsectoren.
2. Ruimte voor het hoofdnetwerk voor (duurzame) energievoorziening en de energietransitie.
3. Ruimte voor het hoofdnetwerk voor vervoer van (gevaarlijke) stoffen via buisleidingen.
4. Efficiënt gebruik van de ondergrond.

Verbeteren en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid.

5. Een robuust hoofdnet van wegen, spoorwegen en vaarwegen rondom en tussen de belangrijkste stedelijke regio's inclusief de achterlandverbindingen.
6. Betere benutting van de capaciteit van het bestaande mobiliteitssysteem.
7. Het instandhouden van het hoofdnet van wegen, spoorwegen en vaarwegen om het functioneren van het mobiliteitssysteem te waarborgen.

Waarborgen kwaliteit leefomgeving

8. Verbeteren van de milieukwaliteit (lucht, bodem, water) en bescherming tegen geluidsoverlast en externe veiligheidsrisico's.
9. Ruimte voor waterveiligheid, een duurzame zoetwatervoorziening en kaders voor klimaatbestendige stedelijke (her)ontwikkeling.
10. Ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten.
11. Ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten.
12. Ruimte voor militaire terreinen en activiteiten.

Overkoepelend

13. Zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten.

4.2.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

Indien nationale belangen met het oog op een goede ruimtelijke ordening dat vergen, kan de minister regels stellen aan de inhoud van bestemmingsplannen. Dit heeft de minister, in de vorm van een algemene maatregel van bestuur, gedaan in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Op 30 december 2011 is dit besluit in werking getreden.

Het kabinet heeft in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgesteld dat voor een aantal onderwerpen verdere regels gesteld moeten worden. In het Barro komen dertien nationale belangen als titels terug. De volgende kunnen relevant zijn voor ruimtelijke plannen in de gemeente Oss:

- Rijkswaardwegen
- Grote rivieren
- Defensie
- Hoofdwegen en hoofdspoorwegen
- Elektriciteitsvoorziening
- Buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen
- Ecologische hoofdstructuur
- Primaire waterkeringen buiten het kustfundament

De regels in het besluit zijn concreet normstellend benoemd en moeten direct of indirect (door tussenkomst van de provincie) doorwerken tot het niveau van de lokale besluitvorming. De indirecte

doorwerking komt enkel bij de Ecologische Hoofdstructuur en de Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarden voor.

Het Barro voorziet verder in een hoofdstuk overige bepalingen en gaat gepaard met meerdere bijlagen. In deze bijlagen worden onder andere de belangen van de grote rivieren en defensie geografisch begrensd.

Bij het opstellen van bestemmingsplannen (en andere ruimtelijke besluiten) dient rekening te worden gehouden met de bepalingen van het Barro. Voor de gemeente Oss zijn met name de titels met betrekking tot de rijksvaarwegen, de grote rivieren, primaire waterkeringen buiten het kustfundament en defensie (rechtstreeks) van belang. De regels in titel 2.4 Grote rivieren vormen feitelijk de doorwerking van de Beleidsregels Grote rivieren. Ten aanzien van titel 2.6 Defensie wordt de enige mogelijke beperking gevormd door de bescherming van het radarverstoringgebied van de vliegbasis Volkel.

4.2.3 Ladder voor duurzame verstedelijking

Op 1 oktober 2012 is het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) gewijzigd, en is 'de ladder voor duurzame verstedelijking' daaraan toegevoegd (gewijzigd per 1 juli 2017). De ladder ondersteunt gemeenten en provincies in vraaggerichte programmering van hun grondgebied, het voorkomen van overprogrammering en de keuzes die daaruit volgen (Bro, artikel 3.1.d). Doel van de ladder voor duurzame verstedelijking is een goede ruimtelijke ordening in de vorm van een optimale benutting van ruimte in stedelijke gebieden. Overheden moeten nieuwe stedelijke ontwikkelingen op de volgende manier motiveren:

De toelichting van een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat een beschrijving van de behoefte aan de voorgenomen stedelijke ontwikkeling. Indien blijkt dat de stedelijke ontwikkeling niet binnen het bestaand stedelijk gebied kan worden voorzien, bevat de toelichting een motivering daarvan en een beschrijving van de mogelijkheid om in die behoefte te voorzien op de gekozen locatie buiten het bestaand stedelijk gebied.

Met stedelijk gebied is bedoeld een stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel en horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur.

De ladder is van toepassing op nieuwe stedelijke ontwikkelingen. Hieronder wordt de ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein, zeehaventerrein, kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen verstaan. De ontwikkelingen die in dit bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt zijn niet te beschouwen als een stedelijke ontwikkeling en de ladder hoeft niet te worden doorlopen.

4.2.4 Nationaal Waterplan

Op 22 december 2015 heeft het kabinet het Nationaal Waterplan 2016 - 2021 vastgesteld. Het plan bevat de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid en de daartoe behorende aspecten van het nationale ruimtelijke beleid, waaronder waterveiligheid en overstromingsrisicobeheerplannen. Het Nationaal Waterplan verankert het nieuwe beleid voor de komende zes jaar met een vooruitblik richting 2050. In het Nationaal Waterplan staan vijf ambities centraal:

- Nederland moet de veiligste delta in de wereld blijven. Deze ambitie wordt vooral ingevuld door onze veiligheidsnormen tegen overstroming te vernieuwen;
- Een grotere inzet op verbetering van de waterkwaliteit (meststoffen, bestrijdingsmiddelen, medicijnresten, microplastics) zodat de Nederlandse wateren schoon en gezond zijn en er genoeg zoetwater is;
- Nederland klimaatbestendig en waterrobuust inrichten. Bijvoorbeeld met verdiepte pleinen in een stad die bij veel regenval volstromen met water;
- Nederland is en blijft een gidsland voor watermanagement en –innovaties. Dat is gunstig voor onze economie en ons verdienvermogen;
- Nederlanders leven waterbewust. Schoon, veilig en voldoende water zijn niet vanzelfsprekend.

Deze ambities moeten gezamenlijk ingevuld worden door iedereen die werkt aan de ruimtelijke inrichting van Nederland: alle overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen. Het Nationaal Waterplan is opgesteld op basis van de Waterwet. Op basis van de Wet ruimtelijke ordening heeft het Nationaal Waterplan voor de ruimtelijke aspecten de status van structuurvisie.

Over de grote rivieren, waaronder de Maas, zijn in het plan de volgende beleidskeuzes gemaakt:

- Huidige afvoerverdeling handhaven;
- Bestaande buitendijkse ruimte behouden, beschermen en beheren;
- Ruimte voor de rivier om het riviersysteem op orde te brengen;
- Anticiperen op hogere rivierafvoeren en een hogere zeespiegel;
- Duurzaam behouden van bevaarbaarheid voor scheepvaart.

4.2.5 Waterbesluit

Het Waterbesluit vormt samen met de Waterregeling een uitwerking van de bepalingen van de Waterwet. De Waterwet maakt het mogelijk of schrijft voor dat bepaalde onderwerpen worden uitgewerkt in een algemene maatregel van bestuur (bijvoorbeeld het Waterbesluit), een ministeriële regeling (bijvoorbeeld de Waterregeling) of in regelgeving van decentrale overheden. Dit waarborgt de samenhang tussen verschillende aspecten van het waterbeheer en bevordert ook de overzichtelijkheid van de waterbeheerregelgeving. Bij het opstellen van het Waterbesluit is prioriteit gegeven aan die gevallen waarin de wet nadere regeling voorschrijft. Daarnaast is voor de gevallen waarin nadere regeling kan plaatsvinden het uitgangspunt gekozen om het accent vooral te leggen op "codificeren", in plaats van "modificeren" van bestaande regelgeving. Hierbij is het uitgangspunt uiteraard dat gestreefd wordt naar zo min mogelijk regels met een zo laag mogelijke regeldruk. Belangrijke onderwerpen in het Waterbesluit zijn:

- De landelijke rangorde bij watertekorten, de zogenaamde verdringingsreeks: verdringingsreeks bij watertekorten;
- De toedeling van oppervlaktewaterlichamen en waterkeringen in beheer bij het Rijk: rijkswateren en regionale wateren;
- De procedurele en inhoudelijke aspecten van het nationale waterplan en het beheerplan voor de rijkswateren: beheerplannen;
- Enkele inhoudelijke aspecten van de plannen in verband met implementatie van de kaderrichtlijn water en de richtlijn overstromingsrisico's;
- De vergunningsplicht en algemene regels voor het gebruik van rijkswaterstaatswerken: gebruik maken van een waterstaatswerk;
- De wijze waarop de aanvraag om een watervergunning wordt gedaan: een watervergunning aanvragen.

4.2.6 Beleidsregels grote rivieren

De beleidsregels berusten op artikel 6.12 van het Waterbesluit. Het toepassingsbereik van de beleidsregels wordt grotendeels gevormd door de rivieren de Maas, de Rijn, de Waal en de IJssel. In aanvulling op artikel 6.12 van het Waterbesluit bepalen de beleidsregels de voorwaarden waaronder toestemming voor diverse activiteiten in het rivierbed kan worden verkregen. Toestemming moet daarbij gezien worden als de toelaatbaarheid vanuit rivierkundig oogpunt bezien, nodig voor het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in artikel 6.5 van de Waterwet en artikel 6.12 van het Waterbesluit. Voortvloeiend uit de Waterwet en het Waterbesluit wordt in de Beleidsregels grote rivieren binnen het rivierbed een nader onderscheid gemaakt tussen een bergend regime en een stroomvoerend regime. In de beleidsregels, met bijbehorende kaarten, wordt de exacte begrenzing van deze regimes vastgelegd. Vervolgens wordt de toelaatbaarheid van diverse soorten activiteiten beschreven waarbij onderscheid wordt gemaakt in:

- activiteiten bergend regime;
- riviergebonden activiteiten stroomvoerend regime;
- niet-riviergebonden activiteiten stroomvoerend regime;
- overige activiteiten.

De onderscheiden regimes en de toelaatbaarheid van verschillende activiteiten dienen in bestemmingsplannen te worden doorvertaald.

Het plangebied ligt in het stroomvoerend rivierbed. Met een conservatief gekozen begroeiingscontour vormt het plan geen belemmering voor de dubbelbestemming 'Waterstaat - Stroomvoerend rivierbed'. De begroeiingscontour wordt vastgelegd op de vegetatiekaart als onderdeel van de vergunning op grond van de Waterwet.

4.2.7 Integrale Verkenning Maas – 2 en Deltaprogramma

Integrale Verkenning Maas

In 2003 is het rapport Integrale Verkenning Maas uitgebracht. In dit rapport wordt een overzicht gegeven van de wijze waarop rivierverruimende maatregelen kunnen bijdragen aan de hoogwaterbescherming op lange termijn. Op verzoek van de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat is een vervolg aan het traject gegeven, waarbij een advies is afgegeven voor mogelijkheden van toekomstige veiligheid met ruimtelijke kwaliteit: Integrale Verkenning Maas – 2. (IVM-2).

In het vergunningenspoor van de Waterwet worden alle nieuwe ontwikkelingen onder meer getoetst aan het mogelijke ruimtebeslag, zoals aangegeven in het IVM-2 projectenplan.

Deltaprogramma

In het kader van het Deltaprogramma wordt samen met de regio een integrale lange termijnopgave voor de Maas geformuleerd waarin de integrale (ruimtelijke) opgaven en oplossingsrichtingen voor het riviereengebied voor lange termijn (tot 2100) zijn benoemd en sleutelkeuzes voor de inrichting zijn vastgelegd. Waterveiligheid en afvoerverwachtingen van 4.600 m³ /s voor de Maas zijn hierbij de randvoorwaarden.

4.2.8 Meanderende Maas

Meanderende Maas, verkenning Ravenstein – Lith, is een samenwerkingsverband van 10 verschillende partijen: de waterschappen Aa en Maas en Rivierenland, de provincies Noord-Brabant en Gelderland, gemeenten Oss, West Maas en Waal en Wijchen, Natuurmonumenten, het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en Rijkswaterstaat. Waterschap Aa en Maas is de trekker van de verkenning.

Meanderende Maas maakt deel uit van het nationale hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) en het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT). De projectorganisatie Meanderende Maas gaat de dijk tussen Ravenstein en Lith verbeteren, de Maas meer ruimte geven en het gebied ontwikkelen. Het project richt zich op beide kanten van de Maas, tussen de A50 en de sluis bij Lith. Het gebied voldoet dan aan de nieuwe normen voor waterveiligheid, die sinds 2017 van kracht zijn. Met de versterking van de 25 km lange dijk tussen Ravenstein en Lith, in combinatie met verruiming van de Maas, worden in de toekomst zo'n 270.000 mensen beschermd tegen overstromingen. De noodzaak om maatregelen aan de rivier en dijk te treffen biedt tegelijkertijd kansen voor de regio rondom de Meanderende Maas: kansen voor natuur, recreatie, cultuurhistorie, leefomgeving en economie. De planontwikkeling verloopt via fasen van divergeren en convergeren. Eerst zijn alle mogelijke (reële) alternatieven verkend. Hieruit zijn twee kansrijke alternatieven gevormd, als een eerste trechtering. Vervolgens moet binnen de bandbreedte van deze kansrijke alternatieven een voorkeursalternatief ontwikkeld worden. Eind 2019 moet dat voorkeursalternatief worden vastgesteld door de stuurgroep. De projectorganisatie vindt het erg belangrijk om in deze eerste fase intensief in gesprek te gaan met belanghebbenden, bedrijven, grondeigenaren, inwoners en andere partijen. Dit gebeurt in allerlei informatie- en samenwerkingsvormen. Na het vaststellen van het voorkeursalternatief wordt het plan verder uitgewerkt. In 2023 start de uitvoering. De werkzaamheden zijn naar verwachting in 2028 afgerond.

4.3 Provinciaal beleid

4.3.1 Structuurvisie Ruimtelijke Ordening 2010 – partiële herziening 2014

Op 19 maart 2014 hebben Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening 2014 vastgesteld. Met deze structuurvisie geeft de provincie de hoofdlijnen van het provinciaal ruimtelijke beleid tot 2025, met een doorkijk naar 2040. De visie is bindend voor het ruimtelijk handelen van de provincie en vormt de basis voor de wijze waarop de provincie de instrumenten die de Wet ruimtelijke ordening biedt inzet.

Naast de Structuurvisie stelt de provincie een verordening ruimte op. In deze verordening vertaalt de provincie de kaderstellende elementen uit het provinciaal beleid in regels die van toepassing zijn op (gemeentelijke) bestemmingsplannen. Aanvullend zijn ook gebiedspaspoorten opgesteld. Deze vormen een uitwerking van de visie en bevatten de landschapskenmerken die bepalend zijn voor de kwaliteit van

een gebied of een landschapstype en hoe ruimtelijke ontwikkelingen kunnen bijdragen aan het behoud en versterking daarvan.

De provincie kiest met de structuurvisie voor een duurzame ontwikkeling waarin de kwaliteiten van de provincie sturend zijn bij de ruimtelijke keuzes die de komende jaren op de provincie af komen. Nieuwe ontwikkelingen moeten bijdragen aan de kracht en identiteit van Noord-Brabant. In deze paragraaf is rekening gehouden met de meest recente versies van de Structuurvisie en de Verordening Ruimte (eind oktober 2019).

Provinciale belangen en ruimtelijke keuzes

De provincie wil sturen op ruimtelijke kwaliteit. De ruimtelijke keuzes geven inhoud aan het streven naar ruimtelijke kwaliteit en zijn van provinciaal belang. De belangrijkste keuzes voor de gemeente Oss zijn:

- *Regionale contrasten*
De provincie wil de contrasten tussen klei, zand en veenontginningen versterken.
- *Een multifunctioneel landelijk gebied*
De provincie kiest voor een integrale aanpak. Waar de landbouw de drager van het landschap is wordt ruimte gegeven aan optimale en duurzame ontwikkeling van de aanwezige landbouwsector. In de jonge rivierkleigebieden moet de agrarische functie (rundveehouderij) behouden blijven. Op de oeverwallen langs de rivieren wordt ruimte geboden voor menging van landbouw, natuur, landschap, recreatie, wonen, werken en zorg. Dit is van belang voor de plattelandseconomie.
- *Een robuust en veerkrachtig water- en natuursysteem*
Het patroon van beken en kreken moet beter beleefbaar worden. De ecologische hoofdstructuur wordt versterkt door het natuursysteem nog beter aan het watersysteem te koppelen.
- *Een betere waterveiligheid door preventie*
Gestreefd wordt naar vergroting van de watervoerende capaciteit van het rivierbed in combinatie met het concept van de doorbraakvrije dijk.
- *Concentratie van verstedelijking*
Brabant heeft de ambitie zich te ontwikkelen tot een top kennis- en innovatieregio op Europees niveau. De provincie vindt het daarom belangrijk dat er verschil blijft tussen de steden en de kernen in het landelijk gebied, de zogenaamde mozaïekstructuur.
- *Sterk stedelijk netwerk*
De provincie wil een sterk stedelijk netwerk van Brabantse steden. Goede bereikbaarheid tussen de steden onderling en andere omliggende stedelijke netwerken is belangrijk.
- *Groene geleidingszones tussen steden*
De provincie zet in op behoud en ontwikkeling van groene geleidingszones tussen de stedelijke kernen.
- *Gedifferentieerd aanbod goed bereikbare vrijetijdsvoorzieningen*
Een kwalitatief goede vrijetijdsbesteding is een belangrijke voorwaarde voor het realiseren van een goed leef-, werk- en vestigingsklimaat. Belangrijk aandachtspunt daarbij is dat er een breed aanbod aan vrijetijdsvoorzieningen is met een goede toegankelijkheid en bereikbaarheid.

Zorgplicht voor ruimtelijke kwaliteit

Nieuwe ontwikkelingen bieden een kans voor behoud en ontwikkeling van het landschap. De hoofdregel is dat ontwikkelruimte dient bij te dragen aan het versterken van de ruimtelijke kwaliteit. Het ontwikkelen van landschap reikt verder dan vasthouden aan wat er is, ontwikkelen van het landschap gaat ook om het toevoegen van nieuwe kwaliteiten. De zorgplicht voor ruimtelijke kwaliteit bepaalt dat:

- er zorgvuldig wordt omgegaan met het ruimtegebruik;
- er rekening wordt gehouden met de omgeving;
- de ontwikkeling bijdraagt aan het behoud of de versterking van de ruimtelijke kwaliteit.

Dit principe is van toepassing op zowel het stedelijk als het landelijk gebied en wordt uitgewerkt in de Verordening ruimte 2012.

Zorgvuldig ruimtegebruik

De provincie wil dat gemeenten bij ruimtelijke afwegingen het principe van zorgvuldig ruimtegebruik toepassen. Nieuw ruimtebeslag moet zoveel mogelijk voorkomen worden. In eerste instantie krijgen initiatieven een plek binnen bestaand bebouwd gebied. Pas als hier geen mogelijkheden zijn of de kwaliteiten van de geplande ontwikkeling hier niet bij passen, wordt er in de omgeving gezocht naar de

best mogelijke plek. Naast zorgvuldig ruimtegebruik richt de provincie zich ook op herstructurering en hergebruik van verouderde locaties in het stedelijk gebied en op sanering van ongewenste functies in het buitengebied.

Rekening houden met de omgeving

Gebiedskenmerken en omliggende waarden, gebaseerd op de lagenbenadering, zijn leidend bij de vraag “waar” en “hoe” de nieuwe ruimte wordt aangesneden. De ruimtelijke onderbouwing van een ontwikkeling geeft aan hoe is omgegaan met de ambities zoals verwoord in de structuren en in de gebiedspaspoorten. Hierbij wordt een relatie gelegd tussen de ruimtelijke ontwikkeling en de gebiedskenmerken van de plek.

Kwaliteitsverbetering van het landschap

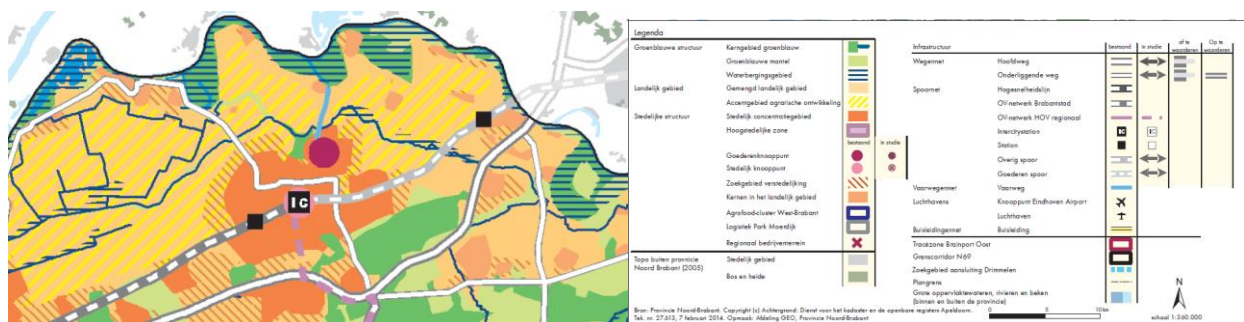
Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen wil de provincie dat de initiatiefnemer zorgt voor een kwaliteitsverbetering van het landschap om daarmee het verlies aan omgevingskwaliteit te beperken. Dit uitgangspunt geldt voor ontwikkelingen buiten bestaand stedelijk gebied én buiten de ecologische hoofdstructuur en maakt de principes van ontwikkelingsplanologie toepasbaar.

Concreet betekent dit dat passende functies zich kunnen ontwikkelen als er ook een prestatie voor het landschap tegenover staat. Daardoor wordt aantasting van de basiskwaliteit (bodem, water) en verlies aan ecologische, cultuurhistorische en landschappelijke waarden voorkomen. Ontwikkelingen die passen bij de aard, schaal en functie van het landelijk gebied, zoals agrarische en recreatieve ontwikkelingen en kleinschalige dienstverlening zijn mogelijk. Ook de ontwikkeling van andere (rode) functies is onder voorwaarden mogelijk. De ruimtelijke onderbouwing van een besluit geeft aan welke bijdrage wordt geleverd aan de kwaliteitsverbetering van het landschap en hoe dit is geborgd. In principe gaat de provincie uit van de realisering van een fysieke prestatie op de projectlocatie en/of de directe projectomgeving. Indien dat niet mogelijk is, is de vorming van gemeentelijk of regionaal landschapsfonds een optie.

Structuren: ambitie, beleid en uitvoering

De structuren geven een hoofdkoers aan, een ruimtelijk ontwikkelingsperspectief voor een combinatie van functies. Maar ook waar functies worden uitgesloten of welke randvoorwaarden de provincie aan functies stelt. Binnen de structuren is ruimte voor regionaal maatwerk. De volgende vier structuren worden onderscheiden.

- De groenblauwe structuur
- Het landelijk gebied
- De stedelijke structuur
- De infrastructuur

Figuur 11 Structurenkaart Structuurvisie Provincie Noord-Brabant

De groenblauwe structuur

Deze omvat de samenhangende gebieden in Noord-Brabant waar natuur- en waterfuncties behouden en ontwikkeld worden. Niet alleen in, maar ook buiten de natuurgebieden. Er is ruimte voor de ontwikkeling van een natuurlijk en robuust watersysteem. Het vormt de groenblauwe ruggengraat van het landschap en is van belang voor een goede, aantrekkelijke en gezonde woon- en werkomgeving in Noord-Brabant.

Binnen deze groenblauwe structuur wil de provincie het volgende bereiken:

1. Positieve ontwikkeling van de biodiversiteit, natuur- en watersystemen zijn beschermd en worden verbeterd door een goede onderlinge verbinding;
2. Een robuuste en veerkrachtige structuur.
3. De natuurlijke basis en landschappelijke contrasten versterken. Versterken van de identiteit van de landschappen;
4. Gebruikswaarde van natuur en water verbeteren. De gebieden in de groenblauwe structuur zijn belangrijk voor recreatie en toerisme.

In de groenblauwe structuur worden drie perspectieven onderscheiden:

- Het kerngebied groenblauw
Natuurgebieden in de ecologische hoofdstructuur, robuuste ecologische verbindingzones en belangrijke waterstructuren horen in dit perspectief. De hoofdfunctie is behoud en ontwikkeling van het natuur- en watersysteem.
- De groenblauwe mantel
Overwegend gemengd landelijk gebied met belangrijke nevenfunctie voor natuur en water. Gebieden grenzend aan het kerngebied die bijdragen aan de bescherming van de waarden. Het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, water(-beheer) en landschap is in de groenblauwe mantel een belangrijke opgave. Vormen van grondgebonden agrarisch gebruik zijn van blijvend belang voor de ontwikkeling van groene en blauwe waarden. Verder liggen er kansen voor recreatie en toerisme.
- De gebieden voor waterberging
Deze gebieden zijn van belang voor hoogwaterbescherming (ruimte voor de rivier) en waterberging (regionale waterberging).

Het landelijk gebied

Het landelijk gebied omvat het gebied buiten de groenblauwe structuur en de stedelijke structuur zoals steden, dorpen en bedrijventerreinen. Het gebied biedt een multifunctionele gebruikruimte. Naast land- en tuinbouw is er ruimte voor niet-agrarische functies. Binnen het landelijk gebied wil de provincie het volgende bereiken:

1. Ruimte voor een breed georiënteerde plattelandseconomie;
2. Ruimte voor duurzame agrarische ontwikkeling;
3. Versterking van het landschap.

Er worden binnen het landelijk gebied twee perspectieven onderscheiden:

- Gemengd landelijk gebied
De provincie beschouwt het hele landelijk gebied als een gebied waarbinnen een menging van functies aanwezig is: het gemengd landelijk gebied. Binnen dit gebied wordt de agrarische functie vaak in samenhang met andere functies (in de omgeving) uitgeoefend. Hier kan worden voldaan aan de vraag naar kleinschalige stedelijke voorzieningen, recreatie en ondernemingen in een groene setting.
Daarnaast wil de provincie ook dat er ruimte beschikbaar blijft om de agrarische productiestructuur te behouden en te versterken. Dat betekent dat (stedelijke) functies die ten koste gaan van de ruimte voor agrarisch gebruik of die strijdig zijn met de landbouw in die gebieden geweerd worden. Hierdoor blijft er ruimte gereserveerd voor agrarische ontwikkelingen. De provincie vraagt aan gemeenten om deze gebieden vast te leggen en te beschermen. De landbouwonwikkelingsgebieden en de vestigingsgebieden glastuinbouw beschouwt de provincie in ieder geval als primair agrarisch gebied. Ook delen van het verwevingsgebied richten zich vaak primair op agrarische ontwikkeling.
- Accentgebied agrarische ontwikkeling
Binnen deze gebieden ziet de provincie ruimte en kansen om de agrarische productiestructuur te verduurzamen en te versterken. Op de structurenkaart zijn vanuit een regionaal schaalniveau vier accentgebieden agrarische ontwikkeling aangeduid. De komgebieden van de gemeente Lith maken hiervan deel uit. Hier liggen mogelijkheden voor schaalvergroting en intensivering van de landbouw.

Transitie naar een zorgvuldige veehouderij

De wens tot verduurzaming van de agrarische sector heeft geleid tot de denklijn 'Ontwikkelruimte moet je verdienen en is niet onbegrensd'. De denklijn bestaat uit drie uitgangspunten:

- ontwikkelruimte is alleen mogelijk als dit op bedrijfsniveau bijdraagt aan een verdere verduurzaming door het treffen van extra maatregelen;
- de som van het effect van alle bedrijven in een gebied kan de draagkracht van een gebied te boven gaan;
- door het bieden van een economisch perspectief aan de landbouw en agrofood door meer toegevoegde waarde van het product, transparantie en nieuwe verdienmodellen.

De ontwikkeling van de agrarische sector is gericht op inpassing in het landschap en een transitie naar duurzame en zorgvuldige veehouderij.

De stedelijke structuur

De stedelijke structuur bestaat uit de steden en dorpen in Noord-Brabant. Binnen de stedelijke structuur heeft de provincie de volgende doelen:

1. Concentratie van verstedelijking
2. Inspelen op demografische ontwikkelingen
3. Zorgvuldig ruimtegebruik
4. Meer aandacht voor ruimtelijke kwaliteit
5. Betere verknoping van stedelijke ontwikkelingen aan de infrastructuur
6. Versterking van de economische clusters

Er worden binnen de stedelijke structuur twee perspectieven onderscheiden:

- Stedelijk concentratiegebied
In het stedelijk concentratiegebied met de bijhorende zoekgebieden voor verstedelijking wordt het merendeel van de verstedelijkingsopgave opgevangen. De groene ruimten tussen de steden worden open gehouden.
- Kernen in landelijk gebied
De kernen in het landelijk gebied worden zo veel mogelijk ontzien van verdere verstedelijking doordat daar alleen de opvang van de eigen verstedelijkingsbehoefte wordt opgevangen (migratiesaldo-nul).

Het plangebied ligt binnen de groenblauwe structuur, meer specifiek binnen de groenblauwe mantel en het kerngebied groenblauw, en in waterbergingsgebied. Het plan bestaat uit het verlagen van de uiterwaarden en het graven van nevengeulen waardoor natuur zich kan ontwikkelen en de waterveiligheid wordt vergroot. Recreatief medegebruik is ook een van de doelen. Het initiatief past geheel in de uitgangspunten van het provinciale beleid voor dit gebied.

4.3.2 Brabantse Omgevingsvisie

De provincie wil alvast gaan werken volgens de uitgangspunten van de nieuwe Omgevingswet. Daarom is in december 2018 [de Brabantse Omgevingsvisie](#) vastgesteld. De Brabantse Omgevingsvisie is een samenhangende visie op de fysieke leefomgeving. De Omgevingsvisie bevat de belangrijkste ambities voor de fysieke leefomgeving voor de komende jaren. Dat gaat om ambities op gebied van de energietransitie, een klimaatproof Brabant, Brabant als slimme netwerkstad en een concurrerende, duurzame economie. De Omgevingsvisie geeft ook aan op welke nieuwe manieren de provincie met betrokkenen wil samenwerken aan omgevingsvraagstukken en welke waarden daarbij centraal staan. Die visie is zelfbindend, dat wil zeggen dat een overheidslaag zich aan haar eigen visie moet houden. Een overheid kan de keuzes uit de Omgevingsvisie vastleggen in regels, de Omgevingsverordening, in Brabant de Interim Omgevingsverordening (zie volgende paragraaf). Aan die regels moeten overheden, bedrijven en burgers zich houden.

Met de omgevingsvisie formuleert de provincie haar ambitie: hoe moet de Brabantse leefomgeving er in 2050 uitzien? Er zijn mobiliserende tussendoelen gesteld: wat wil de provincie in 2030 voor elkaar hebben om die ambitie te verwezenlijken? De manier waarop deze doelen moeten worden bereikt, zijn nog niet vastgelegd, dit wordt in samenwerking met allerlei partijen en disciplines nader vormgegeven. De omgevingsvisie agendeert en nodigt uit om hier samen mee aan de slag te gaan. Daarvoor is een

verdere uitwerking van de ambitie nodig in programma's. Die uitwerking is een opgave die op de visie volgt en die in opeenvolgende bestuursperiodes de opdracht en de ruimte geeft om dat met eigen accenten in te vullen. Steeds anticiperend op veranderende omstandigheden en beweging in Brabant.

4.3.3 Interim Omgevingsverordening

Als het vanuit het beleid van de provincie nodig is om regels op te nemen voor ruimtelijke ontwikkelingen, dan staan die in de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant (vastgesteld op 25 oktober 2019). De gemeente moet rekening houden met deze instructieregels bij het ontwikkelen van bestemmingsplannen. Per onderwerp zijn in de verordening gebieden tot op perceelniveau begrensd op een kaart. Hierdoor is duidelijk voor welke gebieden de regels gelden. De nieuwe verordening is beleidsneutraal van karakter. De onderwerpen die in de verordening staan, komen uit de provinciale omgevingsvisie en structuurvisie, beschreven in de vorige paragraaf. Daarin staat wat de provincie van belang vindt en hoe de provincie die belangen wil realiseren. De verordening is daarbij een van de manieren om die provinciale belangen veilig te stellen.

Belangrijke onderwerpen in de verordening zijn:

- omgevingskwaliteit;
- stedelijke ontwikkelingen;
- duurzame energie;
- natuurgebieden en andere gebieden met waarden;
- agrarische ontwikkelingen (zie: BZV en staldieren);
- overige ontwikkelingen in het buitengebied.

In de Verordening ruimte worden regels ten aanzien van het bevorderen van de ruimtelijke kwaliteit gegeven. In het algemeen houdt ruimtelijke kwaliteit in dat gebruikers van een gebied rekening houden met het karakter, de grootte en de functie ervan. De bevordering van de ruimtelijke kwaliteit is uiteengezet in drie artikelen:

- *Zorgplicht voor ruimtelijke kwaliteit*
Een bestemmingsplan dat voorziet in een ruimtelijke ontwikkeling moet bijdragen aan behoud en ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit. Er moet in ieder geval sprake zijn van een goede landschappelijke inpassing en zorgvuldig ruimtegebruik. Zorgvuldig ruimtegebruik is het gebruik van bestaande ruimte. Dit betekent dat gebruik gemaakt wordt van bestaande bouwpercelen en dat ontwikkelingen worden verantwoord middels de 'ladder voor duurzame verstedelijking'. Er moet ook rekening worden gehouden met de maat en schaal van de ontwikkeling en de impact op de omgeving.
- *Kwaliteitsverbetering van het landschap*
Een ruimtelijke ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied moet gepaard gaan met een fysieke verbetering van het gebied of de omgeving. De verbetering moet financieel, juridisch en feitelijk zijn geborgd en passen in het ruimtelijk beleid. Er moet ook verantwoord worden hoe de regionale afspraken over de kwaliteitsverbetering van het landschap worden nagekomen.
- *Afwijking in verband met maatwerk*
Bij ontwikkelingen van een groot openbaar belang kan worden afgeweken van provinciaal beleid. Nieuwvestiging is echter alleen mogelijk als aangetoond kan worden dat er geen mogelijkheden zijn voor vestiging.

Deze algemene regels zijn van toepassing op zowel stedelijk, als landelijk gebied.

Ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied:

In de Verordening worden voor het buitengebied regels gesteld met betrekking tot ruimtelijke ontwikkeling binnen de volgende structuren:

- het Natuur Netwerk Brabant
- de groenblauwe mantel
- het gemengd landelijk gebied

Natuurnetwerk Brabant

Het Natuurnetwerk Brabant (NNB) is een samenhangend netwerk van natuurgebieden en landbouwgebieden met natuurwaarden van (inter-)nationaal belang. Voorbeelden van dergelijke gebieden in Brabant zijn: de bossen, de heide en vennen, de stuifduinen, de schraalgraslanden en

wateren zoals rivieren en beken. Het doel van het NNB-beleid is het veiligstellen van ecosystemen en het realiseren van leefgebieden met goede condities voor de biodiversiteit. Deze leefgebieden zijn belangrijk voor dier- en plantensoorten.

In artikel 5 zijn de regels opgenomen voor ruimtelijke ontwikkelingen binnen het NNB. Deze regels gaan vooral over de (planologische) bescherming van het NNB, de wijziging van begrenzing en de mogelijkheden tot fysieke en financiële compensatie van aantasting van ecologische waarden. Om de robuustheid van het systeem te bevorderen, zijn er binnen de groenblauwe structuur ook gebieden opgenomen als verbinding tussen het Natuurnetwerk Brabant en het landelijk gebied; de groenblauwe mantel (artikel 6).

De groenblauwe mantel

De groenblauwe mantel vormt het gebied tussen het kerngebied groenblauw uit de Structuurvisie RO (in deze verordening: het Natuur Netwerk Brabant) en het landelijk gebied, alsook het stedelijk gebied. De mantel beschermt het kerngebied groenblauw en zorgt voor verbinding met het omliggende gebied. De groenblauwe mantel bestaat overwegend uit multifunctioneel landelijk gebied met grondgebonden landbouw.

Binnen de groenblauwe mantel hanteert de provincie een 'ja, mits' benadering. De 'mits' is daarbij vooral gericht op de voorwaarde dat een ontwikkeling een positieve bijdrage levert aan de bescherming en ontwikkeling van de onderkende ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken in het gebied. Deze voorwaarde wordt in het algemeen aan ontwikkelingen binnen de groenblauwe mantel gesteld en geeft daarmee verplichte invulling van de verplichte verbetering van de kwaliteit van het landschap zoals opgenomen in artikel 3.2.

Binnen de structuur groenblauwe mantel worden kaders gegeven voor ruimtelijke ontwikkelingen. Er worden regels gesteld voor:

- Bescherming groenblauwe mantel
- (Vollegroonds) teeltbedrijven
- Veehouderijen
- Afwijkende regels veehouderij
- Glastuinbouwbedrijven
- Overige agrarische bedrijven
- Wonen
- Ruimte-voor-ruimte
- Landgoederen
- Niet-agrarische functies
- Afwijkende regels recreatiebedrijven
- Afwijkende regels voor horecabedrijven en maatschappelijke voorzieningen
- Afwijkende regels voor tuincentra
- Kleinschalige voorzieningen
- Watergebonden voorzieningen
- Lawaaisporten
- Wegen
- Windturbines
- Zonneparken
- Wijziging van begrenzing

De mogelijkheden die in dit bestemmingsplan voor niet-agrarische ontwikkelingen geboden worden dienen te passen binnen de kaders van de verordening.

De Verordening ruimte 2014 kent verder meerdere gebiedsaanduidingen en/of aandachtsvelden die doorwerking dienen te krijgen in bestemmingsplannen.

Natuurnetwerk Brabant

Met betrekking tot het Natuurnetwerk Brabant zijn er, naast de structuur zelf, twee aanduidingen opgenomen in de Verordening ruimte:

- Natuurnetwerk Brabant - ecologische verbindingszone;
- attentiegebieden Natuurnetwerk Brabant.

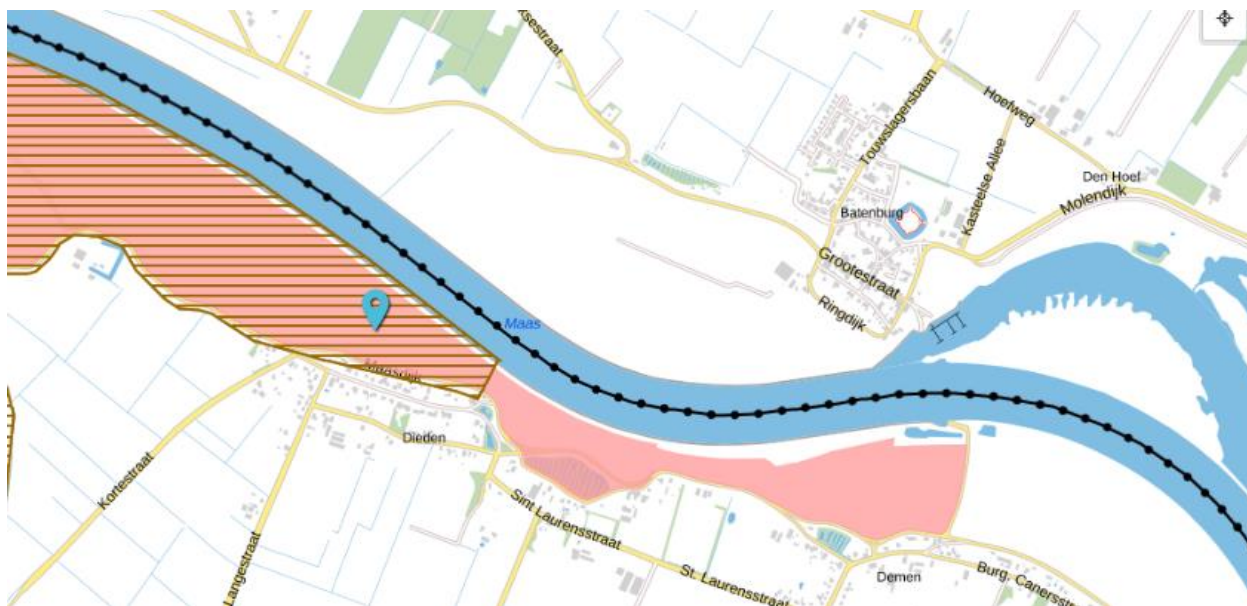
Water

Ten aanzien van water zijn in de Verordening ruimte wateraanduidingen opgenomen. Deze aanduidingen zijn:

- Regionale waterberging
- Reservering waterberging
- Waterwingebied
- Grondwaterbeschermingsgebied
- Aansluiting primaire waterkering
- Rivierbed
- Boringsvrije zone
- Behoud en herstel van watersystemen

Aardkunde en cultuurhistorie

In de verordening stelt de provincie aanduidingen op ten aanzien van: - aardkundig waardevolle gebieden; - cultuurhistorische vlakken; - de Nieuwe Hollandse Waterlinie; - complexen van cultuurhistorisch belang. In het plangebied zijn geen onderdelen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie gelegen. In de Verordening ruimte worden slechts de cultuurhistorische vlakken aangegeven. De beschrijving van de cultuurhistorische waarden en kenmerken binnen die vlakken is te vinden op de Cultuurhistorische Waardenkaart (2010) van de provincie Noord-Brabant.

Figuur 12 uitsnede kaart bij Verordening Ruimte

Voor de gebieden met de aanduiding '**Aardkundig waardevol**' geldt dat een bestemmingsplan mede is gericht op behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de aardkundige waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden. Het betreft een Maasmeander die kunstmatig van de huidige Maas werd afgesneden in de 19e eeuw. Ook de kronkelwaardruggen en tussenliggende laagtes binnen de oude meanderbocht worden gerekend tot de aardkundige waarden. Strikt genomen hebben deze waarden vooral betrekking op de Diedensche Uiterdijk, het gebied ten westen van Demen-Dieden.

Langs het traject Demen-Dieden en in de Diedensche Uiterdijk is een brede zone langs het huidige zomerbed van de Maas vergraven met de Maaskanaliseringswerken. Naast verlegging van de Maas is hier ook het zogenaamde Lelyprofiel aangelegd. Dit is feitelijk een horizontaal gedimensioneerd accoladeprofiel met als doel met hoogwater de afvoercapaciteit van de rivier te vergroten. De randen van dit profiel zijn in het veld herkenbaar als een vrij abrupte verlaging van het maaiveld. Deze terreinsprong is dus

antropogeen van oorsprong en dient aangemerkt te worden als een cultuurhistorische waarde en niet gezien te worden als een aardkundige waarde. Binnen het Lelyprofiel is het maaiveld met ca 1 meter verlaagd en geëgaliseerd en zijn restanten van een oude strang in de uiterwaard bij Demen gedempt. Van het oorspronkelijk reliëf resteert vrijwel niets meer. De oevers van de Maas zijn daarbij vastgelegd in stortsteen. Het inrichtingsplan Demen-Dieden voorziet in aanleg van een geul bij Demen. Van aantasting van aardkundige waarden is daarbij geen sprake. Het plan kan die echter ook niet herstellen, maar is wel gebaseerd op de vroegere situatie.

De verlande meanderboog in de Diedensche Uiterdijk ligt buiten het plangebied van Demen-Dieden. De plannen van de Meanderende Maas voorzien in het uitgraven van de meander zodat deze weer watervoerend wordt. Zowel vanuit aardkundig als geomorfologisch perspectief is uitgraven van de meander toe te juichen. Ook kunnen de ruggen in het kronkelwaardpatroon versterkt worden door reliëfvolgend het maaiveld te verlagen.

In het maaiveld van de Diedensche Uiterdijk is de verlande en gedempte meanderbocht in het landschap morfologisch nog goed herkenbaar. Ook restanten van kronkelwaardruggen zijn binnen de vroegere meanderbocht nog herkenbaar. In deze uiterwaard zijn deze kenmerken als aardkundige waarden aan te merken; anders dan de Lelyzone zijn veel van deze waarden hier niet of nauwelijks aangetast. Deze kunnen bij herinrichting of natuurontwikkeling door reliëfvolgend klei af te graven worden versterkt. Een goed voorbeeld waar een dergelijke ingreep heeft plaatsgevonden, is de Hemelrijkse Waard. Natuurontwikkeling is daar gecombineerd met versterking van restanten van aardkundige waarden. Het patroon van kronkelruggen op het schiereiland is versterkt door reliëfvolgend het maaiveld te verlagen. Het gedempte deel van de meander is uitgegraven en daarmee weer watervoerend. Dit is ook de insteek voor de benadering vanuit het project Meanderende Maas. Ten aanzien van het (re)activeren van de gedempte meanderbogen zal vanuit de Meanderende Maas met de betrokken afdelingen van de provincie (cultuurhistorie en archeologie) nog nader afstemming gezocht worden.

Voor gebieden met de aanduiding '**Cultuurhistorisch waardevol**' geldt dat een bestemmingsplan mede is gericht op behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de cultuurhistorische waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden.

Een gedeelte van het plangebied ligt in een omvangrijk vlak met de aanduiding 'cultuurhistorisch waardevol'. De regio heeft vooral een grote cultuurhistorische betekenis door het ensemble van polders, sluizen, gemalen, dijken, wielen, verdedigingswerken, overlaten, dorpjes, kloostercomplexen, molens en eendenkooien. De eeuwenlange strijd tegen het water laat zich daarbij in het huidige (binnendijkse) landschap nog goed herkennen. Dragende structuren hierin zijn de open polders, de dijken, oude binnendijkse dwarsdijken, de talrijke dorpjes een (gedempte) Maasmeanders. Het systeem van overlaten, waarvan de Beerse, Bokhovense en Baardijkse Overlaat de belangrijkste waren, hebben eeuwenlang het waterstaatkundig karakter van deze streek bepaald. De Zuiderwaterlinie had in zeer hoge mate samenhang met dit (binnendijkse) watersysteem.

Een belangrijke cultuurhistorische waarde net buiten het plangebied gelegen, is 'Huis te Dieden'. Hoewel 'Huis te Dieden' buiten het plangebied van Demen-Dieden ligt, had het in het verleden een relatie met het buitendijkse gebied. Bij 'Huis te Dieden' loopt vanaf de dijk een pad de Diedensche Uiterdijk in. Op de kaart van 1832 is het pad nog niet aanwezig. Op latere kaarten is te zien dat zowel de ligging als de lengte van het pad nogal eens wijzigt. In dit natuurontwikkelingsproject is op verzoek van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit van de gemeente Oss nadrukkelijk gekozen voor accentuering van de Lelyzone. Het huidige pad wordt daarom iets verlegd zodat het samenvalt met de Lelyzone en zal geaccentueerd worden door een lage meidoornhaag. In het plangebied van Demen-Dieden zijn geen oude kavelbeplantingen aanwezig. Buiten het plangebied zijn de Diedensche Uiterdijk restanten van oude kavelbeplantingen aanwezig. Bij toekomstige planuitwerking voor dat deelgebied zullen die waar mogelijk ingepast worden.

In het gedeelte ten westen van de Veerweg (ter hoogte van Demen) is de oude loop van de Maas gedempt tijdens de Maaskanalisaties. Het voorliggende natuurontwikkelingsproject voorziet op deze locatie, waar het historisch ook kan, in de aanleg van een geultje. Mogelijk liggen hier nog restanten van kribben in de ondergrond. Tijdens de uitvoering zal onderzocht worden of dat daadwerkelijk het geval blijkt en zal bekeken worden of deze gevisualiseerd kunnen worden als relict dat iets vertelt over de oude loop.

Met de uitvoering van de Maaskanalaties zijn ook hier grote delen van de uiterwaarden vergraven, strangen gedempt, natuurlijk reliëf geëgaliseerd en rivieroeveren vastgelegd in stortsteen, alles gericht op het mogelijk maken van efficiënt landgebruik. De afgelopen decennia veranderden de uiterwaarden daarbij gedurende zomerperiode in een landschap van snijmais. Het inrichtingsplan voor Demen-Dieden brengt riviernatuur weer terug in de uiterwaarden. Het Lelyprofiel wordt daarbij versterkt en water komt weer terug in de uiterwaarden. De begroeiing en vegetatie in de uiterwaarden krijgt een (gevarieerd) natuurlijk karakter en uitstraling. Het rivierlandschap wordt hiermee in hoge mate versterkt alsmede de beleving daarvan. Het MeerMaas natuurwikkelperspectief Demen-Dieden draagt daarbij bij aan de toeristisch-recreatieve ontsluiting van deze regio.

Samenvatting:

Het plan voorziet in natuurontwikkeling binnen het Brabants Natuurnetwerk en de realisatie van de groenblauwe mantel (deels) en ecologische verbindingszone. Bij groenblauwe mantel is het woord 'deels' toegevoegd, omdat dit binnen de Interim omgevingsverordening voor slechts een klein deel is aangewezen.

NNB/EVZ: het plan realiseert juist NNB in dit gebied. De ontwikkeling levert een positieve bijdrage aan de bescherming en ontwikkeling van de onderkende ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken in het gebied en zorgt ook voor kwaliteitsverbetering. Zie ook paragraaf 5.3.2 van deze toelichting.

Groenblauwe mantel: hier geldt een 'ja, mits' benadering, waarbij de 'mits' vooral is gericht op de voorwaarde dat een ontwikkeling een positieve bijdrage levert aan de bescherming en ontwikkeling van de onderkende ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken in het gebied. Aan deze 'mits' wordt in dit geval voldaan. Zoals aangegeven geldt dit maar voor een klein deel van het plangebied.

Rivierbed: een bestemmingsplan voor gronden met deze aanduiding is mede bedoeld als bescherming tegen overstroming. De activiteiten in het plangebied zorgen juist voor een waterstandsverlaging, waarmee aan de doelstelling wordt voldaan. Verder wordt natuur gerealiseerd, en geen kwetsbare ontwikkelingen in relatie tot overstromingen.

Aardkundig waardevol gebied: de aardkundige waarden zijn zo veel mogelijk als uitgangspunt voor het ontwerp gebruikt, waardoor ook oude structuren weer zichtbaar worden gemaakt. Er vindt nog nadere afstemming plaats met de provincie over het (re)activeren van de gedempte meanderbogen. De bakenbomen, specifieke cultuurhistorische aandachtspunten, blijven behouden.

Cultuurhistorisch waardevol gebied: het inrichtingsplan voor Demen-Dieden brengt riviernatuur weer terug in de uiterwaarden. Het Lelyprofiel wordt daarbij versterkt en water komt weer terug in de uiterwaarden. De begroeiing en vegetatie in de uiterwaarden krijgt een (gevarieerd) natuurlijk karakter en uitstraling. Het rivierlandschap wordt hiermee in hoge mate versterkt alsmede de beleving daarvan.

Daarmee voldoet de ontwikkeling zowel aan de algemene regels in de Interim Omgevingsverordening en aan de specifieke onderdelen gericht op de groenblauwe mantel, natuurnetwerk Brabant en waterberging.

4.3.4 Interprovinciale Structuurvisie Meanderende Maas

De dijk langs de zuidzijde van de Maas tussen Ravenstein en Lith voldoet niet aan de wettelijke waterveiligheidseisen. Er is sprake van een urgente veiligheidsopgave. Daarom is het project Meanderende Maas gestart.

De opgave is om de dijk te versterken zodanig dat de veiligheid geborgd is én dat de dijk past in de omgeving. Tegelijkertijd wordt onderzocht wat het effect van rivierverruiming voor waterveiligheid is en hoe het gebied opnieuw kan worden ingericht. Het gaat daarbij om verbeteringen voor natuur, recreatie, cultuurhistorie, leefomgeving en economie. Het projectgebied omvat de dijk tussen de A50 bij Ravenstein en de sluis bij Lith, de Maas en haar uiterwaarden (zowel aan Noord-Brabantse zijde als aan Gelderse zijde).

Er is een Interprovinciale structuurvisie (IPSV) opgesteld, waarin de beoogde ontwikkelingen in het gebied uitgewerkt zijn. De structuurvisie vormt een onderdeel van de integrale Verkenning Meanderende Maas. Resultaat van deze Verkenning is een Voorkeursalternatief (VKA), waar de Stuurgroep Meanderende Maas december 2019 mee heeft ingestemd. Het VKA is een samenhangend maatregelenpakket tot 2028, met maatregelen op het gebied van waterveiligheid, natuur en landschap en recreatie. Het VKA is in de structuurvisie opgenomen. Het voorkeursalternatief en bijbehorend uitvoeringsprogramma, vormt met de vaststelling van de structuurvisie een toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen in het gebied. Het toekomstbeeld in de IPSV is een uitnodiging aan gebiedspartijen om te komen met initiatieven die bijdragen aan doelen van de Meanderende Maas voor de lange termijn (2050). Ook is er via een Milieueffectrapportage onderzocht wat de mogelijke effecten van de maatregelen zijn op het milieu. De ontvangen zienswijzen en het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage zijn betrokken bij de vaststelling van de IPSV. Na de vaststelling van de IPSV wordt het voorkeursalternatief nader onderzocht en verder uitgewerkt in één of meerdere Projectplan(-nen) Waterwet (of het equivalent daarvan bij inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet).

In de visie zijn ook 'winterbedmaatregelen' meegenomen, die zorgen voor een substantiële waterstandsdeling, compensatie bieden van buitendijkse dijkversterking en beheerruimte voor natuur, bijdragen aan de versterking van natuur en landschap (Natuurnetwerk Brabant en KRW) en grond leveren voor de dijkversterking. Binnen het voorkeursalternatief is het project Demen-Dieden en Oeverzone Diedensche Uiterdijk meegenomen; de inhoud van dit deel is geheel conform de plannen die Natuurmonumenten en haar partners voor dit gebied hebben voorbereid.

Conclusie:

De beoogde ontwikkeling past in het beleid, dat is vastgelegd in de Interprovinciale Structuurvisie Meanderende Maas.

4.4 Beleid Waterschap Aa en Maas

4.4.1 Keur 2015

De Keur is een aanvulling op regels uit de Waterwet. De Keur is van toepassing op de rivieren, beken, sloten, grondwater en waterkeringen die in beheer zijn bij het waterschap. Maar ook op alle sloten en watergangen die in eigendom zijn van anderen (o.a. agrariërs en particulieren). De regels uit de Keur hebben tot doel de doorstroming van de wateren in Nederland te waarborgen, overstromingen te voorkomen, droogte tegen te gaan en de leefbaarheid in ons land met en rondom het water te kunnen blijven garanderen. De Keur werkt rechtstreeks en geldt voor iedereen, net als een bestemmingsplan. De regels uit de Keur kunnen de mogelijkheden van bouwen en gebruik ten opzichte van het bestemmingsplan beperken, of aanvullende eisen stellen. Met de Keur wordt het hydrologisch neutraal ontwikkelen voortaan getoetst aan de Rekenregel in plaats van aan de HNO-tool. Vanaf maart 2015 geldt er in heel Noord-Brabant één Keur.

4.4.2 Waterbeheerplan 2016 - 2021

Het beleid van het waterschap is uitgewerkt in het waterbeheerplan 2016-2021. Dit is een nadere invulling van de doelstellingen zoals geformuleerd in het nationaal waterplan en het provinciaal waterplan. In dit Waterbeheerplan kiest het waterschap ervoor om het waterbeheer van de voorgaande periode door te zetten. Bij het uitvoeren van de watertaken draagt het waterschap bij aan het werken aan een veilige, gezonde en duurzame leef-, woon- en werkomgeving in het oosten van Brabant.

De belangrijkste doelen voor de periode tot en met 2021 zijn:

1. Implementatie van het hoogwaterbeschermingsprogramma. Concreet betekent dit dat in de planperiode de voorbereidingen worden getroffen om de dijken te laten voldoen aan de nieuwe landelijk vastgestelde normen;
2. Oplossen van nog resterende wateroverlastknelpunten in bebouwd gebied en aanpakken van de wateroverlastlocaties in landelijk gebied (reserveringsgebieden);
3. Voortgaan met de aanleg van ecologische verbindingzones en (hydrologisch) herstel van natuurgebieden (NNB);
4. Aanpak van verdroging op de hogere zandgronden via bijvoorbeeld aangepast peilbeheer (GGOR), watertoevoer en lokale maatregelen om water vast te houden aan de bron;
5. Verbetering van de waterkwaliteit en een meer ecologisch beheer van de watersystemen;

6. Het – samen met gemeenten – treffen van maatregelen in bebouwd gebied waarbij water en groen een bijdrage leveren aan een gezonder woon- en werkomgeving;
7. Het verder optimaliseren van het zuiveringsproces op de rioolwaterzuiveringen waarbij energie en grondstoffen worden terug gewonnen.

Het waterschap sluit daarbij aan op een meer gebiedsgerichte, regionale aanpak die ook vanuit de andere overheden wordt ingezet (zoals AgriFood Capital). Concreet voor het buitengebied van Oss wordt ingestoken op:

- a. Het uitwerken van de voorkeurstrategie voor de (Bedijkte) Maas in concrete plannen voor dijkverbetering;
- b. Het afronden van de ecologische verbindingzones langs de Hertogswetering, Roode Wetering en Munse Wetering
- c. Het aanpakken van c.q. inspelen op de gevolgen van (mogelijke) verdroging in het zuiden van de gemeente (Maashorst-Herperduin, Geffen e.o.);
- d. Het klimaatbestendiger en gezonder maken van het bebouwde gebied door het combineren van water en groenvoorzieningen;
- e. Het in overleg met de regio verminderen van de hoeveelheid nitraat en fosfaat in het water in de sloten.

Het bestemmingsplan heeft een sterke binding met de doelen genoemd onder de punten 1 en 3 en past in de uitgangspunten van het beleid in het Waterbeheerplan.

4.4.3 Uitgangspunten van de watertoets

De watertoets is een vast onderdeel van ruimtelijke plannen. Zo moet elke toelichting of ruimtelijke onderbouwing van een ruimtelijk plan een waterparagraaf bevatten. Het waterschap toetst de waterparagraaf op onderstaande punten:

1. Voorkomen van vervuiling
Bouw en renovatie belast het milieu. Het waterschap streeft ernaar om verontreiniging zoveel mogelijk te voorkomen. Het voorkomen van vervuiling is een randvoorwaarde voor de watertoets.
2. Wateroverlastvrij bestemmen
Bij de locatiekeuze voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zoekt de initiatiefnemer naar een plek die hoog en droog genoeg is. Mocht dit niet mogelijk of wenselijk zijn, dan moet de initiatiefnemer compenseren. Deze neemt daarbij maatregelen om het gebied voldoende tegen wateroverlast te beschermen.
3. Hydrologisch neutraal Ontwikkelen (HNO)
Het waterschap hanteert het principe van hydrologisch neutraal ontwikkelen: de nieuwe watersituatie moet minimaal gelijk blijven aan de uitgangssituatie. Hierbij mag de initiatiefnemer de grondwaterstand niet verlagen. Bij transformatie van landelijk naar bebouwd gebied mag de initiatiefnemer de oorspronkelijke landelijke afvoer niet overschrijden. Het waterpeil moet aansluiten bij de optimale grondwaterstanden. In poldergebieden staat het waterschap seizoensfluctuaties toe.
4. Vuil water en hemelwater scheiden
Vuil water hoort thuis in het riool. Schoon hemelwater moet de initiatiefnemer afvoeren naar de bodem of watergang. Soms is dit door ruimtegebrek niet mogelijk. Bij bebouwd gebied accepteert het waterschap daarom vaak een compromis: het gescheiden aanbieden van waterstromen aan het reeds aanwezige gemengde rioolstelsel. Het waterschap gaat niet akkoord met de aanleg van nieuwe gemengde rioolstelsels.
5. Hergebruik > infiltratie > buffering > afvoer
Bij de afvoer van schoon hemelwater moet de initiatiefnemer de volgende stappen hanteren: hergebruik > infiltratie > buffering > afvoer. Hergebruik van regenwater is interessant bij grootschalige voorzieningen als scholen en kantoorgebouwen. Het verzamelde regenwater dient voor de spoeling van de toiletten, voor de tuin of voor wasmachines. Bij kleinere percelen is infiltratie in de bodem de beste oplossing. Dit kan bijvoorbeeld via de natuurlijke weg bij heel grof zand en een lage grondwaterstand, via kiezels of een infiltratiesysteem. Als dit geen optie is, kiest de initiatiefnemer voor de buffering van het water in een waterberging, om overstrooming tijdens zware regenval te vermijden. Een laatste mogelijkheid is het vertraagd afvoeren van een neerslagpiek naar een leggerwatergang.

6. Waterschapsbelangen

Bij een bouwproject kunnen verschillende waterschapsbelangen spelen:

- Ruimteclaims voor waterberging;
- Ruimteclaims voor de aanleg van natte ecologische verbindingzones en beekherstel;
- Aanwezigheid en ligging watersysteem;
- Aanwezigheid en ligging waterkeringen;
- Aanwezigheid en ligging van infrastructuur en ruimteclaims t.b.v. de afvalwaterketen in beheer bij het waterschap.

Spelen deze belangen een rol in een plan? Dan moeten deze in de planregels, -kaart (verbeelding) en – toelichting benoemd worden.

7. Meervoudig ruimtegebruik

Gebruiksfuncties kunnen worden gecombineerd. Een wadi kan bovengronds ook worden ingericht en beheerd als speelterrein voor kinderen.

8. Water als kans

Bouwkundigen zien water soms als een probleem. Water kan echter ook een meerwaarde geven aan een plan. Zo kan gebruik worden gemaakt van de belevingswaarde van water. Veel mensen waarderen immers een mooie waterpartij met bijbehorend groen.

In paragraaf 5.2.5, 5.26 en 5.2.7 wordt nader ingegaan op het onderwerp water.

4.5 Gemeentelijk beleid

4.5.1 Structuurvisie Buitengebied Oss – 2015

De gemeente Oss heeft een omvangrijk buitengebied. In de afgelopen jaren zijn de buitengebieden van Oss, Lith en Geffen samengevoegd. Voor de afzonderlijke buitengebieden waren al structuurvisies opgesteld. Het is belangrijk dat de gemeente een integrale visie heeft op het totale buitengebied van de gemeente Oss. Deze visie is samengekomen in de 'Structuurvisie Buitengebied Oss – 2015'. Het plangebied van deze structuurvisie is het totale buitengebied van de gemeente Oss, met uitzondering van motorcrosscircuit Nieuw-Zevenbergen en vakantiepark Herperduin. De structuurvisie biedt de juridische basis voor financiële bijdragen bij ruimtelijke ontwikkelingen.

In de structuurvisie zijn doelstellingen opgenomen die moeten leiden tot een robuuste en duurzame ruimtelijke structuur voor een vitaal en multifunctioneel buitengebied. Dit moet resulteren in:

- Een vitaal buitengebied, waar een goed evenwicht is tussen alle aanwezige functies zoals landbouw, toerisme, recreatie, natuur, water en wonen
- Een versterking van de ruimtelijke identiteit met aandacht voor verscheidenheid, ruimte en landelijkheid
- Een versterking van de aanwezige landschapstypen: uiterwaarden, oeverwal, komgebied, dekzandrand en dekzandrug
- Behoud, herstel en/of ontwikkeling van de landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische structuren en elementen
- Gebieden met blijvende ruimte en mogelijkheden voor (grondgebonden) landbouw, met name binnen het primaire agrarisch gebied
- Voldoende afstand tussen slecht verenigbare functies zoals wonen en intensieve veehouderij
- De instandhouding van de leefbaarheid door het zorgvuldig en afgewogen bieden van ruimte aan nieuwe economische dragers
- Nieuwe impulsen voor toerisme en recreatie, met bijzondere aandacht voor versterking van de recreatie in de Maashorst en het Maasgebied en het ontwikkelen van aantrekkelijke uitlooptgebieden met natuur en recreatie nabij de stad Oss en toeristisch-recreatieve verbindingen tussen kernen op afstand van de Maas en de Maasdijk
- Het bieden van ruimte voor waterveiligheid, waterkwantiteit en waterkwaliteit

De bovenstaande doelstellingen worden doorvertaald naar een ontwikkelingsvisie per landschapstype.

We maken onderscheid tussen:

- Uiterwaarden
- Oeverwal
- Komgebied

- Dekzandrand
- Dekzandrug
- Primair agrarisch gebied

Open tot halfopen landschap

Het gewenste beeld voor de uiterwaarden is een open tot halfopen landschap met een duidelijke binding met de Maas. Het gebied wordt gevormd door open gebieden met natuurlijke ruigten en 'plukken groen', vaak meidoorn- en wilgenstruweel. Op een aantal locaties vindt de ontwikkeling van kleinschalige ooibossen plaats. Het zicht op de Maas moet in belangrijke mate gehandhaafd blijven, met name op locaties waar de uiterwaarden smal zijn. Op enkele plaatsen kan in de loop der tijd spontaan meidoornstruweel ontwikkelen. Verder wordt terughoudend omgegaan met hoog opgaande beplanting.

Zicht op en vanaf de Maas

De Maas is de drager van het rivierlandschap. Het behoud en plaatselijk ook het versterken van de openheid van het uiterwaardenlandschap garandeert de belangrijke binding met de Maas. Niet alleen vanuit de uiterwaarden maar ook vanaf de dijk is het zicht op de rivier essentieel. Andersom is de beleving van de uiterwaarden vanaf de Maas ook karakteristiek. De openheid is dus een belangrijk punt van aandacht.

Cultuurhistorische elementen

De dynamiek van de Maas en het menselijk ingrijpen daarop vormen de kern van alle cultuurhistorische elementen in de uiterwaarden. De wielen en ook de bakenbomen zijn voorbeelden hiervan. Alle cultuurhistorisch waardevolle elementen worden behouden of waar mogelijk versterkt.

Natuur en water

De hoofdfunctie van de uiterwaarden is het faciliteren van een goede en voldoende afvoercapaciteit van de Maas. Ruimte voor de rivier en waterveiligheid staan voorop in dit gebied. Voorkomen moet worden dat de doorstroming van de Maas wordt belemmerd of beperkt. De watervoerende en –bergende functie kan op veel plaatsen worden gecombineerd met natuur. Een deel van de uiterwaarden behoort tot het NNB (de vroegere Ecologische Hoofdstructuur (EHS)). In principe is natuurontwikkeling mogelijk en wenselijk in het hele gebied van de uiterwaarden. Het belang van water(berging) mag niet in het gedrang komen bij natuurontwikkeling. Het waterveiligheidsbelang kan strijdig zijn met andere belangen en wensen in het gebied. In die gevallen is een afweging noodzakelijk, waarbij het veiligheidsaspect leidend is. Voorbeelden van natuurontwikkeling in de uiterwaarden zijn het uitgraven van oude rivierarmen, de ontwikkeling van ooibossen en riet- en moerasgebieden, het ontstenen van de vastgelegde oevers door natuurlijke oevers met periodiek meestromende geulen, begrazing door runderen en paarden, en het omvormen van intensief agrarisch gebruikt land naar meer natuurlijk gebruik. Binnen de uiterwaarden is plaats voor recreatie als extensieve nevenfunctie, bijvoorbeeld in de vorm van struinen of picknicken.

De ontwikkeling, natuurontwikkeling in combinatie met waterveiligheid en extensieve recreatie past geheel binnen de ontwikkelingsvisie voor dit gebied, zoals verwoord in de structuurvisie buitengebied 2015.

4.5.2 Toekomstvisie Oss op weg naar 2020

De toekomstvisie 'Oss op weg naar 2020' (2004) is richtinggevend voor de beleidsontwikkeling op de langere termijn. Eén van de potenties van Oss ligt volgens deze visie in het gevarieerde landelijk gebied waarin zich tal van kleine kernen bevinden. Uitgangspunt is het werken aan het behoud van het platteland met zijn rust en ruimte, aantrekkelijke kleinschalige toeristische voorzieningen en aan de ontplooiing van levenskrachtige dorpen. Een andere potentie ligt in het werken aan een duurzame gemeente. Duurzame ontwikkeling van natuur, landschap en ecologie draagt bij aan de leefkwaliteit. De toekomstvisie stelt dat Oss vele 'kostbare' plekjes kent en een groots landschap, met ruimte voor landbouw en natuur. 'Het bewaren van dat kostbare voor de toekomst is een opdracht die we onszelf stellen'.

De ontwikkeling past binnen de visie op duurzame ontwikkeling van natuur, landschap en ecologie en aan het behoud van het platteland met zijn rust en ruimte.

4.5.3 Nota Landschapsbeleid

Binnen de gemeente Oss bestaat grote aandacht voor het landschap en het landelijke gebied. De Nota Landschapsbeleid zorgt voor een beleidskader welke een sturende werking heeft bij ruimtelijke ontwikkeling in het buitengebied. Ruimtelijke ingrepen en nieuwe functies in het buitengebied hebben een grote uitstraling naar de omgeving. Dit betekent dat bij deze ingrepen (bijvoorbeeld de bouw van agrarische bedrijfsgebouwen) eisen aan de landschappelijke inpassing van objecten moeten worden gesteld. De gemeente wordt verder geconfronteerd met de aanleg (of juist verwijdering) van (landschaps)elementen door particulieren op agrarische percelen in het buitengebied. Dergelijke initiatieven komen vaak niet overeen met de ter plaatse aanwezige en te behouden landschappelijke kwaliteit (bijvoorbeeld behoud van openheid of gebruik van niet inheemse boomsoorten). Goede toetsingskaders en sturingsinstrumenten zijn voor bescherming maar ook voor ontwikkeling van het landschap onmisbaar.

In de Nota Landschapsbeleid wordt per deelgebied beschreven wat de landschappelijke visie is. De verschillende deelgebieden zijn:

- Uiterwaarden
- Oeverwal
- Komgebied
- Dekzandrand
- Dekzandrug

Per deelgebied wordt aangegeven wat de ontwikkelingsvisie is. Daarbij worden aandachtspunten voor uitwerking en uitvoering geschetst.

Zoals al eerder aangegeven, past de ontwikkeling binnen de ontwikkelingsvisie van het uiterwaardengebied.

4.5.4 Routekaart groen, blauw en natuur (GBN)

Doel van de routekaart GBN is:

- Het verbeteren van de kwaliteit en kwantiteit van het groen, blauw en natuur in de gehele gemeente Oss;
- Er voor zorgen dat het groen, blauw en natuur ook beleefd en gewaardeerd wordt door iedereen.

De routekaart neemt het Natuurnetwerk Brabant als uitgangspunt. Tot dit netwerk behoren onder andere Keent, Hemelrijkse Waard, Kesselse Waard, Herperduin, de Geffense Bosjes en de Hertogswetering (oostelijk deel). Het is de bedoeling dit netwerk fijnmaziger te maken en uit te breiden met nieuwe/betere verbindingen en natuurgebieden, GBN in de stad en de polder en projecten/gebieden met lokale natuurwaarde en/of hoge belevingswaarde.

De gemeente gaat het bestaande en nieuwe GBN actief promoten en vraagt bewoners, ondernemers en andere partijen te komen met groene initiatieven.

Projecten vanaf 2018

- Boomstructuren (gehele gemeente)
- Ecologische bermen & bijenlandschap (gehele gemeente)
- Ecologische verbindingzone Hertogswetering (polder)
- Groen in de stad (stad/dorp)
- Pilot duurzame energie in combinatie met landbouw en natuur (polder)
- Landschapsverbetering Geffen-Oss (dekzand)
- Meanderende Maas (koploperproject Ravenstein-Lith), inclusief de bakenbomen (Maasgebied)
- Dorpen- en wijkenwedstrijd (Stad/dorp)
- Groene (burger) initiatieven (gehele gemeente)
- Promotie en communicatie (gehele gemeente) - Operatie Steenbreek (stad/dorp)

4.5.5 Visie op de vrijetijdseconomie van Oss

De Maas, de stad Oss en de Maashorst vormen de pijlers van de vrijetijdseconomie. De kracht van deze drie gebieden zijn op hoofdlijnen aanvullend aan elkaar. Belangrijk is dat kwaliteit van het vrijetijdsproduct op orde is en dat de gebieden onderling goed verbonden zijn. Van belang zijn een goed en divers routenetwerk en een optimale informatievoorziening. De gemeente wil aansluiten bij onderscheidende 'verhalen' zoals het verhaal van de natuur in de Maashorst, het verhaal van het religieus erfgoed, het verhaal van de natuurlijke aantrekkingskracht van water, het verhaal van het Romeinse verleden, het verhaal van de Osse industrie (nu en in het verleden). In de visie ziet de gemeente de volgende rollen voor zichzelf:

1. Infrastructuur op orde: zorgen dat de basis op orde is met goede voorzieningen;
2. Voorwaarden scheppen: faciliteren van ondernemerschap met maximaal ruimte voor ondernemerschap en nieuwe initiatieven; bijvoorbeeld bij bestemmingsplan(wijzigingen), meedenken en adviseren;
3. Inspireren en stimuleren: meer samenhang tussen de gebieden door verbanden te zoeken en te versterken en door de informatievoorziening te verbeteren;
4. Verstrekken van subsidies en projectgelden; structureel krijgen een aantal organisaties een jaarlijkse subsidie. Met de projectgelden financieren we projecten die recreatie of toerisme bevorderen.

Het plan voorziet in (extensieve) recreatiemogelijkheden zoals struinpaden, een rolstoelpad en een gevarieerd (toegankelijk) natuurgebied. De ontwikkeling die in dit bestemmingsplan mogelijk wordt gemaakt, versterkt de aantrekkelijkheid en de recreatieve mogelijkheden van de Maas en past daarmee goed binnen het beleid voor vrijetijdseconomie.

4.5.6 Archeologie en Cultuurhistorie

Archeologie: wettelijk kader

De gemeente is op basis van de Erfgoedwet verplicht om rekening te houden met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten.

Archeologie: gemeentelijk en provinciaal beleid

Beleidsmatig heeft de gemeente Oss voornoemde wettelijke plicht vertaald in de nota 'Archeologiebeleid gemeente Oss 2010', vastgesteld door de gemeenteraad op 14 oktober 2010. Voor wat betreft het grondgebied van de voormalige gemeente Lith, is er nog geen vastgesteld archeologiebeleid maar wel een conceptversie die bruikbaar is als onderbouwing in bestemmingsplantoelichtingen. In de beleidsnota is het grondgebied van de gemeente onderverdeeld in gebieden met verschillende (archeologische) verwachtingswaarden.

Er kan sprake zijn van een hoge, een middelhoge of een lage verwachtingswaarde. In het beleid is vastgelegd welke acties moeten worden ondernomen bij voorgenomen ontwikkelingen/werkzaamheden. Een en ander is afhankelijk van de gebiedscategorie (laag, middelhoog, hoog: zie verderop) waarin de voorgenomen ontwikkeling is gelegen. Zo moet in gebied met een hoge archeologische verwachtingswaarde onderzoek uitgevoerd worden indien de oppervlakte van de ontwikkeling 18 m² of meer bedraagt en de bodem dieper dan 30 cm geroerd wordt. In gebied met een middelhoge verwachtingswaarde is het criterium een oppervlakte van 1000 m² of meer en dieper dan 30 cm roering. Voor bepaalde ook anderszins waardevolle gebieden, zoals historische stadskernen en beschermde stadsgezichten, gelden weer andere criteria. Het verdient aanbeveling om aan de 'voorkant', dat wil zeggen voordat de ruimtelijke onderbouwing of plantoelichting wordt opgesteld, onderzoek te doen. Afhankelijk van de verwachtingswaarde van het gebied waarin de ontwikkeling is voorgenomen, kan dat een bureauonderzoek, een booronderzoek, een proefsleuvenonderzoek of een daadwerkelijk opgravingsonderzoek zijn. In geval van onderzoek vooraf is wellicht, uiteraard afhankelijk van de uitkomst daarvan, geen bescherming nodig door het opnemen van een zogenaamde dubbelbestemming in de planregels. Indien vooraf geen onderzoek is gedaan is het in elk geval noodzakelijk dat de archeologische (verwachtings)waarde beschermd wordt door borging in de planregels.

In 2010 heeft de gemeente Oss haar 'archeologiebeleid' vastgesteld. In 2015 heeft de gemeenteraad het archeologiebeleid opnieuw vastgesteld. Dit was nodig vanwege de gemeentelijke herindeling met Geffen (voorm. Maasdonk). Onderdeel van de vaststelling in 2015 is het rapport 'Actualisatie archeologiebeleid gemeente Oss, een herziene archeologische beleidskaart voor het nieuwe grondgebied van de gemeente Oss' (Goddijn, 2012). Op de beleidskaart is sprake van meerdere beleidscategorieën (zie onderstaande tabel). In het beleid is per beleidscategorie vastgelegd wanneer sprake is van een onderzoeksplicht en wanneer ontwikkelingen hiervan zijn vrijgesteld.

Verwachting/waarde	Vrijstellingsgrenzen
<i>Archeologisch beschermd rijksmonument</i>	<i>Loopt via het Rijk</i>
<i>Archeologisch (AMK-) monument</i>	<i>0 m² / 30 cm -Mv</i>
<i>Beschermde stadsgezichten</i>	<i>35 m² / 30 cm -Mv</i>
<i>Historische stads-/dorpskern</i>	<i>50 m² / 30 cm -Mv</i>
<i>Hoge verwachtingswaarde</i>	<i>100 m² / 30 cm -Mv</i>
<i>Middelhoge verwachtingswaarde</i>	<i>1000 m² / 30 cm -Mv</i>
<i>Lage verwachtingswaarde</i>	<i>5 hectare / 30 cm -Mv</i>
<i>Reeds onderzocht</i>	<i>Afhankelijk van de resultaten van het reeds uitgevoerde onderzoek.</i>
<i>Verstoord</i>	<i>Geen onderzoeksplicht</i>

Volgens de archeologische beleidskaart heeft het plangebied een hoge en middelhoge verwachtingswaarde. Vanuit het archeologiebeleid geldt een archeologische onderzoeksplicht als de bodemingrepen dieper zijn dan 30 cm beneden het huidige maaiveld én de omvang van het gebied groter is dan respectievelijk 100 m² (hoge verwachtingswaarde) en 1000 m² (middelhoge verwachtingswaarde) (zie archeologische beleidskaart gemeente Oss). Een deel van het plangebied is volgens de beleidskaart al onderzocht. De onderzoeksplicht in dit gebied is afhankelijk van de resultaten van het reeds uitgevoerde onderzoek. Zie verder ook paragraaf 5.3.1 (waarden archeologie).

Archeologie: bestemmingsplanregels en regels in provinciale Verordening ruimte

Zoals hierboven ook al kort aangestipt vertaalt de gemeente Oss de wet (Wamz) en het archeologisch beleid ook door in standaard bestemmingsplanregels. Zo heeft de gemeente bestemmingsplanregels (dubbelbestemmingen: dat wil zeggen dat deze naast de hoofdbestemming gelden) voor bescherming van historische kernen, beschermde monumenten, monumenten en voor gebieden met een middelhoge of hoge archeologische verwachtingswaarde. Met deze regels kan, ter bescherming van archeologische waarden, worden bepaald wanneer er een omgevingsvergunning voor bepaalde werkzaamheden nodig is, wanneer dat niet het geval is en onder welke omstandigheden en met welke nadere eisen en voorwaarden een omgevingsvergunning kan worden verleend. Ook de provinciale Verordening ruimte bevat regels ter bescherming van aardkundig waardevolle gebieden en archeologische landschappen. Bescherming van deze laatste categorie geschiedt doordat de 'vlakken' met aanduiding archeologisch landschap overeenkomen met de aanduiding aardkundig waardevolle gebieden in de Verordening ruimte.

Cultuurhistorie

In 2004 heeft de gemeente het 'Erfgoedplan gemeente Oss' opgesteld. In dit Erfgoedplan wordt zo goed mogelijk in beeld gebracht welke monumentale, archeologische, cultuurhistorische en landschappelijke waarden de gemeente kent. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen dient rekening te worden gehouden met de aanwezige cultuurhistorische waarden.

Een belangrijk aspect in dit beleid is een integrale aanpak van het erfgoed in de gemeente. Hieronder vallen monumentenzorg, archeologie en cultuurhistorische waarden in het landschap. Dat wil zeggen, het behoud en beheer van het monumentale gebouw of object blijft alle aandacht en zorg houden, maar de methoden om dit behoud te garanderen zijn in een groter verband geplaatst. Om deze reden is sprake van een ontwikkeling van zorg voor gebouwen naar integraal beheer van cultuurhistorisch erfgoed. De zorg en zorgvuldige omgang met archeologische en landschappelijke waarden speelt hierin mee. Door deze gewijzigde benadering is het van belang in een vroeg stadium van stadsontwikkeling of gebiedsverandering de positie van monumenten en van archeologische en cultuurhistorische landschappelijke waarden zo optimaal mogelijk te bepalen. Positief gevolg hiervan is dat monumenten, archeologische gegevens en landschap meewegen en zo mogelijk het uitgangspunt gaan vormen voor ruimtelijke ontwikkelingen.

In het gebied is een (deel van een) molenbiotoop aanwezig.

De archeologische dubbelbestemmingen die volgens het bestemmingsplan Buitengebied - Oss 2020 gelden, zijn onverkort overgenomen.

De cultuurhistorisch belangrijke bakenbomen blijven behouden. De molenbiotoop wordt, voor zover gelegen binnen het plangebied, overgenomen. Er vinden in het plangebied geen ontwikkelingen plaats die hiermee in strijd zijn.

4.5.7 Verkeer

Mobiliteitsvisie, Balans in beweging

In de mobiliteitsvisie (2009) staan drie begrippen centraal; bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid. Het centrale doel van de mobiliteitsvisie is het in balans brengen van de bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid in de gemeente, nu en in de toekomst. Om deze balans te bereiken streeft de gemeente naar een verschuiving in het gebruik van vervoerswijzen. Een groter deel van de verplaatsingen moet plaats gaan vinden met de fiets of met het openbaar vervoer. Dit is nodig om Oss bereikbaar en leefbaar te houden. Oss wil de verschuiving bereiken door het gebruik van fiets en openbaar vervoer te stimuleren. Deze vervoerswijzen moeten veilig en comfortabel zijn en men moet snel op de plaats van bestemming kunnen komen. De goede bereikbaarheid is met name gericht op de economisch belangrijke gebieden van Oss. De bedrijventerreinen vallen hieronder. De doorstroming op de wegen naar de bedrijventerreinen (i.c. N329) moet optimaal zijn. Hoewel de bereikbaarheid van de economisch belangrijke gebieden voor alle vervoerswijzen goed moet zijn, streeft de gemeente wel naar een verschuiving van vervoerswijze. Korte verplaatsingen moeten bij voorkeur per fiets of te voet afgelegd worden en niet per auto. Voor het vervoer van goederen zal het gebruik van water en spoor verder gestimuleerd worden.

In de uitwerkingsfase zullen de doelstellingen uit de visie langs drie lijnen worden uitgewerkt: infrastructuur, gedrag en organisatie. Er heeft inmiddels een uitwerking plaatsgevonden in de deelplannen Wegen, Fiets, Openbaar Vervoer en Gedrag.

De ontwikkeling leidt niet tot extra verkeersbewegingen. De huidige weg naar het fiets- en voetveer wordt vervangen door een vlonderbrug.

Een deel van het gebied wordt nu agrarisch gebruikt, welk gebruik door de ontwikkelingen verdwijnt. Er is slechts extensief recreatief gebruik toegestaan.

4.5.8 Nota Landschapsbeleid 2015

Binnen de gemeente Oss bestaat grote aandacht voor het landschap en het landelijke gebied. De Nota Landschapsbeleid zorgt voor een beleidskader welke een sturende werking heeft bij ruimtelijke ontwikkeling in het buitengebied. Ruimtelijke ingrepen en nieuwe functies in het buitengebied hebben een grote uitstraling naar de omgeving. Dit betekent dat bij deze ingrepen (bijvoorbeeld de bouw van agrarische bedrijfsgebouwen) eisen aan de landschappelijke inpassing van objecten moeten worden gesteld. De gemeente wordt verder geconfronteerd met de aanleg (of juist verwijdering) van (landschaps)elementen door particulieren op agrarische percelen in het buitengebied. Dergelijke initiatieven komen vaak niet overeen met de ter plaatse aanwezige en te behouden landschappelijke kwaliteit (bijvoorbeeld behoud van openheid of gebruik van niet-inheemse boomsoorten). Goede toetsingskaders en sturingsinstrumenten zijn voor bescherming maar ook voor ontwikkeling van het landschap onmisbaar. In de Nota Landschapsbeleid wordt per deelgebied beschreven wat de landschappelijke visie is. De verschillende deelgebieden zijn:

- Uiterwaarden;
- Oeverwal;
- Komgebied;
- Dekzandrand;
- Dekzandrug.

Per deelgebied wordt aangegeven wat de ontwikkelingsvisie is. Daarbij worden aandachtspunten voor uitwerking en uitvoering geschetst.

De ontwikkeling draagt bij aan het realiseren van natuur en een aantrekkelijk uiterwaardenlandschap en past daarmee binnen het in de nota beschreven beleid.

4.5.9 Bijzonder waardevolle bomen

In 1998 is de beleidsnota “Bijzonder waardevolle bomen” opgesteld, waarin bomen zijn opgenomen die vanwege specifieke waarden bescherming verdienen. De lijst met waardevolle bomen wordt periodiek geactualiseerd. De laatste actualisatie is opgenomen in de nota “Bijzondere bomen Oss 2012”. In deze nota is vastgelegd dat de aanvraag van een omgevingsvergunning voor de aangewezen waardevolle bomen altijd geweigerd moet worden tenzij het kappen van deze bomen vanuit het algemene belang noodzakelijk is. Dit is verder vertaald in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Op grond van de APV is voor het kappen van bomen die op de Beschermden bomenlijst staan een vergunning vereist. De vergunning kan op grond van verschillende criteria door het college van burgemeester en wethouders worden geweigerd.

Bakenbomen, bomen die vroeger een markeringsfunctie hadden langs een rivier, zijn aangemerkt als bijzonder waardevolle bomen. De huidige bakenbomen zijn ingepast in het inrichtingsplan. Vanuit dit specifieke beleid zijn er dan ook geen belemmeringen voor de uitvoering van het plan. Het plan biedt ook de mogelijkheid in de toekomst nieuwe bakenbomen tussen de huidige bakenbomen aan te planten.

Hoofdstuk 5 Verantwoording

5.1 Milieueffectrapportage (M.e.r.)

Op grond van het Besluit milieueffectrapportage, mede in relatie tot bijlage III bij de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling, moet voor bepaalde projecten een m.e.r. worden gemaakt of een m.e.r.-beoordeling worden uitgevoerd. Met een m.e.r. worden vooraf de milieugevolgen van een besluit in beeld gebracht. Het voorgenomen plan is "m.e.r.-plichtig", omdat meer dan 25 hectare ontgravingen zijn voorzien (categorie C 16.1 van het Besluit m.e.r.). Het totaal oppervlak (mogelijk) te ontgronden uiterwaard nabij Demen en Dieden beslaat om en nabij de 80 hectare en overstijgt daarmee de drempelwaarde van 25 hectare dus ruimschoots. Hierdoor ontstaat de plicht om voor het vaststellen van het bestemmingsplan én het besluit voor de ontgrondingsvergunning (artikel 3 van de Ontgrondingenwet) te baseren op een milieu-effect-rapportage met een grondige analyse van de milieueffecten.

Voor het project dat met dit bestemmingsplan mogelijk wordt gemaakt is een milieueffectrapport gemaakt, dat als bijlage³ bij deze toelichting is gevoegd.

Uit het MER blijkt het volgende: het voorkeursontwerp maakt de ontwikkeling van natuur mogelijk en verhoogt de leefomgevingskwaliteit. Daarbij levert de ontwikkeling een significante bijdrage aan de hoogwaterveiligheid van circa 5 cm waterstanddaling, zonder de geplande dijkversterking van Aa en Maas te hinderen. De hinder tijdens uitvoering is beperkt tot een tijdelijk verminderd landschapsbeeld. Door gefaseerde uitvoering én oplevering van deelgebieden worden gebieden zo snel mogelijk ingericht als natuur en toegankelijk gemaakt. Na de uitvoering van het plan wordt een aaneengesloten, robuust, rijk gestructureerd en riviergebonden natuurgebied met veel biodiversiteit gerealiseerd.

Ook wordt met dit ontwerp bijgedragen aan het geheel aan natuurontwikkelingsprojecten aan de Maas van Natuurmonumenten dat is samengebracht in het programma MeerMaas.

Het voorkeursontwerp voldoet aan alle vooraf gestelde voorwaardes en criteria en is vergunbaar binnen de wet- en regelgeving. Daarmee kan het aanvragen van vergunningen en het doorlopen van de milieueffectrapportage in publiekrechtelijke sfeer worden gestart.

Op 23 april 2020 heeft de Commissie haar voorlopig toetsingsadvies gepubliceerd naar aanleiding van het MER. De Commissie is van mening dat het MER overzichtelijk is opgebouwd en veel illustraties bevat bij de effectbeschrijving en -beoordeling. Onderwerpen als stikstofdepositie en bodemkwaliteit zijn goed geactualiseerd naar aanleiding van recente ontwikkelingen. De Commissie signaleert echter bij de toetsing van het MER dat essentiële informatie ontbreekt voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het project Demen-Dieden. Dit betreft met name het verzoek om meer onderbouwing op de onderzoeksaspecten natuur en grondwater. In een aanvulling op het MER⁴ is invulling gegeven aan het advies van de Commissie. Met deze aanvulling kan het milieubelang volwaardig worden meegewogen in de besluitvorming.

5.2 Milieu- en omgevingsaspecten

In deze paragraaf wordt ingegaan op de milieu- en omgevingsaspecten die verband houden met, of betrekking hebben op de ruimtelijke ontwikkeling.

5.2.1 Bedrijven en milieuzonering

Een goede ruimtelijke ordening voorkomt hinder en gevaar. Dit kan door voldoende afstand te houden tussen milieubelastende activiteiten van bedrijven en gevoelige functies, zoals woningen. Het doel van milieuzonering is om de kwaliteit van het woon- en leefmilieu te handhaven en te bevorderen. Daarnaast kan milieuzonering bedrijven voldoende zekerheid bieden om hun activiteiten duurzaam uitvoeren. De handreiking Bedrijven en milieuzonering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) geeft richtafstanden om de milieuzonering van bedrijven te kunnen bepalen.

³ Bijlage 10 bij de toelichting

⁴ Bijlage 11 bij de toelichting

In een notitie Bedrijven en Milieuzonering⁵ is nader ingegaan op de systematiek van de handreiking in relatie tot de voorgenomen ontwikkeling.

Het toetsingskader bestaat uit 4 stappen. In stap 1 wordt een afweging gemaakt op basis van de in de publicatie opgenomen richtafstanden. Deze richtafstanden zijn gebaseerd op het omgevingstype 'rustige woonwijk'. In dit geval wordt niet voldaan aan de richtafstanden voor de aspecten stof en geluid. In de stappen 2 tot en met 4 kan gemotiveerd, op basis van nader onderzoek, worden afgeweken van de richtafstanden. Er is nader onderzoek gedaan naar stof en geluid.

Stof

In stap 2 wordt de afstand ten opzichte van de bronnen die stof kunnen verspreiden bepaald. Overal waar ontgrondingswerkzaamheden plaatsvinden komt stof vrij. Dit betekent dat de afstand tot de stofbronnen erg afhankelijk is van de plaats waar werkzaamheden worden uitgevoerd. Worst case worden de werkzaamheden echter op de rand van het ontgrondingsgebied uitgevoerd en bedraagt de afstand tot de stofbronnen ten hoogste 90 meter. Een overweging op basis van stap 3 is noodzakelijk.

In stap 3 wordt nagegaan welke maatregelen mogelijk zijn om stofhinder te voorkomen. Ten eerste wordt opgemerkt dat de meeste ontgrondingsactiviteiten plaats vinden op meer dan 100 meter van de woningen. Het is de verwachting dat de meeste tijd de activiteiten op voldoende afstand plaats vinden om stofhinder te voorkomen. Indien op kortere afstand van de woningen wordt gewerkt dan ontstaat de kans op stofhinder vooral bij langdurig droog weer. In dat geval blijft stof op de rijbanen liggen en komt stof vrij bij de ontgravingswerkzaamheden. Wanneer de werkzaamheden plaats vinden onder regenachtige omstandigheden dan zal geen stofhinder optreden.

De maatregelen om zichtbare stofverspreiding én zichtbare stofneerslag ter plaatse van woningen te voorkomen bestaat uit het vochtig houden van het werkterrein en gedeeltes van de rijroutes indien de weersomstandigheden hiertoe aanleiding geven. Deze maatregelen worden alleen uitgevoerd indien de werkzaamheden op relatief korte afstand van de woningen plaatsvinden waardoor kans op stofhinder bestaat.

Geluid

Tijdens de ontgraving en inrichting ontstaat enige overlast. In dat kader is een akoestisch onderzoek uitgevoerd⁶. De duur van de winning bedraagt 7 tot 10 jaar. Ten behoeve van het akoestisch onderzoek wordt uitgegaan van de akoestisch maatgevende situatie. Dit is de situatie waarbij alle werkzaamheden binnen een periode van 7 jaar worden uitgevoerd. Ontgraven binnen 7 jaar betekent dat op jaarbasis meer activiteiten plaatsvinden; er worden meer dagen per jaar gewerkt en/of er worden meer machines per dag ingezet ten opzichte van een uitvoering in meer dan 7 jaar. Langer werken of inzet van meer materieel leidt tot een hogere geluidbelasting op de omgeving.

De geluidbelasting als gevolg van de geluidbronnen in de omgeving is bepaald ter plaatse van de meest nabijgelegen woningen. Aangezien de werkzaamheden uitsluitend in de dagperiode plaatsvinden is uitgegaan van een beoordelingshoogte van 1,5 m boven maaiveld (standaard beoordelingshoogte voor activiteiten in de dagperiode voor grondgebonden woningen, bij appartementen bedraagt de beoordelingshoogte 1,5 m boven de verdiepingsvloer).

Het *langtijdgemiddelde beoordelingsniveau* per woning varieert en bedraagt ten hoogste 55 dB(A). Ter plaatse van 5 van de 60 onderzochte woningen is het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau hoger dan het ambitieniveau van 50 dB(A) voor het betreffende gebied, zoals opgenomen in gemeentelijk geluidbeleid van de gemeente Oss. Uitgaande van 140 werkdagen per jaar en een gemiddeld ontgravingsgebied van 12 ha per jaar, is de geluidbelasting gedurende 2 tot 3 werkweken per jaar hoger dan 50 dB(A).

Wel wordt voldaan aan de bovengrens van 55 dB(A) die voor bedrijven wordt gesteld. Bij alle woningen is het maximale geluidniveau meer dan 10 dB hoger dan het berekende langtijdgemiddelde beoordelingsniveau. Bij slechts 15 woningen is het maximale geluidniveau meer dan 60 dB(A). Daarmee wordt voldaan aan de bovengrens van 70 dB(A) voor maximale geluidniveaus.

⁵ Bijlage 1 bij de toelichting: Lieveense, Plantontwikkeling Demen-Dieden, Bedrijven en milieuzonering, d.d. 24 januari 2019);

⁶ Bijlage 12 bij de toelichting: Lieveense, planontwikkeling Demen-Dieden, akoestisch onderzoek, 17M7013.RAP007.NP.RL_V3, d.d. 4 oktober 2018, bijlage 9 bij de toelichting.

Bij het bepalen van de indirecte hinder (hinder als gevolg van vrachtwagens langs de rand van het wingebed of schepen van en naar de laadwal) is uitgegaan van de worstcase situatie. Dit betekent het maximaal aantal transportbewegingen met vrachtwagens of schepen ter plaatse van de woningen. Met een geluidbelasting van ten hoogste 39 dB(A) wordt ruim voldaan aan de normstelling van 50 dB(A) uit de circulaire indirecte hinder.

Maatregelen om de geluidbelasting nabij woningen te reduceren zijn lastig. Maatregelen om de geluidbelasting te reduceren kunnen bestaan uit het treffen van maatregelen aan de bron. Hierbij moet gedacht worden aan het gebruik van stiller materieel (voor zover dit technisch mogelijk is). Het gebruikte materieel voldoet aan de stand der techniek, het is niet de verwachting dat het mogelijk is om gebruik te maken van stiller materieel met een vergelijkbare capaciteit. Gezien het mobiele karakter van de bron zijn maatregelen in de overdracht alleen mogelijk als deze bij de woningen worden getroffen. Gezien de ligging van de woningen op/achter de dijk waarbij de woningen vaak via de dijk worden ontsloten, zijn maatregelen in de overdracht niet realistisch. Omdat maatregelen aan de bron of in de overdracht niet mogelijk zijn en het ambitieniveau slechts gedurende korte tijd wordt overschreden, wordt de geluidbelasting toelaatbaar geacht.

Gebruiksfase

Naar verwachting is het aantal verkeersbewegingen van en naar het gebied zeer beperkt aangezien extensieve recreatie van ondergeschikt belang is aan de natuur. De geluidbelasting als gevolg van de verkeersbewegingen van en naar het gebied is verwaarloosbaar. De geluidbelasting tijdens de gebruiksfase wordt daarom niet nader beschouwd. Ditzelfde geldt voor het aspect stof.

5.2.2 Bodem

Op basis van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening en artikel 3.2 Algemene wet bestuursrecht, moet in planvorming rekening gehouden worden met de bodemkwaliteit in relatie tot de gewenste functies. In dit geval is de bodem, vanwege de ligging in de uiterwaarden, te beschouwen als waterbodem.

Er is een onderzoek uitgevoerd naar de (water)bodemkwaliteit.⁷ Mede op basis van dit onderzoek en de bodemopbouw en geomorfologie zijn vier bodemkwaliteitszones vastgesteld.⁸ Per zone is een totaaloverzicht gegeven van de te verwachten ontgravingsklasse en toepassingseis. De toe te passen waterbodem moet minimaal dezelfde kwaliteit hebben als de ontvangende waterbodem, maar mag uiteraard ook schoner zijn. Uit de onderzoeken blijkt dat de bodemkwaliteit goed is, er klei van goede kwaliteit aanwezig is en grond zonder belemmeringen kan worden hergebruikt binnen het projectgebied. Aanvullend is nog onderzoek gedaan naar PFAS⁹. De resultaten van dit onderzoek kunnen als aanvulling op de bodemkwaliteitskaart worden gebruikt.

5.2.3 Externe veiligheid

Rijkskader

Externe veiligheid behandelt de risico's die ontstaan als gevolg van opslag van of handelingen met gevaarlijke stoffen. Deze risico's kunnen hun weerslag hebben op de omgeving. Het wettelijke kader voor externe veiligheid bestaat onder meer uit:

- het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)
- de circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (cRNVGS)
- het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb).

⁷ Bijlage 13 bij de toelichting: Lieveense, 4 december 2018, 17M7013.RAP.WBOv2, Waterbodemonderzoek. Maasuitwaarden Demen-Dieden

⁸ Bijlage 14 bij de toelichting: Lieveense, 17 januari 2019, 17M7013.Wbkk, Rapportage Waterbodemonderzoek. Maasuitwaarden Demen-Dieden.

⁹ Bijlage 15 bij de toelichting: Lieveense, 18 december 2019, SOB010398-A.RAP001, bodemonderzoek ne actualisatie waterbodemonderzoek PFAS-verbindingen.

Eenzijds gaat het over de *risicobronnen* (bedrijven of transportroutes). Anderzijds gaat het over de *risico-ontvangers* (omstanders die niets met de opslag van of handelingen met gevaarlijke stoffen te maken hebben). Wat betreft de *risico-ontvangers* maakt de wetgeving onderscheid in kwetsbare objecten en beperkt kwetsbare objecten. Kwetsbare objecten zijn gebouwen, waarin (of waarbij) groepen van circa 50 personen of groter, gedurende langere aaneengesloten tijd verblijven. Ook sommige gebouwen waarin/waarbij kleinere groepen verblijven, worden als kwetsbaar object gezien, wanneer die personen beperkt zelfredzaam zijn (zoals zieken, bejaarden of gehandicapten). Beperkt kwetsbare objecten zijn verspreid liggende woningen en bedrijven waarin/waarbij groepen van minder dan 50 personen gedurende langere aaneengesloten tijd verblijven. In de landelijke wetgeving wordt meer gedetailleerd beschreven wat er onder kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten wordt verstaan. Belangrijk is hierbij dat de opsomming in de wetgeving niet limitatief is, zodat er in de verdere uitwerking van het beleid nog enige vrijheid rest.

Verder maakt de wetgever onderscheid tussen het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Het plaatsgebonden risico (PR) geeft de kans, op een bepaalde plaats, om te overlijden als gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. De kans heeft betrekking op een fictief persoon die continu op die plaats aanwezig is. Het PR kan op de kaart worden weergegeven met zogeheten risicocontouren: lijnen die punten verbinden met eenzelfde PR. De wetgever schrijft voor hoe moet worden omgegaan met de PR 10^{-6} /jaar. Binnen deze contour heeft iemand die hier continu aanwezig is de kans van 1 op één miljoen om te overlijden als gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico (GR) is een maat voor de kans dat bij een ongeval een groep slachtoffers valt met een bepaalde omvang. Het GR is daarmee een maat voor de maatschappelijke ontwrichting bij een calamiteit. Het GR wordt bepaald binnen het invloedsgebied van een risicovolle activiteit. Dit invloedsgebied wordt begrensd door de 1% letaliteitsgrens (tenzij anders bepaald): de afstand waarop niet meer dan 1% van de blootgestelde mensen in de omgeving komt te overlijden bij een calamiteit met gevaarlijke stoffen.

Gemeentelijk kader

Ook in de gemeente Oss zijn risicobronnen aanwezig in de vorm van transportassen en stationaire activiteiten. Dit vraagt om een gemeentelijke visie. Op 19 mei 2011 heeft de gemeenteraad de Beleidsvisie Externe veiligheid vastgesteld. Deze beleidsvisie beschrijft op welke manier de gemeente Oss externe veiligheid in haar afwegingen betreft.

Ten behoeve van de milieueffectrapportage en dit bestemmingsplan is een beoordeling gedaan van het aspect externe veiligheid.¹⁰ Het plangebied grenst aan de rivier de Maas die als vaarwegtraject Maascorridor is opgenomen in de Regeling Basisnet (Basisnet Water). Ter plaatse vindt over de Maas vervoer van gevaarlijke stoffen plaats. Uit de regeling blijkt dat de PR 10^{-6} -contour voor de Maas op de oever ligt.

Op grotere afstand liggen nog een aantal risicobronnen die gezien hun afstand niet van invloed zijn op het plangebied:

- Spoorwegtraject Den Bosch – Nijmegen
Over deze basisnet spoorweg vindt transport van gevaarlijke stoffen plaats. De spoorlijn is op ruim 1 km afstand gelegen.
- Rijksweg A50
Over deze basisnet weg vindt transport van gevaarlijke stoffen plaats. De weg is op ruim 2 km afstand gelegen.
- Hogedruk aardgastransportleidingen
Op ca. 2,5 km afstand liggen een aantal buisleidingen die gebruikt worden voor het transport van aardgas.

Het voornemen betreft het ontgraven van klei in een gebied dat na de ontgraving volledig als natuurgebied wordt ingericht. Er worden geen mogelijkheden geboden om (beperkt) kwetsbare objecten te realiseren. Na voltooiing van de werkzaamheden zal het bezoek aan het natuurgebied ten opzichte van het huidige bezoek nagenoeg niet toenemen. Er vindt dan ook geen wijziging plaats van het huidige plaatsgebonden- en groepsrisico.

¹⁰ Bijlage 9 bij de toelichting: Lieveense, 5 september 2018, externe veiligheid uiterwaarden Demen - Dieden

De ontgraven klei wordt per schip afgevoerd over de Maas. Dit transport is beperkt tot 1 schip per dag (dus twee vaarbewegingen), waarmee de reguliere scheepvaart op de Maas nauwelijks beïnvloed wordt en daarmee geen risico's ontstaan.

Conclusie:

Het aspect externe veiligheid is niet van invloed op de plannen.

5.2.4 Luchtkwaliteit

Het beleid en de regelgeving over luchtkwaliteit heeft tot doel om mensen te beschermen tegen de gezondheidseffecten van luchtverontreiniging. Ze bevatten luchtkwaliteitsnormen voor verschillende stoffen. Ruimtelijke plannen of projecten die gevolgen kunnen hebben voor de luchtkwaliteit, zoals bestemmingsplannen, dienen getoetst te worden aan de Wet milieubeheer (afdeling 5.2.). Deze wet bevat grenswaarden voor de stoffen zwaveldioxide, stikstofdioxide, stikstofoxiden, fijn stof, lood, benzeen en koolmonoxide in de buitenlucht. In Nederland zijn de maatgevende luchtverontreinigende stoffen stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀). Overschrijding van de grenswaarden van andere stoffen komt bijna niet voor.

De wet maakt onderscheid tussen kleine en grote ruimtelijke projecten. Kleine projecten zijn projecten die de luchtkwaliteit niet 'in betekende mate' (NIBM) verslechteren. Deze projecten hoeven niet meer beoordeeld te worden op luchtkwaliteit. Ze zijn namelijk zo klein dat ze geen wezenlijke invloed hebben op de luchtkwaliteit. Er is geen belemmering als een klein project niet of nauwelijks bij draagt aan luchtverontreiniging, óók niet in overschrijdingsgebieden (gebieden met te veel luchtvervuiling). De ministeriële Regeling NIBM geeft aan in welke gevallen een nieuw project in ieder geval een NIBM-project is. Dit is bijvoorbeeld het geval als er minder dan 500 woningen worden gebouwd bij minimaal één ontsluitingsweg, of minder dan 1.000 woningen bij twee ontsluitingswegen.

Het Besluit gevoelige bestemmingen beperkt de vestiging van zogeheten 'gevoelige bestemmingen', zoals een school, in de nabijheid van provinciale en rijkswegen. Het besluit is gericht op bescherming van mensen met een verhoogde gevoeligheid voor fijn stof (PM₁₀) en stikstofdioxide (NO₂), met name kinderen, ouderen en zieken. Daartoe voorziet het besluit in zones waarbinnen luchtkwaliteitsonderzoek nodig is: 300 meter aan weerszijden van rijkswegen en 50 meter langs provinciale wegen, gemeten vanaf de rand van de weg. Waar in zo'n onderzoekzone de grenswaarden voor PM₁₀ of NO₂ (dreigen te) worden overschreden, mag het totaal aantal mensen dat hoort bij een 'gevoelige bestemming' niet toenemen. Dit wordt bereikt door op zo'n plek de vestiging van bijvoorbeeld een school niet toe te staan. Bij uitbreidingen van bestaande gevoelige bestemmingen is een eenmalige toename van maximaal 10% van het totale aantal blootgestelden toegestaan. De volgende gebouwen met de bijbehorende terreinen zijn aangemerkt als gevoelige bestemming: scholen, kinderdagverblijven, en verzorgings-, verpleeg- en bejaardentehuizen.

Het gaat hierbij niet om bestemmingen in de meest enge zin van het woord, maar om alle vergelijkbare functies, ongeacht de exacte aanduiding ervan in bestemmingsplannen en andere besluiten. Van doorslaggevend belang is de (voorziene) functie van het gebouw en het bijbehorende terrein. In de context van dit besluit worden ziekenhuizen, woningen en sportaccommodaties dus niet als gevoelige bestemming gezien.

De gemeente heeft geen eigen regelgeving en beleid over luchtkwaliteit.

Uit berekeningen¹¹ volgt dat in alle jaren van kleiwinning ruimschoots wordt voldaan aan de wettelijke grenswaarden voor de ten aanzien van luchtkwaliteit meest kritische stoffen NO₂, PM₁₀ en PM_{2,5}. Het gebruik van het terrein (natuurontwikkeling met extensieve recreatie), na afloop van de kleiwinning, draagt niet in betekende mate bij aan de concentratie luchtverontreinigende stoffen¹².

¹² Bijlage 8 bij de toelichting: Lievense, 17M7013.RAP006.NP.RL_V3, Planontwikkeling Demen Dieden, onderzoek Luchtkwaliteit, 1 oktober 2018.

5.2.5 Water

De Waterwet regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater. Ook verbetert de Waterwet de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening. Het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) stelt een watertoets verplicht voor ruimtelijke plannen waarin waterbelangen spelen. De watertoets bewaakt de waterkwaliteit en waterkwantiteit. Een watertoets is het hele proces van vroegtijdig informeren, adviseren, afwegen en beoordelen. Waterhuishoudkundige aspecten zijn onder meer veiligheid, wateroverlast, waterkwaliteit, verzilting en verdroging. De watertoets heeft betrekking op alle wateren: rijkswateren, regionale wateren, gemeentelijke en particuliere wateren en grondwater.

De gemeente Oss heeft in 2013 een integraal plan Watertaken vastgesteld. Het plan bestaat uit twee delen. Het “verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan” (vGRP) regelt de zorg voor inzameling en transport van afvalwater. Ook regelt het vGRP een doelmatige verwerking van afvloeiend hemelwater en overtollig grondwater. Daarnaast biedt het plan Watertaken een kader voor de andere watertaken van de gemeente. De gemeente is verantwoordelijk voor de openbare ruimte. Het gaat vooral om de zorg voor oppervlaktewater in bebouwd gebied. De gemeente is ook verantwoordelijk voor een goede ruimtelijke ordening. Het gaat om voldoende ruimte voor water in ruimtelijke plannen. De watertoets is opgenomen in het Besluit op de ruimtelijke ordening (Bro). Beleid van gemeente, provincie en rijk is van toepassing bij een watertoets. Toetsing van uw waterparagraaf gebeurt op kwaliteit en kwantiteit. De verwerking van hemelwater, afvalwater en planologische ‘waterbestemmingen’ komen aan bod.

De ontwikkeling in het plan is deels gericht op waterberging. Het plan levert een bijdrage aan de hoogwaterveiligheid, omdat het zorgt voor een waterstandsraling bij hoogwater. Het waterschap Aa en Maas en Rijkswaterstaat zijn nauw betrokken bij de planontwikkeling.

Grondwater

De waterhuishouding binnendijs kan beïnvloed worden door vergravingen aan de buitendijkse zijde. Bij hoge waterstand kan er meer water onder de dijk doorstromen en zo de dijk verzwakken (piping) maar ook wateroverlast in het binnenland veroorzaken. De effecten op grondwaterstanden zijn daarom uitgebreid onderzocht¹³.

De effecten van de vergraving zijn onder gemiddelde en gemiddeld droge en natte omstandigheden in het binnendijkse gebied gering. Grondwaterstands- en stijghoogteveranderingen zijn kleiner dan 5 cm en fluxveranderingen kleiner dan 0.5 mm/dag. Dit komt mede doordat de Maas gestuwd is en in droge perioden niet uitzakt. In gemiddelde omstandigheden wordt daarmee, zelfs in een worst-case berekening, voldaan aan de eisen van het waterschap Aa en Maas.

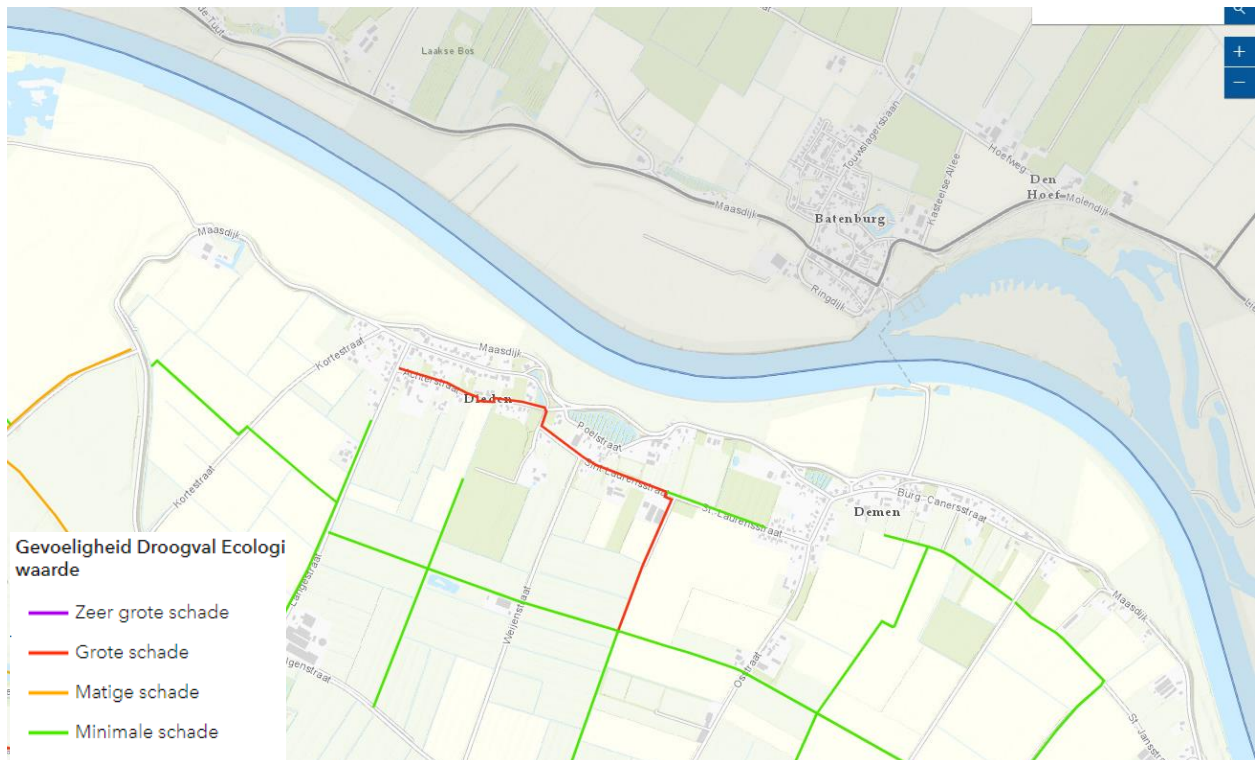
Tijdens hoogwater T=10 is er wel sprake van een tijdelijke toename van de kwelflux. Het overgrote deel van de toename is kwelflux is echter ook in de referentiesituatie aanwezig. De toename tijdens extreme omstandigheden is voor slechts 1,3% tot 4% het gevolg van de geplande klei-ontgraving. Deze kleine toename blijft onder de drempel en het effect is daarmee neutraal.

Er zijn geen grondwaterverontreinigingen bekend binnen- of buitendijks. Tijdens de uitvoeringsfase mogen werkzaamheden vanzelfsprekend niet leiden tot verontreiniging van bodem of grondwater (zorgplicht uit de Wet bodembescherming en Wet milieubeheer). Een beperkte toename van de kwelstroom leidt daarom niet tot aantasting van de grondwaterkwaliteit binnendijs: het effect is neutraal.

Natte ecologische verbindingzones

Op onderstaande afbeelding is een uitsnede van de Ecologische Waardenkaart te zien, voor het plangebied Demen-Dieden. Op deze kaart is te zien waar ecologische waarden aanwezig zijn, die onder andere afhankelijk zijn van hydrologisch gunstige omstandigheden en dus schade kunnen oplopen bij droogval.

¹³ Bijlage 16 bij de toelichting: Acacia water, d.d. 29 januari 2019 geohydrologisch onderzoek

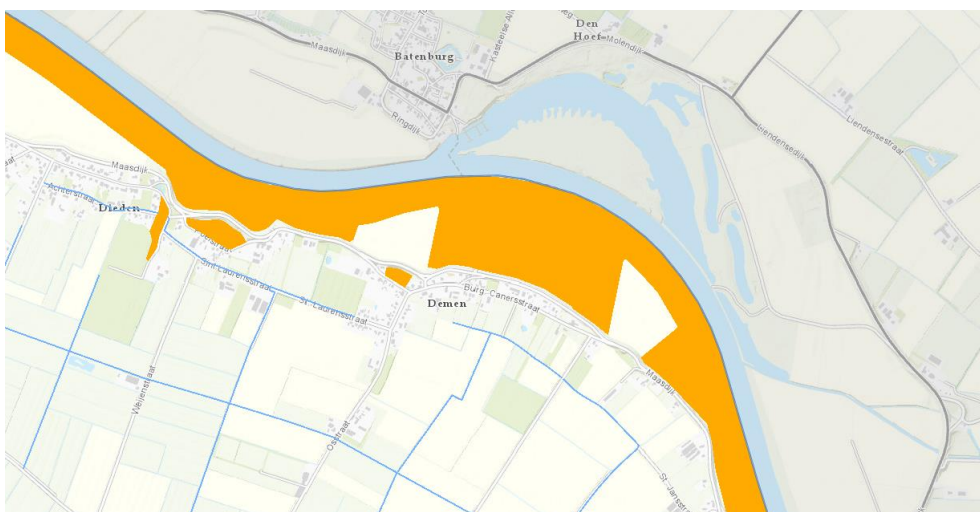

Figuur 13 uitsnede keurkaart Ecologische waardenkaart

De beoogde ontwikkeling zorgt niet voor een verdroging van het gebied. De effecten van de vergraving zijn onder gemiddelde en gemiddeld droge en natte omstandigheden in het binnendijkse gebied gering. Zie ook het onderdeel 'grondwater'.

Beschermde gebieden waterhuishouding

Op onderstaande afbeelding is een uitsnede van de keurkaart 'beschermde gebieden waterhuishouding' te zien. Deze status geldt voor een groot deel van het plangebied. De beschermde gebieden zijn overgenomen uit de Provinciale Verordening water Noord Brabant. Hieronder valt het Natuurnetwerk Brabant (Natuurnetwerk Brabant is onderdeel van Natuurnetwerk Nederland, voorheen de ecologische hoofdstructuur), inclusief de ecologische verbindingzones (EVZ). In deze gebieden gelden aanvullende kwaliteitseisen, onder andere vanuit de Kaderrichtlijn Water. Waterbeheerders moeten dit in hun regelgeving verwerken en provincies nemen deze gebieden op in de provinciale regelgeving.

Figuur 14 uitsnede keurkaart Beschermde gebieden

Onderdeel van de beoogde ontwikkeling in het plangebied is het herstellen van het ecosysteem van de Maas, vanuit de Kaderrichtlijn Water. Rijkswaterstaat investeert in het gebied vanuit deze doelstelling. Gezien het feit dat 'waterkwaliteit' één van de doelstellingen van het project is, past dit in de beschermde status die het plangebied heeft.

5.2.6 Rivierkunde

Rivierverruiming is niet het primaire doel, maar het project beoogt wél een proportionele bijdrage te leveren aan de verruiming van de afvoercapaciteit bij hoogwater. Daarom zijn verschillende vergelijkingsvarianten onderzocht en is, na een aantal optimalisaties, een voorkeursontwerp doorgerekend¹⁴. Voor de effectbeoordeling is gekeken naar de effecten van het plan op de verschillende (hoog)waterstanden, morfologie, en hinder voor de scheepvaart.

Waterstand

Het voorkeursontwerp realiseert een waterstandsdeling van ca. 5 cm, ten koste van een opstuwingspiek centimeter. Uit de verschillende berekeningen (optimalisatieslagen) blijkt dat dit een realistisch ontwerp is met de meeste waterstandsdeling. Het effect is daarmee positief.

Dwarsstroming

Door water wat de nevengeulen in- en uitstroomt kunnen zogenaamde dwarsstromen ontstaan die hinder veroorzaken voor de scheepvaart. Uit berekeningen blijkt dat dwarsstroming op de rechteroever afneemt en dat de kleine toename op de linkeroever voldoet aan de criteria en daarmee niet significant is. Het effect is daarmee positief.

Morfologie

In eerste instantie is gebruik gemaakt van een model (WAQmorf) om de effecten op de morfologie te bepalen. Door verlaging van de uiterwaard kan de stroomsnelheid namelijk dalen waardoor sedimentatie optreedt. Uit de onderzoeken blijkt dat de modelresultaten niet representatief zijn en dat een beperkte sedimentatie wordt verwacht door afname van stroomsnelheden. Op enkele plaatsen is, door beperkte toename, helemaal geen sedimentatie te verwachten. Het effect op de morfologie van de vaargeul is daarmee neutraal.

5.2.7 Primaire waterkering, beschermingszones en dijkveiligheid

De dijk mag geen schade lijden, niet verzwakken of slechter beheerbaar worden. In het Startdocument is hierop reeds een toelichting gegeven. Deze eisen hebben mede geleid tot de optimalisatie en daarmee tot het voorkeursontwerp. Een negatief effect resulteert in een onhaalbaar ontwerp. In overleg met waterschap Aa en Maas is daarom goed afgestemd hoe de dijkveiligheid onderzocht moet worden. Hierbij is afgesproken dat het risico op piping leidend is. Daarnaast dient er voldoende ruimte te zijn voor toekomstige dijkversterking/dijkverhoging én moet de dijk goed beheerbaar blijven. Doordat er niet gegraven wordt in de binnenbeschermingszones van de dijk blijft en voldoende ruimte voor toekomstige dijkversterkingen én is de dijk goed bereikbaar en beheerbaar. Op deze twee aspecten scoort het plan dus neutraal: geen significant effect.

Uit de onderzoeken naar piping¹⁵ is gebleken dat de dijk in de referentiesituatie, dus zonder uitvoering van het plan voor de uiterwaard Demen-Dieden, niet aan de eisen voldoet: er is een te grote kans dat door piping de dijk verzwakt. Er is onvoldoende ruimte in de uiterwaard om de dijk daar zodanig te versterken dat het risico op piping tot een acceptabel niveau vermindert. Dit betekent dat de oplossing voor de dijk (ongeacht het voorkeursontwerp Demen-Dieden) gezocht moet worden in technische maatregelen zoals schermen/wanden die buiten het ontwerp van Demen-Dieden vallen. Deze maatregelen zijn evenzeer nodig als het risico op piping zou toenemen door de uitvoering van het plan voor de uiterwaarden Demen – Dieden.

De beschermingszones van de waterkering zijn op de verbeelding opgenomen en de bescherming hiervan is dus niet alleen via de Keur, maar ook via het bestemmingsplan geregeld.

¹⁴ Bijlage 17 bij de toelichting: Lievense, 17M7013.RAP004, 18 februari 2020 Rivierkundige rapportage

¹⁵ Bijlage 18 bij de toelichting: Lievense, Geotechniek, 17M7013-R-001, 04-04-2019.

5.3 Waarden

Binnen het plangebied voorkomende waarden op het vlak van natuur, archeologie of cultuurhistorie dienen te worden gerespecteerd en beschermd, mogelijk zelfs bevorderd. Bij ontwikkelingen moet proactief rekening worden gehouden met de aanwezige waarden. Achtereenvolgens komen aan bod:

- Archeologie en cultuurhistorie (§ 5.3.1)
- Natuur (§ 5.3.2)
- Kwaliteitsverbetering van het landschap (§ 5.3.3)

5.3.1 Archeologie

Volgens de archeologische verwachtings- en beleidskaart van de gemeente Oss ligt het bestemmingsplangebied in een archeologisch interessant gebied (Goddijn, 2012). Op basis van landschappelijke en historische gegevens, in combinatie met de bekende archeologische vindplaatsen in de directe omgeving, geldt voor het bestemmingsplangebied deels een hoge en deels een middelhoge archeologische verwachting. In het gebied is al een aantal archeologische onderzoeken uitgevoerd. Hierna volgt eerst een samenvatting van elk onderzoek. Vervolgens wordt op basis daarvan bepaald hoe het vervolgotraject eruit dient te zien.

Uitgevoerd onderzoek

Er zijn al verschillende archeologisch onderzoeken in het gebied uitgevoerd om de reeds bekende, dan wel te verwachten archeologische waarden in kaart te brengen:

- Heunks, E., 2008. Plangebied Eerbosche Maasakkers te Dieden – zuidoever Maas. Archeologisch vooronderzoek: bureauonderzoek. Adviesdocument EH-032008 (rapport mogelijk nog onder embargo).
- Osinga M. 2016: Gebiedsontwikkeling Demen Dieden, Bureauonderzoek archeologie, aardkundige waarden en cultuurhistorie, GRA-rapport 2016.03, Greenhouse advies BV, Huissen, versie 01-12-2016 (bijlage 5 bij deze toelichting).
- Osinga, M., 2018: Archeologisch onderzoek gebiedsontwikkeling Demen-Dieden Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O). GRA-rapport 2018.19, Greenhouse Advies BV, Huissen. versie 01-11-2018 (bijlage 6 bij deze toelichting).
- Boshoven, E.H., S. van der Veen & B.J.G. van Snippenburg, 2018. Integrale verkenning Ravenstein-Lith: Bureauonderzoek Archeologie, Cultuurhistorie en Landschap. RAAP-rapport 3383. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp (bijlage 7 bij deze toelichting).

Resultaten Heunks, 2008

Heunks heeft reeds in 2008 een bureauonderzoek uitgevoerd voor een deel van het plangebied. Het betreft het gebied dat in het bestemmingsplan Buitengebied Oss 2020 geen archeologische dubbelbestemming heeft gekregen. Het rapport is toendertijd onder embargo uitgebracht. Het is onduidelijk wat de status hiervan nu is.

Uit dit onderzoek blijkt in ieder geval niet dat het onderzochte gebied vrij is van archeologische waarden. Het gebied is op basis van het onderzoek niet vrijgegeven! In het bestemmingsplan Buitengebied Oss 2020 is dit per abuis wel gebeurd. Dit wordt hierbij hersteld.

Resultaten Osinga, 2016 en 2018

Osinga heeft achtereenvolgens in 2016 en in 2018 een bureauonderzoek en een verkennend booronderzoek uitgevoerd in het plangebied. Op basis van het bureauonderzoek gold voor het plangebied een middelhoge verwachting voor archeologische resten vanaf de (vroeg) middeleeuwen. Eventuele resten konden direct vanaf maaiveld worden verwacht. Mogelijke oudere resten zijn vermoedelijk verspoeld of geërodeerd. Tijdens het booronderzoek zijn in totaal 470 boringen uitgevoerd tot 1,20 m beneden maaiveld met een dichtheid van 6 boringen per hectare. Een aantal boringen is doorgezet naar 3,0 of 7,0 m beneden maaiveld. In het grootste deel van het plangebied komt een gelijksoortige bodemopbouw voor bestaande uit siltige klei. In het westelijke deel van het plangebied is een zone met hoogopgeslibde kronkelwaardafzettingen aangetroffen met sterk zandige klei in de ondergrond. In het centrale deel van het plangebied ligt een strang/restgeul met een relatief ondiepe zandondergrond die deels uit grind bestaat.

Tijdens het booronderzoek is één vondst aangetroffen (VN1) gevonden in boring 88 op 1,1 m beneden het maaiveld. Het betreft een fragment aardewerk van circa 1 bij 1,5 cm. De scherf is te fragmentarisch om te dateren en is sterk afgerond, waarschijnlijk door verspoeling.

Advies Osinga (2018): Op basis van de resultaten van het veldonderzoek is vervolgonderzoek niet noodzakelijk. De kans op het aantreffen van (onverstoorde) archeologische resten wordt klein geacht.

In januari 2019 heeft de gemeentelijk archeoloog van de gemeente Oss (dhr. R. Jansen) een selectiebesluit opgesteld naar aanleiding van de resultaten en conclusies van het uitgevoerd verkennend booronderzoek (bijlage 6 bij de toelichting). Hieruit blijkt het volgende (citaat uit het selectiebesluit): Het aanpassen van de archeologische verwachting naar laag voor het gehele gebied wordt niet overgenomen omdat:

1. de onderbouwing van voldoende boordichtheid als te mager wordt beschouwd;
2. de verschillende zones van siltige kleibodems, kronkelwaardafzettingen en geul(en) niet (ook niet bij benadering) zijn weergegeven op de kaartbijlage. Deze worden nu allemaal afgeschreven maar hebben verschillende verwachtingen;
3. kronkelwaardafzettingen en restgeulen (potentiele kans op het aantreffen van water gerelateerde vondsten) een specifieke archeologische verwachting hebben; in het rapport wordt nu niets over gezegd. Op kronkelwaardafzettingen kan zeker archeologie verwacht worden;
4. de gedane vondst niet wordt meegenomen, omdat dat de vondst meer waarde zou geven dan hij heeft;
5. er geen rekening wordt gehouden met archeologische vondsten uit de (directe) omgeving zoals bijvoorbeeld de vindplaatsen Kessel¹⁶ en Over de Maas¹⁷. Hier is sprake van grote en unieke vondstcomplexen onder kleipakketten in een zelfde landschappelijke context met kronkelwaardafzettingen, oeverwallen en opgevulde (rest)geulen.

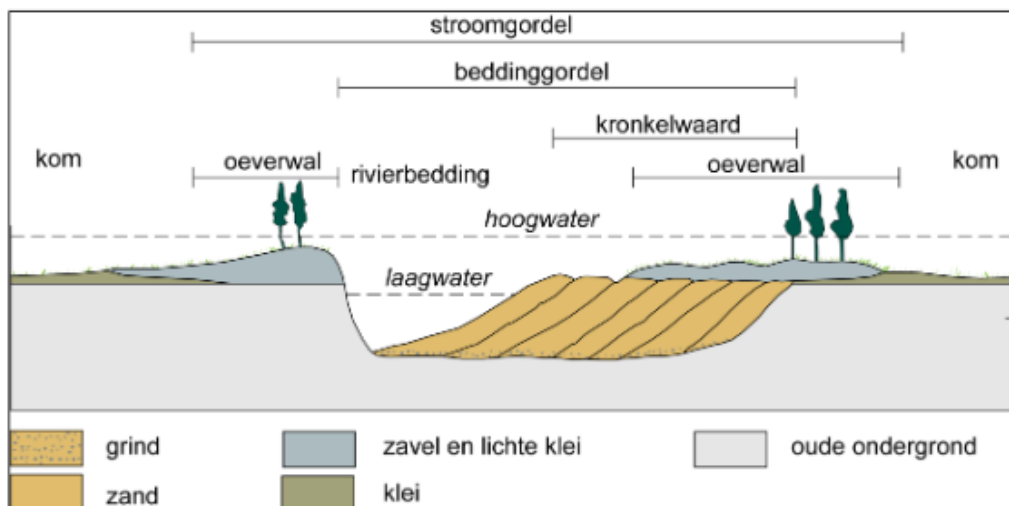
Op 19-5-2019 is bovenstaande bij een 2^e beoordeling onderzoeken en toelichting bestemmingsplan Herinrichting Uiterwaarden Demen-Dieden + MER bevestigd door dhr. F. Kortlang, interim gemeentelijk archeoloog in die periode.

Resultaten Boshoven, 2018

Gelijktijdig met de hiervoor genoemde onderzoeken is in het kader van het project Meanderende Maas een bureauonderzoek uitgevoerd door RAAP (Boshoven, E.H., S. van der Veen & B.J.G. van Snippenburg, 2018. Integrale verkenning Ravenstein-Lith: Bureauonderzoek Archeologie, Cultuurhistorie en Landschap. RAAP-rapport 3383. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp), waarbij het plangebied van Demen-Dieden ook is meegenomen. Uit het onderzoek van RAAP blijkt dat in het plangebied diverse Holocene stroomgordels in de ondergrond voorkomen (zie figuur b). Het betreft de stroomgordel van Huisseling-Demen en de stroomgordel van de Maas (zie verder). Vanaf 2 tot 6 meter beneden het maaiveld is het pleistocene terras aanwezig, afgesloten door de laag van Wijchen. Volgens RAAP (blz. 38) is de top hiervan vrijwel overal weg/verstoord. Indien hier toch nog archeologische resten op aanwezig zijn, dan betreft het resten uit het mesolithicum en midden neolithicum. Daarna is het terras afgedekt met de Holocene afzettingen.

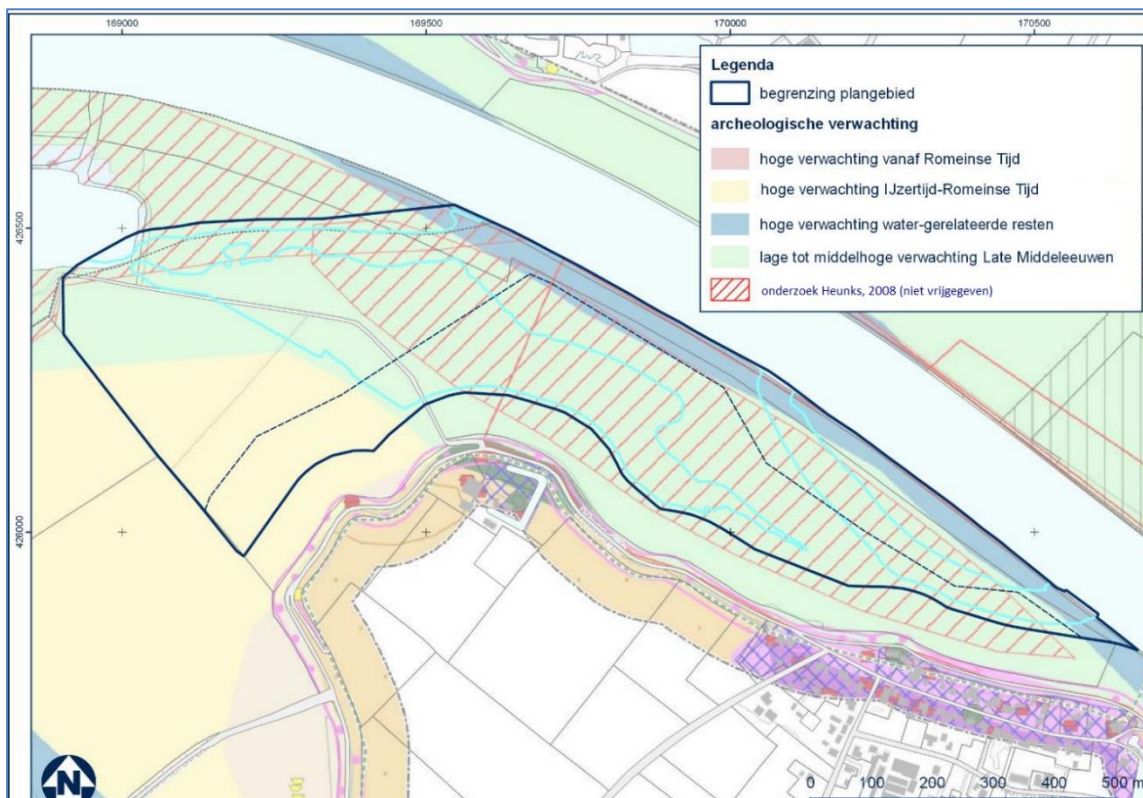
¹⁶ Hier is sinds de jaren zeventig een indrukwekkend vondstcomplex ten behoeve van delfstofwinning zonder archeologisch onderzoek weggegraven, waaronder een bijzondere Romeins tempelcomplex.

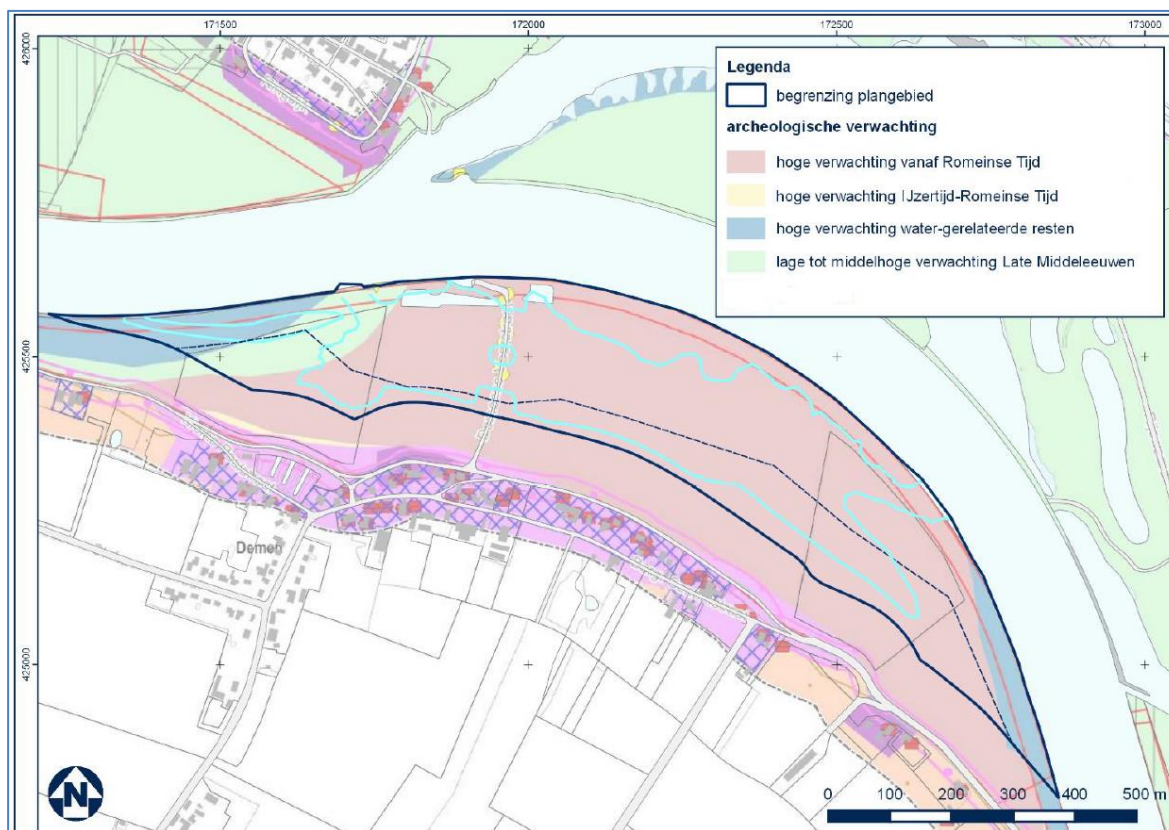
¹⁷ O.a. de recentere vondst van meer dan tien scheepswrakken uit de Romeinse tijd tot en met de Late Middeleeuwen, tijdens delfstofwinning van Nederzand BV aan de overzijde van de Maas bij Dreumel en Alphen <http://www.expeditie-overdemaas.nl/>. Een 'onverwachte' en in de zin van risico onwenselijke situatie, die zich ook goed kan voordoen in het bestemmingsplangebied.

Figuur 15 Schematische doorsnede door de stroomgordel van een meanderende rivier (natuurlijke situatie) met bijbehorende terminologie.

Voor de verwachting voor het rivierenlandschap, waarbinnen ook het plangebied ligt, geldt in hoofdlijnen: hoog en droog is hoge archeologische verwachting; laag en nat is lage archeologische verwachting. Vooral de holocene stroomgordels (zoals die van Huisseling-Demen en de Maas), waren hoge en goed herkenbare elementen in het overwegend moerasachtige en dichtbegroeide rivierenlandschap. In het verleden werden zowel oeverwallen als (rest)geulen gebruikt als verbindingroute tussen verschillende gebieden.

Figuur 16 Verwachtingskaart RAAP, deelgebied Dieden (boven) en deelgebied Demen (onder)

Op basis van de aanwezigheid van deze stroomgordels geldt volgens RAAP voor het plangebied de volgende archeologische verwachting (zie bovenstaand figuur 16):

- Gele zone (deelgebied Dieden): Hier ligt de stroomgordel van Huisseling-Demen (nr. 75). Volgens Cohen & Stouthamer¹⁸ ligt de top van de zandige beddingafzettingen op een diepte van 6,1-5,1 m +NAP (zo'n 1,5 tot 2,5 meter onder het huidige maaiveld). Voor dit gebied geldt een hoge verwachting voor bewoningsresten (en bijbehorende begravingen) vanaf de IJzertijd (mogelijk ook al Bronstijd). In eventuele restgeulen moet rekening worden gehouden met watergerelateerde resten.
- Groene zones (deelgebied Dieden en klein deel van deelgebied Demen): Hier ligt de stroomgordel van de Maas, bovenstrooms Lith (nr. 309). Volgens Cohen & Stouthamer komen afzettingen van de stroomgordel van de Maas vanaf maaiveld (maar mogelijk ook dieper) voor. Het gebied is verland in de loop van de vroege-late middeleeuwen (fig. 2.4 RAAP). Voor dit gebied geldt een lage tot middelhoge verwachting voor bewoningsresten vanaf de Middeleeuwen. In eventuele restgeulen (zoals bijv. de restgeul die door Heunks werd benoemd, zie hiervoor) moet rekening worden gehouden met watergerelateerde resten uit deze periode. Dieper in de ondergrond komen mogelijk nog resten voor van de stroomgordel van Huisseling-Demen. De verwachting is echter dat de Maas deze over een groot oppervlak heeft opgeruimd.
- Roze zone (deelgebied Demen): Hier ligt eveneens de stroomgordel van de Maas. Dit gebied is echter al verland in de loop van de Romeinse tijd (fig. 2.4 RAAP). Voor dit gebied geldt een hoge verwachting voor archeologische resten vanaf de Romeinse tijd. Op de hogere delen van de stroomgordel (met name de oevers) worden bewoningsresten (en bijbehorende begravingen) verwacht, in de restgeulen moet rekening worden gehouden met watergerelateerde resten. Dieper in de ondergrond komen mogelijk nog resten voor van de stroomgordel van Huisseling-Demen (vanaf de Bronstijd bewoonbaar) en van vroeg holocene geulen (vanaf het meso-/vroeg neolithicum bewoonbaar, fig. 2.1 en 3.1 RAAP). De verwachting is echter dat de Maas deze over een groot oppervlak heeft opgeruimd.

¹⁸ Cohen, K.M. en E. Stouthamer, 2012. Digitaal Basisbestand Paleografie van de Rijn-Maas Delta, Utrecht.

- Donkerblauwe zone (beide deelgebieden): deze smallere zones direct langs de Maas betreft de historische Maasloop die pas buiten gebruik is gesteld in de 20^e eeuw (fig. 2.4 RAAP). RAAP stelt dat hier een hoge verwachting geldt op het aantreffen van water-gerelateerde archeologische resten.

Conclusies en besluit ten aanzien van het vervolgetraject archeologie

Tijdens een overleg tussen de provincie, initiatiefnemer (vertegenwoordigd door K3Delta) en gemeente (d.d. 11-3-2020) is besloten dat het onderzoek van RAAP als uitgangspunt zal worden genomen bij het bepalen van het vervolgetraject.

Voor de verdere planvorming betekent dit het volgende:

- In het gehele bestemmingsplangebied (ook het reeds onderzochte gebied door Heunks, 2008) is archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk.
- Het booronderzoek dat al is uitgevoerd door Osinga (2018) heeft – mede door de beperkte diepte van de boringen – onvoldoende inzichtelijk gemaakt op welke plaatsen en tot op welke diepte, bepaalde geo(morfo)logische en bodemkundige formaties in het plangebied voorkomen, zoals kronkelwaarden, opgevlude restgeulen, oeverwallen, siltige kleibodems en dergelijke. Qua verwachting is eigenlijk alleen rekening gehouden met de kans op bewoning en begraving vanaf de vroege middeleeuwen. Het voormalige dynamische karakter van dit landschap moet archeologisch echter in een bredere context en in een ruimere omgeving worden bekeken. Het is dus van belang om hier meer inzicht in te krijgen. Dit kan op verschillende manieren:
 - Aanvullend verkennend booronderzoek, eventueel aangevuld met proefputjes, waarbij de verschillende landschappelijke eenheden gedetailleerder in kaart worden gebracht, rekening houdend met ontgravingsdieptes tot 7,5 meter beneden huidig maaiveld (6,5 meter obv ontgrondingsvergunning plus 1 meter buffer). Op basis van dit onderzoek wordt vervolgens bepaald hoe het vervolgonderzoek eruit dient te zien.
 - Er kan ook direct met een proefsleuvenonderzoek worden gestart, waarbij eventueel een fasering wordt aangehouden (fase 1: gericht op landschapsonderzoek [dekkingsgraad van 2,5 tot 5 %] en fase 2: gericht op waardering [dekkingsgraad van 7,5 tot 10%]). In principe worden beiden fasen uitgevoerd, tenzij daar goed onderbouwd van kan worden afgeweken. *Deze optie is inmiddels ook afgestemd met de provincie in het kader van de ontgrondingsvergunning, waarvan de procedure parallel aan dit bestemmingsplan loopt (overleg van d.d. 3-11-2020).* De proefsleuven dienen op archeologisch niveau (of meerdere archeologische niveaus) te worden aangelegd. Volgens Cohen en Stouthamer ligt de top van de zandige beddingafzettingen van de Huisseling-Demen stroomgordel op zo'n 6,1-5,1 m +NAP. **Dit kan echter lokaal variëren en ook kunnen er meerdere (ook diepere) niveaus aanwezig zijn.** Hiermee moet met de diepteligging van de archeologische vlakken rekening worden gehouden. Aangezien dieper liggende fasen en restgeulen met dit onderzoek mogelijk gemist worden, is het wenselijk om dit proefsleuvenonderzoek te combineren met een booronderzoek (boringen die in en tussen de sleuven worden gezet) om ook meer zicht te krijgen op de diepere ondergrond en het verloop van lagen. Op basis van dit onderzoek wordt vervolgens bepaald hoe het vervolgonderzoek eruit dient te zien.
 - Indien bovenstaande onderzoeken niet mogelijk/uitvoerbaar blijken te zijn, is een archeologische opgraving (variant archeologische begeleiding) noodzakelijk. Dit onderzoek mag bij hoge uitzondering worden ingezet in het kader van de AMZ. Hier moet dan ook een goede motivering aan ten grondslag liggen. Indien hiertoe wordt besloten, gelden in ieder geval de volgende richtlijnen (vast te leggen in het Programma van Eisen):
 - Bij alle graafwerkzaamheden is de archeologie leidend (zowel in ruimte als in tijd);
 - Er wordt uitgegaan van een intensieve archeologische begeleiding (continue aanwezigheid van minimaal 2 personen), tenzij daarvan gemotiveerd kan worden afgeweken;
 - De archeologen moeten in staat worden gesteld om een (of meerdere) archeologisch vlak(ken) aan te leggen op het gewenste archeologische niveau en deze vlakken conform de KNA (protocol 4004; Opgraven) af te werken;
 - De graafwerkzaamheden dienen te gebeuren met een graafmachine met een gladde bak, om zodoende betere waarnemingsmogelijkheden voor het uitvoerend archeologisch bedrijf te creëren;
 - Indien op meerdere locaties gelijktijdig gegraven wordt, zijn er meerdere begeleidingsteams gelijktijdig in het veld aanwezig;

- Indien de aangelegde putten vollopen met grondwater, moet bronnering worden ingezet, zodat de archeologen de gelegenheid hebben om de putten te onderzoeken;
- Ontgravingen beneden de archeologisch relevante niveaus hoeven niet begeleid te worden.

In aanvulling hierop geldt het volgende:

- Aangezien er sprake is van een zeer complex landschap en het vooralsnog inventariserende veldonderzoeken betreft, moeten de onderzoeken worden uitgevoerd door personen die zijn gespecialiseerd in archeologisch onderzoek in het rivierengebied (door CV aan te tonen). In het veld is zowel de expertise van een ervaren en op het rivierengebied bekwaam fysisch geograaf als van een archeoloog gewenst en noodzakelijk. Een senior-KNA prospector en een senior-KNA archeoloog dienen in ieder geval lid te zijn van het veldteam en in principe ook continu aanwezig te zijn (vast te leggen in het Plan van aanpak en Programma van Eisen).
- Het aanvullend booronderzoek en/of proefsleuvenonderzoek dienen in principe vóór afgaand aan de vergunningsaanvraag te worden uitgevoerd. De uitkomst van deze onderzoeken kan namelijk leiden tot aanvullende voorwaarden in de vergunning (archeologische begeleiding, opgraving, bescherming).
- Gravende onderzoeken dienen te worden uitgevoerd op basis van een Programma van Eisen (PvE) dat dient te zijn goedgekeurd door de bevoegde overheid. De opsteller van dit PvE dient een ervaren en op het rivierengebied gespecialiseerd archeoloog te zijn.
- Er geldt te allen tijden een wettelijke verplichting (Erfgoedwet) om archeologische vondsten te melden. Bij het doen van vondsten (buiten het kader van het archeologisch onderzoek) waarvan vermoed wordt dat het om archeologische vondsten of sporen gaat, is men verplicht deze onmiddellijk te melden bij de bevoegde instantie.
- Zolang terreinen een (te verwachte) archeologische waarde hebben en deze terreinen nog niet volledig zijn onderzocht (definitief opgegraven en/of vrijgegeven), dienen deze planologisch beschermd te blijven door middel van een dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie verwachtingswaarde hoog en middelhoog'.

Borging archeologie middels bestemmingsplanregels

Om het archeologisch traject te borgen is aan het gehele bestemmingsplangebied een dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie verwachtingswaarde hoog' en 'Waarde - Archeologie verwachtingswaarde middelhoog' toegekend. Voor het gebied geldt dat bij bodemverstoringen groter dan respectievelijk 100 m² (hoge verwachtingswaarde) en 1000 m² (middelhoge verwachtingswaarde) en dieper dan 30 cm beneden huidig maaiveld archeologisch onderzoek nodig is. Ook aan het gebied dat al is onderzocht is een dubbelbestemming toegekend.

5.3.2 Natuur

Bij de bescherming van natuurwaarden gaat het enerzijds om soortenbescherming en anderzijds om gebiedsbescherming. Deze bescherming moet er toe leiden dat het voortbestaan van soorten flora en fauna en waardevolle gebieden niet in gevaar komt. Tegenwoordig is deze bescherming verankerd in één wet.

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en beschermt Nederlandse natuurgebieden en planten- en diersoorten. Het is belangrijk voor de natuur dat er veel verschillende planten- en diersoorten zijn. Wanneer het met de natuur goed gaat, is er ook meer ruimte voor economische en andere maatschappelijke activiteiten. Maar sommige soorten zijn kwetsbaar, zoals vleermuizen en mussen. Een goede natuurbescherming is dan ook belangrijk.

De Wet natuurbescherming vervangt 3 wetten die tot 1 januari 2017 golden:

- De Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet regelde de natuurbescherming van gebieden.
- De Flora- en faunawet. Deze wet beschermde in het wild voorkomende diersoorten en plantensoorten.
- De Boswet. Deze wet beschermde de Nederlandse bossen.

Met één wet en minder regels wordt de regelgeving voor natuurbescherming overzichtelijker.

Rolverdeling tussen provincies en Rijk

Sinds 1 januari 2017 bepalen de provincies wat wel en niet mag in de natuur binnen de provincie. De provincies zorgen voor de vergunningen en ontheffingen. De Rijksoverheid blijft verantwoordelijk voor het beleid van grote wateren en internationaal beleid (zoals Natura2000).

Ruimtelijke plannen en omgevingsvergunningen die invloed hebben op beschermde natuur moeten passen binnen de Wet natuurbescherming. Daarnaast gelden ook provinciale regelingen voor natuurbescherming.

Er is een natuurtoets uitgevoerd.¹⁹ Het doel van de natuurtoets is, om op basis van een literatuuronderzoek en een veldbezoek, een inschatting te maken of:

- Beschermde planten- en diersoorten in het plangebied of directe omgeving voorkomen;
- De planontwikkeling mogelijk effect(en) heeft op de al dan niet aanwezige beschermde planten- en diersoorten en of de ontwikkeling in strijd is met de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming;
- Een noodzaak aanwezig is voor het uitvoeren van een nader onderzoek naar de mogelijk voorkomende beschermde planten- en diersoorten, door gerichte veldinventarisaties volgens de geldende protocollen;
- De planontwikkeling plaatsvindt in of nabij een beschermd natuurgebied (Natura 2000-gebied) of het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voormalige EHS) en of daarbij sprake is van de noodzaak voor onderzoek in het kader van de Wnb gebiedsbescherming en/of het provinciale beleid omtrent het NNN, inclusief externe werking.

Het onderzoeksgebied is ruimer dan het plangebied, omdat zich ook buiten het plangebied effecten kunnen voordoen.

Beschermde soorten

Op basis van het verkennend vooronderzoek kon het voorkomen van kamsalamander en grote modderkruiper (beiden beschermde soorten) niet met zekerheid worden uitgesloten. Naar aanleiding van deze conclusie is nader onderzoek middels eDNA uitgevoerd. Op basis van dit vervolgonderzoek kon het voorkomen van de genoemde soorten binnen het plangebied worden uitgesloten. Er hoeft ten aanzien van soorten geen ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

Beschermde gebieden

Natura 2000

Het plangebied ligt op grote afstand van het Natura 2000-gebied 'Rijntakken'. Van directe aantasting van het Natura 2000-gebied en de instandhoudingsdoelstellingen in de vorm van ruimtebeslag is geen sprake. Ook effecten als gevolg van extra verstoring (licht, geluid, trillingen of optische verstoring), vernatting/verdroging, verontreiniging of chemische effecten (verzuring of vermeting) zijn er niet te verwachten. De realisatie van het voornemen heeft geen negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied. Een nadere toetsing of vergunning is, voor de genoemde aspecten, niet nodig.

Stikstofdepositie neemt een aparte plaats in in de beoordeling. In de gebruiksfase, na de inrichting van het plangebied, vindt er geen emissie en dus ook geen depositie plaats. In de aanlegfase is dit wel het geval. In oktober 2019 is de netto stikstofdepositie berekend door de depositie die het huidige intensieve agrarische gebruik veroorzaakt af te trekken van de depositie die de uitvoering van het plan veroorzaakt. Door het verdwijnen van landbouwgronden daalt de netto stikstofdepositie. Overal buiten het plangebied, ter hoogte van de stikstofgevoelige habitattypen in Natura2000-gebieden, neemt de stikstofdepositie als gevolg van de totale planvorming ook af in de orde grootte van 0,1 tot 1 mol N/ha/jaar. Significant negatieve effecten door stikstofdepositie door uitvoering van het plan zijn daarmee uitgesloten. Op basis van dit onderzoek wordt geconcludeerd dat het plan vergunbaar is in het kader van de Wet natuurbescherming met in achtname van de voorwaarden voor intern salderen zoals uiteengezet in artikel 2.7 van de Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant, geldig sinds 11 oktober 2019.

Natuurnetwerk Brabant

¹⁹ Bijlage 3 bij de toelichting: Lieveense, d.d. 21 januari 2020, 17M7013.RAP.NT-V2

Het plangebied valt geheel binnen het Natuurnetwerk Brabant (NNB) met als aanduiding 'nieuwe natuur' en als ambitie het beheertype 'rivier- en moeraslandschap'. In de Verordening ruimte is de algemene regel opgenomen dat ontwikkelingen die de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten, niet zijn toegestaan. Een ruimtelijke activiteit waarvoor een bestemmingswijziging binnen het NNB nodig is, is niet toegestaan als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van een groot openbaar belang.

Door het voornemen wordt de inrichting binnen het NNB aangepast, waarbij ook het bestemmingsplan aangepast dient te worden. Op basis hiervan is een beoordeling van de effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB uitgevoerd. Door de het voornemen wordt het plangebied opnieuw ingericht waardoor natuur zich kan ontwikkelen en de waterveiligheid wordt vergroot. Hierdoor wordt het ambitieniveau vanuit het natuurbeheerplan ingevuld. De herinrichting draagt daarbij aan de ontwikkeling van de doelen (wezenlijke kenmerken en waarden) voor dit gebied bij. De actuele natuurwaarden worden zoveel mogelijk behouden, waarbij de geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte, en landschapsstructuur worden benadrukt en/of verbeterd. Negatieve gevolgen op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB worden uitgesloten.

De **conclusies** uit het onderzoek zijn hieronder samengevat:

- Op basis van het verkennend *vooronderzoek* kon het voorkomen van kamsalamander en grote modderkruiper (beiden beschermde soorten) niet met zekerheid worden uitgesloten. Naar aanleiding van deze conclusie is *nader onderzoek* middels eDNA uitgevoerd. Op basis van dit vervolgonderzoek kon het voorkomen van de genoemde soorten binnen het plangebied worden uitgesloten. Er hoeft ten aanzien van soorten geen ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.
- Voor alle soorten, ongeacht bescherming via natuurwetgeving of niet, geldt de zorgplicht waarbij eenieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
- De planontwikkeling heeft naar verwachting geen negatieve effecten op beschermde planten, reptielen, libellen, dagvlinders en ongewervelden. Voor deze soortgroepen behoeven geen mitigerende maatregelen genomen te worden (anders dan maatregelen in het kader van de algemene zorgplicht) en is het aanvragen van een ontheffing van de Wnb niet aan de orde.
- Ook voor de bever, das, bunzing, hermelijn, steenmarter en wezel worden geen negatieve effecten verwacht. Voor deze soorten zijn geen mitigerende maatregelen nodig (anders dan maatregelen in het kader van de algemene zorgplicht) en is het aanvragen van een ontheffing van de Wnb niet aan de orde.
- Voor vleermuizen worden geen negatieve gevolgen verwacht op essentiële vliegroutes, foerageergebieden en/of verblijfplaatsen. Voor vleermuizen zijn geen mitigerende maatregelen nodig (anders dan maatregelen in het kader van de algemene zorgplicht) en is het aanvragen van een ontheffing van de Wnb niet aan de orde.
- In verband met het voorkomen van broedvogels (al dan niet met jaarrond beschermde nesten) in en rondom het plangebied dienen mogelijk mitigerende maatregelen worden genomen. Dit is sterk afhankelijk van het moment en de duur van uitvoering.
- De planontwikkeling heeft geen negatieve gevolgen voor beschermde Natura 2000-gebieden, onder ander voor wat betreft stikstofdepositie. Een nadere toetsing (voortoets / passende beoordeling) of vergunning is niet nodig.
- De planontwikkeling heeft geen negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN / NNB. Een nadere toetsing is niet nodig.

5.3.3 Kwaliteitsverbetering van het landschap

Regeling 'kwaliteitsverbetering van het landschap'

In 2010 is de regeling 'Kwaliteitsverbetering van het landschap' uit de Verordening ruimte (destijds art. 2.2, nu artikel 3.2) in werking getreden. In het RRO van januari 2013 is het afsprakenkader over de toepassing en uitwerking van deze regeling vastgesteld.

In 2014 – 2015 is de regeling geëvalueerd en zijn aanbevelingen opgesteld voor bijstelling van het afsprakenkader.

Toepassingsbereik

De *notitie toepassingsbereik* vormt het basisdocument voor het afsprakenkader van de provincie met de gemeenten in de regio Noordoost. Deze notitie bevat de categorie-indeling voor de niet-planmatige ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied en de bijbehorende tegenprestatie. Voor planmatige ontwikkelingen in het buitengebied is art. 3.2. altijd van toepassing.

Deze notitie geeft de minimale inspanning aan die we regionaal hebben afgesproken. Gemeenten hebben alle vrijheid om meer kwaliteitsverbetering te verlangen als ze dat nodig vinden op basis van beleids- of gebiedsambities. Het afsprakenkader is nadrukkelijk geen ruimtelijk afwegingskader. Gemeenten moeten zelf beoordelen of een ontwikkeling ruimtelijk gewenst is. Vervolgens kan aan de hand van het afsprakenkader beoordeeld worden waar de kwaliteitsverbetering minimaal aan moet voldoen.

Afspraken toepassingsbereik

1. de *notitie Toepassingsbereik* en met name de verdeling van ruimtelijke ontwikkelingen over de verschillende categorieën is de basis voor het afsprakenkader over toepassingsbereik.
2. bij planmatige (stedelijke) ontwikkelingen is kwaliteitsverbetering altijd van toepassing;
3. bij niet-planmatige ontwikkelingen: tegenprestatie gerelateerd aan impact:
 - cat. 1 geen impact: geen tegenprestatie
 - cat. 2 beperkte impact: landschappelijke inpassing
 - cat. 3 grote impact: berekende kwaliteitsverbetering van het landschap

De ontwikkelingen in het plan zijn te beschouwen als: het wijzigen van de bestemming naar Natuur en treffen bestemmingsregeling/aanleg voorzieningen die een fysieke verbetering van de aanwezige of potentiële kwaliteiten van bodem, water, natuur, landschap of cultuurhistorie of van extensieve recreatieve mogelijkheden tot gevolg hebben.

Deze activiteit valt onder categorie 1, waarbij geen inpassing of tegenprestatie vereist is.

Conclusie:

De ontwikkeling leidt op zichzelf tot een kwaliteitsverbetering. Het valt onder categorie 1, waarvoor geen inpassing of tegenprestatie vereist is.

5.4 Defensie

Uit oogpunt van defensie kunnen er beperkingen gesteld worden aan ruimtelijke ontwikkelingen in een gebied. Belangrijke aandachtspunten met betrekking tot het defensiebelang zijn:

- Radarverstoringgebieden;
- Obstakelbeheergebieden;
- Laagvliegroutes voor jachtvliegtuigen;
- Geluidszones voor militaire luchtvaartterreinen.

Het gehele plangebied is gelegen binnen het radarverstoringgebied van een radar van de vliegbasis Volkel. Binnen dit gebied is het in beginsel niet toegestaan om hogere bebouwing op te richten dan 114 meter boven NAP. Indien er initiatieven zijn voor het oprichten van hogere bouwwerken of gebouwen, dan kan dit toegestaan worden als blijkt dat de radar niet onevenredig wordt verstoord. Dit kan door TNO worden berekend.

Dit bestemmingsplan voorziet echter nergens in bouwmogelijkheden tot een dergelijke hoogte. Daarmee is het belang van het radarverstoringgebied binnen dit bestemmingsplan voldoende gewaarborgd.

Bij een eventueel toekomstig initiatief voor een bouwwerk met een hoogte tot 114 meter boven NAP of hoger dient het defensiebelang nadrukkelijk betrokken te worden bij de aanvaardbaarheid van de ontwikkeling.

Voor het overige geldt dat het plangebied niet gelegen is binnen een obstakelbeheergebied, een laagvliegroute voor jachtvliegtuigen of een geluidszone voor militaire luchtvaartterreinen. Aan deze aspecten hoeft dan ook geen verdere aandacht besteed te worden.

5.5 Niet gesprongen explosieven (NGE)

In opdracht van het project Meanderende Maas is in juni 2018 een vooronderzoek uitgevoerd²⁰ waarin ook het plangebied Demen Dieden is opgenomen. Voorafgaand aan de feitelijke uitvoering is nader onderzoek naar de aanwezigheid van niet-gesprongen explosieven. Op basis van de resultaten van dit vooronderzoek en de conclusies is het onderzoeksgebied gedeeltelijk verdacht op CE (conventionele explosieven).

Voor de onverdachte gebieden geldt dat er geen aanwijzingen zijn aangetroffen in de geraadpleegde bronnen dat er oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden waardoor CE in de bodem zijn achtergebleven. In de onverdachte gebieden kunnen de voorgenomen werkzaamheden plaatsvinden zonder dat er vervolgstappen in de explosievenopsporing noodzakelijk zijn. De voorgenomen werkzaamheden in de onverdachte gebieden kunnen plaatsvinden zonder nader onderzoek of OCE-begeleiding. Hetzelfde geldt voor de gebieden die zijn aangemerkt rondom de V.1 kraters. Hier kunnen de werkzaamheden plaatsvinden zonder nader onderzoek of OCE-begeleiding. Wel kunnen wrakdelen van V.1's worden aangetroffen. Tevens is er mogelijk sprake van milieuverontreiniging door de aanwezigheid van benzeen uit de brandstof van de V.1.

De werkzaamheden die plaatsvinden op/boven het maaiveld in de verdachte gebieden kunnen plaatsvinden zonder vervolgstappen in de CE-opsporing. Voor de werkzaamheden die in de bodem plaatsvinden zijn wel vervolgstappen noodzakelijk. Hiervoor zijn een aantal mogelijkheden. Niet afwerpmunitie verdacht De verdachte gebieden die niet verdacht zijn op afwerpmunitie hebben een beperkte oppervlakte en de aan te treffen CE liggen op geringe diepte. Bovendien hebben er weinig tot geen zichtbare naoorlogse ontwikkelingen plaatsgevonden. Het advies is als volgt: 1 het uitvoeren van de voorgenomen (grondroerende) werkzaamheden buiten de op CE verdachte gebieden; 2 het uitvoeren van oppervlakedetectie werkzaamheden in de verdachte gebieden, om eventueel aanwezige CE op te sporen. Afwerpmunitie verdacht Voor het op afwerpmunitie verdachte gebied wordt geadviseerd om middels sonderingen de weerstand van de bodem vast te stellen. Op basis van deze gegevens kan de verticale afbakening van het verdachte gebied worden vastgesteld middels het Deltares model. Op basis van deze gegevens kan, in combinatie met informatie over de uit te voeren werkzaamheden, een advies worden opgesteld voor verdere vervolgstappen in de CE-opsporing.

Uit het onderzoek blijkt dat het plangebied als 'onverdacht' wordt beschouwd, met uitzondering van een 'verdacht gebied mitrailleurstelling Maasdijk bij Dieden'. De minimale diepteligging is net onder het maaiveld, indien de bodem sinds 1940-1945 niet geroerd is. Indien de bodem wel geroerd is, dan kan worden aangenomen dat er in de bodem vanaf het maaiveld tot de diepte waar de bodemroerende activiteiten hebben plaatsgevonden zich geen CE meer bevinden. De maximale diepteligging is twee meter minus maaiveld Tweede Wereldoorlog. Dit was de maximale diepte van de stelling.

²⁰ Bijlage 2 bij de toelichting: vooronderzoek Conventionele Explosieven Meanderende Maas, gemeenten West Maas en Waal, Wijchen en Oss, Bombs Away rapport 17P201

Hoofdstuk 6 Handhaving

6.1 Beleidskader

Naar aanleiding van een landelijk traject heeft de gemeente Oss in 2005 de nodige besluiten genomen om de handhaving te professionaliseren. De gemeente wil namelijk een professionele organisatie zijn. Om haar handhavingstaken zo transparant en objectief mogelijk uit te voeren, heeft zij een toezicht-, sanctie- en gedoogstrategie opgesteld. De wijze waarop de gemeente handelt bij overtredingen is daarin vastgelegd.

Het uitgangspunt voor handhaving is: *elke norm die het verdient te worden gesteld, verdient het ook te worden gehandhaafd.*

De gemeente is verantwoordelijk voor het algemeen belang, dat concreet wordt in de belangen van veiligheid, volksgezondheid, natuurlijk milieu en ruimtelijke kwaliteit. Deze belangen vragen om een actieve handhaving. Een goede handhaving start echter al bij het opstellen van beleid, regels en voorschriften. Om in dit verband bestemmingsplannen actief te kunnen handhaven moet voldaan zijn aan de volgende criteria:

- het opstellen van uitvoerbaar beleid en duidelijke regels;
- het verstrekken van duidelijke informatie op basis waarvan burgers en bedrijven hun keuzes kunnen maken;
- zorgen voor de naleving van regels door middel van toezicht en de inzet van handhavingsinstrumenten.

Als primaire verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven wordt gezien:

- het aanvaarden van de consequenties van de eigen keuzes;
- nakoming van afspraken en naleving van regels.

In het Handhavingprogramma wordt het concrete belang van handhaving van regels van bestemmingsplannen aangegeven. De negatieve effecten van niet-handhaving kunnen immers groot zijn, zoals schade aan natuur en ruimtelijke kwaliteit, financieel-economische schade en onveiligheid. Maar ook kunnen burgers en bedrijven worden benadeeld door illegale activiteiten van hun burens/omwonenden.

De ruimte in Nederland is schaars en iedereen heeft belang bij een goede woon-, werk- en leefomgeving. De kwaliteit hiervan wordt grotendeels in bestemmingsplannen vastgelegd en die kwaliteit verdient het om te worden beschermd, onder meer door toezicht op naleving van de voorschriften en desnoods bestuursrechtelijke handhaving.

Het bestuurlijke belang van een adequate handhaving van bestemmingsplannen is dus groot, maar dat geldt ook voor de individuele belangen van burgers en bedrijven.

6.2 Professionele handhaving en handhavingprogramma

De gemeente Oss voldoet aan de wettelijke kwaliteitscriteria voor een professionele handhavingorganisatie. Elke vier jaar wordt er een Handhavingprogramma opgesteld waarin de prioriteiten voor de uitvoering worden vastgelegd. Dit gebeurt na de aantreding van een nieuwe gemeenteraad en de vorming van een nieuw college van burgemeester en wethouders. Elk jaar wordt aan de hand van een probleem- of omgevingsanalyse een voortschrijdend programma gemaakt, waarin rekening wordt gehouden met gewijzigde wetgeving en de op dat moment concrete problematiek. Handhaving van bestemmingsplannen is een vaste prioriteit in het programma.

6.3 Handhaafbaarheid, positief bestemmen, overgangsrecht

De regels van dit bestemmingsplan zijn getoetst op handhaafbaarheid. De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht voorziet in een verbod op het (laten) gebruiken van gronden en bouwwerken in strijd met het bestemmingsplan. Overtreding van dit verbod is een strafbaar feit.

In beginsel worden bouwwerken die in overeenstemming zijn met het vorige bestemmingsplan positief bestemd. Hetzelfde geldt voor gebruik in overeenstemming met het vorige bestemmingsplan. Met andere woorden: bestaande rechten worden gerespecteerd. Zij zijn in beginsel alleen onder het algemene overgangsrecht gebracht als te voorzien is dat zij binnen de planperiode van tien jaar zullen verdwijnen. Als sprake is van een naar huidige beleidsinzichten onwenselijke situatie die in het vorige bestemmingsplan al onder het overgangsrecht valt, is bezien of deze onder het persoonsgebonden overgangsrecht kan worden gebracht. Dat wil zeggen dat het overgangsrecht voor de betreffende percelen is beperkt tot degenen die die percelen gebruiken op het moment van inwerkingtreding van het bestemmingsplan. Voortgezet gebruik door anderen wordt niet als bestaand gebruik aangemerkt.

Daarnaast kan het voorkomen dat bouwwerken in strijd met het vorige bestemmingsplan zijn opgericht, of dat bestaand gebruik in strijd is met dat plan. Een positieve bestemming ligt dan in de rede als de met het vorige bestemmingsplan strijdige situatie naar huidige beleidsinzichten ruimtelijk aanvaardbaar is. Indien de betreffende situatie ruimtelijk niet aanvaardbaar is, zal hiertegen in beginsel handhavend worden opgetreden. Indien dat in een uitzonderlijk geval niet (meer) mogelijk is, is bezien of de situatie onder het persoonsgebonden overgangsrecht gebracht kan worden. Overigens zijn strijdige situaties op grond van de planregels standaard uitgezonderd van het algemene overgangsrecht. Het Besluit ruimtelijke ordening schrijft dit voor.

Uiteindelijk is altijd maatwerk vereist om te bepalen of een positieve bestemming, algemeen overgangsrecht of persoonsgebonden overgangsrecht mogelijk is.

Hoofdstuk 7 Economische uitvoerbaarheid

7.1 Kostenverhaal

Het bestemmingsplan voorziet in de mogelijkheid klei te winnen, waarna het gebied als natuurgebied wordt ingericht. Op 1 juli 2008 is de Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro) in werking getreden, met daarin onder meer bepalingen over grondexploitatie. Het doel van deze bepalingen is onder andere om bij nieuwe ontwikkelingen de mogelijkheden voor gemeentebesturen te verbeteren om exploitatiekosten te verhalen. De wet heeft als uitgangspunt dat de gemeente bij de vaststelling van (onder meer) een bestemmingsplan kosten moet verhalen als sprake is van een bouwplan. Voor het kostenverhaal moet een exploitatieplan worden vastgesteld, tenzij (onder meer) het kostenverhaal anderszins verzekerd is. In het Besluit ruimtelijke ordening is aangegeven wat onder een bouwplan wordt verstaan: onder andere de nieuwbouw van een woning. Niet alle nieuwe ontwikkelingen kunnen worden aangemerkt als een bouwplan in deze zin, bijvoorbeeld daar waar het uitsluitend gaat om functiewijziging, zoals in het geval van dit bestemmingsplan. Bij deze ontwikkelingen is kostenverhaal derhalve niet aan de orde.

Conclusie ten aanzien van kostenverhaal

Voor het bestemmingsplan is het niet nodig om een exploitatieplan op te stellen. Voor zover er al plankosten worden gemaakt, is er immers geen sprake van een bouwplan in de zin van de wet.

7.2 Planschade

Bij nieuwe ontwikkelingen is het planschaderisico waar nodig via een planschaderisicoanalyse vooraf ingeschat, en worden eventuele planschadekosten op de initiatiefnemer afgewenteld via een overeenkomst. Er doen zich geen situaties voor waarin op voorhand aangenomen moet worden dat een dergelijke afwenteling niet mogelijk is. Overigens wordt planschade tot op zekere hoogte geacht tot het maatschappelijk risico te behoren, en komt planschade niet voor vergoeding in aanmerking voor zover deze voorzienbaar is.

7.3 Conclusie

Op grond van het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat het bestemmingsplan economisch uitvoerbaar is.

Hoofdstuk 8 Overleg en maatschappelijke uitvoerbaarheid

8.1 Vooroverleg

Artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening bepaalt dat 'het bestuursorgaan dat belast is met de voorbereiding van een bestemmingsplan daarbij overleg pleegt met de besturen van betrokken gemeenten en waterschappen en met die diensten van provincie en Rijk die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen welke in het plan in het geding zijn'. Er is vooroverleg gevoerd en in dit kader zijn reacties ontvangen van de provincie en het Waterschap. Naar aanleiding van de reacties zijn de toelichting en de verbeelding van het bestemmingsplan op verschillende punten aangevuld. In bijlage 20 bij de toelichting zijn de vooroverlegreacties en de aanpassingen die naar aanleiding daarvan zijn gedaan opgenomen.

8.2 Zienswijzen

Het ontwerpbestemmingsplan heeft van xx tot en met xx voor een ieder ter inzage gelegen.
Pm.